

Kazantartaarse volkssprookjes

Inhoud:

1. De Drie Zoons van de Padisjah	2
2. Amata	4
3. De oude dief en de zoon van de padisjah	14
1. De tuin van de padisjah	14
2. De noodlottige pijl	18
3. De paardenjongen	19
4. De strijd tegen de drakendemon	22
5. De speurtocht naar de Vogel Smaragd	25
6. De strijd met Padisjah Zal	27
7. Alpam-Sjah	30
4. De geschiedenis van de kaalkop	33
5. Ajselu	35
6. Het goudharige meisje	35
7. Saltekaj	36
8. Het diamantenzwaard	38
9. Het oude moedertje	41
10. De zoon van de padisjah	45
11. Een el slijpsteen	51
12. De man met de hoorn	53
13. De als slaaf verkochte zoon	55
14. De magische spiegel (fragment)	59

1. De Drie Zoons van de Padisjah

Er was eens een padisjah met drie zonen. Ze bezaten een appelboomgaard. In deze boomgaard rijpte dagelijks een appel en verdween nog dezelfde dag. De padisjah stelde wachters op in de boomgaard. Maar hoe zeer ook de wachters zich moeite gaven niet in te slapen, voor het ochtendgrauwen overmande de slaap hen en sliepen ze in. Als ze de ogen weer openden, was de appel reeds weg. Omdat de wachters de opgave niet konden volbrengen, zei de oudste zoon van de padisjah, dat hij de wacht 's nachts zou overnemen. De oudste zoon van de padisjah sliep de hele nacht niet, maar voor het morgengrauwen kon hij de slaap niet weerstaan en sluimerde in. Ook hij verloor de appel. Nu was de tweede zoon aan de beurt en ook hij vroeg de vader verlof en nam de wacht in de boomgaard op zich, en net als zijn broer deed hij de hele nacht geen oog dicht, maar sliep tegen het morgengrauwen in en raakte de appel kwijt.

Nu was de beurt aan de jongste zoon om de wacht op zich te nemen. Hij had overdag goed uitgeslapen en bereidde zich voor op de nachtwacht. Vlak voor de ochtendschemering komt een wonderschone goudglanzende vogel en gaat er met de appel vandoor. Hij zag alles heel duidelijk en wat hij zag, vertelde hij zijn vader. De padisjah wenste zeer de vogel te zien. Op bevel van de vader kozen alle drie de zonen de beste paarden uit, omgordden de heupen met een diamantzwaard, namen de nodige hoeveelheid goud mee en gingen op weg.

Terwijl ze zo voortgingen, kwamen ze bij een driesprong, waarop een schild stond opgesteld met het opschrift: "Wie naar rechts gaat, zal succes hebben; wie door het midden gaat, zal of succes hebben of niet; wie naar links gaat, keert niet terug." Ze trokken loten en zo kwam het dat de oudste zoon naar rechts, de middelste door het midden en de jongste naar links verder moest gaan. Ze namen afscheid van elkaar en begaven zich ieder op zijn weg.

De jongste broer ging een maand, ging een jaar en terwijl hij zo voortging, ontmoette hij een heks. "Of ik of jij," zei hij, trok zijn diamantzwaard en hieuw het oude wijf neer; de kop van het oude wijf kwam los en viel op de grond.

Nadat hij nog een eindje gegaan was, trof hij een wolf. Toen de jongen bij de wolf kwam, greep de wolf het paard en zei tegen de jongen: "Geef je je paard of je leven?" "Als ik leef, zal ook een paard te vinden zijn," zei de jongen, gaf het paard weg en ging te voet verder. Terwijl hij zo voortging, draaide hij zich om en zag, dat de wolf hem weer volgde. "Mijn paard heeft hij gegeten en nu komt hij om mij op te vreten," zei de jongen en wachtte tot de wolf hem inhaalde. De wolf kwam ook eraan: "Hé jongen, je hebt gedaan wat ik je gevraagd heb, zeg nu, welke wens je hebt." Toen hij zo sprak, vertelde de jongen hem hoe de zaak stond. De wolf hoorde hem aan en zei: "Hé ho, jongen, je hebt een zware taak op je genomen, waarlijk, dat is heel ver weg." Toen zei hij: "Hop, zit op me!" en hij zette de jongen op zijn rug.

Ze gingen gerieflijk verder en kwamen in een stad. De wolf lichtte de jongen in: "In dat en dat slot bevindt zich een paard met een gouden staart en zilveren manen; als je dit paard eruit haalt, bestijg het en rijd erop weg, maar pak het toomtuig niet beet; haal het zonder toom en halster eruit!" De jongen ging, zoals het hoort, in de stal van het paard. Toen hij in de stal het met waardevolle en kostbare stenen in zilver en goud ingelegde toomtuig zag, wilde hij het zonder meer hebben. "Ik moet ook het toomtuig meenemen," zei hij en beroerde het met de hand. De dienaren van de padisjah grepen de jongen en brachten hem voor de padisjah. De padisjah vroeg de jongen: "Waarom heb je dat gedaan?" De jongen vertelde, hoe de zaak stond en dat hij de zoon van een padisjah is. "Als het zo zit, dan geef ik je de hengst, maar op de terugweg zal je hem aan me teruggeven, nietwaar?" Toen de padisjah zo sprak, ging de jongen akkoord. Hij zadelde en toomde de hengst heel mooi, steeg op en reed heen. Op de weg echter wachtte de wolf. Toen hij zag, dat de jongen gezond en monter was en het paard eruit had gehaald, was hij heel blij. "Nu mijn jongen, laten we gaan," zei de wolf. De jongen ging te paard op weg, de wolf liep er naast.

Nadat ze lang gegaan zijn, bereikten zij de stad van een padisjah. De wolf zei tegen de jongen: "Nu, kameraad, de vogel is in deze stad, in het slot van de padisjah, in een gouden kooi. Naast de kooi bevindt zich een klokje; kom niet aan dit klokje! Neem de vogel met de kooi en breng

hem naar buiten!” zei hij en stuurde de jongen naar binnen. De jongen ging naar binnen. Toen hij de vogel met de kooi ter hand nam, zei hij bij zichzelf: “Hé, er zal niets gebeuren als ik het aanraak” en hij beroerde het klokje. De klok begon meteen luid te luiden. De jongen werd van meerdere kanten ingesloten, gegrepen en voor de padisjah gebracht. De padisjah vroeg: “Waarom heb jij op deze wijze gestolen?” De jongen zei, dat hij de zoon van een padisjah was en verklaarde hoe de zaak in elkaar stak. De padisjah zei: “De vogel geef ik je, maar op één voorwaarde. In zekere stad woont een padisjah met een zeer mooie dochter; als je het meisje hier brengt, zal de vogel van jou zijn!” De jongen was akkoord en ging met gebogen hoofd naar buiten. Zijn vriend de wolf kwam hem tegemoet en vroeg: “Wat is er gebeurd?” “Kameraad, ik sta er slecht voor; men heeft mij bevolen de dochter van zekere padisjah te halen.” Toen de jongen dat zei, antwoordde de wolf: “Hé, dat is zeer gemakkelijk; nu, ik zal het precieze beeld van dit meisje zijn; jij vangt me, voert me naar binnen en zegt: 'Ik ben gekomen, geef me hem'; dan geeft hij de vogel; en als je onderweg denkt: 'Hé, waar blijft mijn vriend Wolf?' zodra het je invalt, zal ik op hetzelfde moment naast je verschijnen,” zei de wolf en zie daar, hij veranderde zich, zoals gezegd, in de wonderschone dochter van de padisjah. De jongen ving het meisje en bracht het naar de padisjah.

De padisjah bedankte de jongen veelvuldig, zette hem goede spijsen voor, gaf hem de vogel en liet hem zijns wegs gaan.

Na een tijdje zei de wolf tegen de padisjah: “Ik zou graag wat in de tuin wandelen.” De padisjah gaf verlof. Toen het meisje in de tuin liep, veranderde het weer in de wolf, sprong over de omheining en haalde de jongen in. De jongen zei tegen de wolf: “Nu brengen we ook het meisje naar onze stad.” “Ook dat zal zo zijn,” zei de wolf tegen de jongen. “In deze tuin staat onder zekere berk een troon, waarop het meisje slaapt. Spring met het paard over de omheining, zet voorzichtig het meisje op het paard en haal het eruit door weer over de omheining te springen. Let echter op, val niet van je paard!” vermaande de wolf hem en stuurde hem de tuin in. De jongen deed zoals de wolf hem gezegd had en haalde het meisje. Als derde namen ze ook de vogel mee en gingen op weg.

Nadat ze lang gegaan zijn, nam de wolf afscheid van de jongen met de volgende raad: “Nu blijf ik hier, maar jou raad ik: als je door dat en dat woud gaat, slaap dan niet in!” Nadat de jongen een lange weg had afgelegd, kwam hij in een woud. Hij begon zeer slaperig te worden, had in het geheel de kracht niet om de slaap te weerstaan – wat kon hij doen? – hij gleed van zijn paard en ging liggen om wat te slapen. Er ging geen lange tijd voorbij, of daar kwamen net de twee broers over de weg. Ze zagen het paard, het meisje en ook de vogel en werden zeer afgunstig op hun jongste broer en samen spraken ze onderling: “Als hij dit naar huis brengt, levert het ons schande op,” zeiden ze, trokken hun zwaarden, hieuwen hun jongste broer het hoofd af en ontnamen hem het paard, het meisje en de vogel. Onderweg zeiden ze tegen het meisje: “Jij zult zeggen, dat wij je gevonden hebben; zo niet, dan zal ook jij omkomen.” Vol vreugde keerden ze huiswaarts en overhandigden alles aan hun vader.

Mogen zij zich op het huwelijk met het meisje voorbereiden. Terwijl de wolf voort trippelde, begon uit zijn ogen bloed te druppelen. “Er zal toch mijn kameraad geen leed zijn overkomen?” zei hij, ging naar het woud en begon te zoeken. Zoals hij daar ging en ging, vond hij zijn vriend, de jongen; zijn hoofd hier, zijn lijf daar. De wolf ving een kat en beval haar het doodswater en het levenswater te halen; de kat haalde het ook snel. De wolf besprenkelde de jongen met water, wakte hem weer tot leven en vertelde hem alles. Toen zei de wolf tegen de jongen: “Driemaal heb je anders gehandeld dan ik je gezegd had. Ga nu naar huis. Het meisje houdt, hoewel het in jullie slot is, niet op met huilen. Ook de vogel zingt niet en ook het paard eet noch hooi noch haver. Zij allen wachten op jou.” De jongen was zeer verheugd en bedankte veelvuldig; hij nam afscheid van de wolf en begaf zich naar huis.

De jongen kwam in de stad terug en ging het slot in. Het meisje vloog hem om zijn nek. De vogel begon fjoet-fjoet te zingen. Het paard liep hinnikend uit de stal naar hem. De padisjah kwam en was verbaasd, maar de broers konden bij zijn aanblik geen woord uitbrengen; ze waren verstomd. De padisjah vroeg zijn jongste zoon wat er gebeurd was en deze vertelde alles.

De vader zei daarna tegen zijn twee oudste zonen: “Aangezien jullie een dergelijke laagheid aan jullie broer begaan hebben, bestaat er geen hoop, dat jullie nog iets goeds in de wereld zullen doen” en beiden liet hij het hoofd afslaan. Het hele rijk droeg hij over aan zijn jongste zoon, hield een feestmaal en een dansfeest, dat veertig dagen duurde, gaf de jongen het meisje tot vrouw en deze begon in het hele rijk te regeren.

2. Amata

Er was eens een rijke man met drie dochters en een zoon, die Amata heette. Toen de heer op sterven lag, vermaakte hij Amata een stok en een muts en zei tegen hem: “Wat voor bedelaars ook komen, geef hen de meisjes tot vrouw.” De heer lag niet lang ziek en gaf de geest. Amata begroef zijn vader met eer en verdeelde veel geld.

Toen hij de volgende dag van het gebed naar huis kwam, trof hij bij de deuringang een bedelaar en nam hem mee naar binnen. “Vadertje, naar mijn vaders woord is hetgeen ik je ga geven,” zei hij tegen de bedelaar en voerde zijn oudste zus voor de bedelaar. De oude bedankte lang, nam het meisje en ging weg. Ze gingen de deur uit. De oude wierp zich ter aarde en uit hem werd een draak met 75 koppen.

Op de tweede dag kwam een tweede bedelaar en tot deze sprak hij weer: “Hetgeen ik u ga geven is naar de woorden van onze vader,” en haalde voor hem de tweede zuster en zei: “Nu, voortaan zult ge niet als bedelaar maar als pas-getrouwde komen.” Ook deze bedelaar ging de deur uit, wierp zich ter aarde en veranderde in een draak met 25 koppen. Op de derde dag kwam een derde bedelaar. Deze gaf hij de jongste der zusters. Ook de jongste echtgenoot wierp zich, zodra hij de deur uit was, ter aarde en werd een draak met 9 koppen. De jongen zag hen verbaasd na. Hij betreurde zeer zijn zusters, maar troostte zich ermee, dat zijn vader het hem niet gezegd zou hebben, als hij het niet geweten had. Daarna bleef de jongen alleen thuis. Na lang kniezen zei hij: “Nu wacht, ik ga kijken, hoe ze leven. Dan kom ik weer terug.” Hij zette de muts op, nam de stok ter hand en begaf zich op weg. Toen hij op straat kwam, zag hij geen mens. Toen na een eindje gaans zijn krachten hem begonnen te verlaten, nam hij de stok tussen de benen. De stok verhief zich met hem. Hij ging niet ver en kwam bij zijn oudste zuster aan. Hij ging haar huis binnen, begroette zijn zuster en vroeg naar haar lot. Zijn zuster was met haar leven tevreden. Terwijl ze met elkaar spraken, kwam ook de draak naar huis. De zuster schrok en verstopte haar jongere broer. Toen de draak binnenkwam, hief hij zijn neus op: “Hu, ik ruik mensenvlees; zeg snel, wie hier is,” zei hij. Hoezeer ook de zuster probeerde niets te zeggen, bleef haar tenslotte niets anders te doen: “Mijn jongere broer is hier,” zei ze. De draak zei: “Waarom verstopt je hem? Haal hem, we zullen hem onthalen.” De jongen kwam tevoorschijn, begroette de draak en ze vroegen over en weer naar elkaars wederwaardigheden. Toen de draak vroeg, waarheen hij op weg is, zei de jongen: “Niet lang, nadat jullie weggedragen waren, zag ik in een droom een meisje; dat zoek ik nu.” De draak vroeg: “Weet je ook in welke stad ze leeft?” De jongen antwoordde: “Ik weet het; in de stad Pijala (Glazen Stad).” De draak: “Alleen dat je daarheen niet kunt gaan; ze is de dochter van de padisjah; die bezit een vogel en die vogel laat niemand in de nabijheid van de stad; uit zijn bek spuugt hij vuur en vernietigt de mensen. Ik kom in drie dagen rond de hele wereld, maar ook ik waag niet daarheen te gaan.” De jongen: “Er komt, wat mag komen; ik ga thans!” Toen zei de zwager: “Als het zo is, dan geef ik je een witte doek; als je honger of dorst bespeurt, dek deze doek en je zult je volvreten.” De jongen bedankte veelvuldig, zwaaide zich op de stok en brak op.

Nadat hij enige dagen gezworven had, kwam hij bij de tweede zuster aan. Toen hij in huis kwam en ze met elkaar spraken, kwam zijn zwager de draak naar huis. Zijn zuster wilde hem niet tonen en verstopte hem. Toen de draak het huis betrad, zei hij: “Ik ruik mensenvlees; zeg snel, waar hij is.” Hoezeer ook de zuster probeerde niets te zeggen, ze kon niets anders doen en zei smekend vlijend: “Mijn jongere broer is hier.” Ze haalde de broer en maakte hem met de draak bekend. “Goed vergelden wij niet met kwaad; je hebt ons goed gedaan,” zei de zwager en onthaalde de jongen en vroeg hem, waarheen hij gaat. De jongen antwoordde: “Ik ga naar de

stad Pijala.” De draak: “Ik weet niet of je daarheen kunt komen; het is heel ver van hier. Ik kom in zes dagen om de hele wereld, maar ook ik was nog niet daar; haar vogel laat niemand in de nabijheid.” De jongen zei: “Kome, wat komen mag! Het zal niet zo zijn, dat ik daar niet heen ga.” Toen hij op het punt stond om weg te gaan, gaf de draak hem een rode doek en liet hem gaan. Zodra Amata uit het huis trad, zwaaide hij zich op zijn stok en verzwoond uit hun ogen.

Er vergingen enige dagen; toen kwam hij bij zijn jongste zwager. De jongste zwager placht de wereld in zes dagen rond te gaan. Net als bij de oudere zusters' mannen bleef hij ook hier te gast. Toen hij zich opmaakte weg te gaan, gaf Amata hem een glas water en zei: “Als dit water rood kleurt, ben ik niet gezond; als ge wilt, komt me dan zoeken.”

Amata zwierf enige dagen in de richting van de stad, en toen hij de stad naderde, zag hij een vuurberg voor zich. “Daar kan men niet gaan,” zei hij, velde een boom, klom erop en begon in het water te drijven. Terwijl hij zo over het water voer, zagen de mannen op het stoomschip hem, grepen hem en brachten hem naar de dochter van de padisjah. De dochter van de padisjah liet iedere man, die men voor haar gevangen nam, in een stenen kerker opsluiten en ook Amata liet ze opsluiten. In de gevangenis zaten tegen de 300 man. Toen Amata onder hen kwam, zaten ze verschillend lang; één zat reeds vijf jaar, één drie jaar, één één jaar, één een maand, een ander sinds een week; heel verschillende gevangen waren daar. Men gaf hen dagelijks een glas water en een handvol rogge. Toen Amata van hen dit hoorde, zei hij: “Val niet om niets in vertwijfeling,” en hij spreidde zijn witte doek uit. De hele gevangenis werd een zich onderhoudend gezelschap, muzieklanken waren te horen: allen, die in de gevangenis zaten, vergaten heel hun kommer en waren vergenoegd.

Toen het meisje de klank der muziek hoorde, zei ze: “Wat spoken die godverlatenen uit?” en ze liet de stenen kerker open maken. Ze ontsloten hem en zagen, dat alle opgeslotenen aten, dronken en zich zorgeloos vergenoegden. Het meisje verwonderde zich en doordat ze zei, dat het niet voldeed hen in zo'n serail te houden, liet ze een gebouw uit gietijzer oprichten en sloot hen daarin op. Het meisje stelde rondom wachters op en beval dat ze zich niet vergenoegen en niet drinken. Na enige dagen meldden de wachters het meisje: “Ze vergenoegen zich weer. Ze weten niet wat een gevangenis is.” Toen zei het meisje, dat men zich niet zo maar van hen bevrijden kan, en liet rondom het ijzeren huis brandhout opstapelen en aansteken. De muren van het gebouw verhitten zich roodgloeiend.

Amata knoopte een hoek van de witte doek open en meteen vulde de hele binnenruimte der kerker zich met water, en in dit water begonnen verschillende levende wezens te zwemmen. Ze voelden niet eens dat het vuur heet is. Twee tot drie dagen nadat het brandhout verbrand was, zei het meisje, dat hun botten zeker tot as geworden zijn en beval die eruit te halen. Ze openden de deur en zagen, dat de hele kerker vol water staat en vissen en levende wezens erin zwemmen. De mannen, die erbinnen zaten, aten, dronken, onderhielden zich en lachten, alsof niets gebeurd was. Toen ze dat zagen, gingen ze naar het meisje en vertelden het haar. Het meisje zei: “Wat moet ik nu met hen doen?” en sloot hen weer in een stenen kerker. Amata ontvouwde de rode doek. Het hele gebouw sidderde onder de muziek. Allen, die in de gevangenis waren, begonnen te springen en met elkaar te dansen.

Toen het meisje de muzieklank vernam, zei ze: “Breng me hun muziek.” Ze gingen naar Amata en zeiden het hem, maar Amata wendde niet eens zijn hoofd naar hen en sprak: “Ze moet zelf komen”. Het meisje wenste zeer de muziek en ging dus zelf om hem erom te vragen. Amata knoopte de groene doek open, die hij van zijn jongste zwager gekregen had. Het meisje kon niet weerstaan, begon te dansen. Daarna stopten zij de muziek. Hoezeer het meisje ook smeekte, Amata zei slechts: “Als je niet mijn vrouw wordt, zal ik het je niet geven. Maar leg je nu neer; vier sterke meisjes moeten me boven je houden.” Aangezien het meisje de muziek wilde hebben, willigde zij in. Amata gaf de doek aan een ander en zei: “Knoop over een half uur twee punten open.” Ze hielden Amata een uur lang boven het meisje. Toen nog tien minuten ontbraken, knoopten ze de doek open; de meisjes, die Amata vasthielden, lieten hem op het meisje neer en zijzelf begonnen te dansen. Daarna werd het meisje van Amata en Amata van het meisje. Het meisje zei: “Nu ben jij de mijne,” en ze richtte een feest aan en werd

Amata's vrouw. Amata vroeg het meisje of die gevangenen nog lang moeten zitten. Het meisje zei: "Verschillend lang." De jongen haalde de gevangenen eruit, vond voor ieder een meisje, huwde hen, organiseerde een feestmaal met muziek en stuurde hen naar huis. "Nu moet ook jij een weinig de smaak der gevangenschap proeven; ervaar hoe de gevangenschap is en voeg in de toekomst niet weer iemand leed toe," zei hij en wierp het meisje voor twee dagen in de kerker. Het meisje kon het niet langer dan een dag uithouden. Ze smeekte Amata lang en verzocht hem haar vrij te laten. Amata zei: "Nu, heb je thans het leren kennen?" en liet haar na een dag vrij.

Nadat het meisje uit de gevangenis kwam, verzocht ze bij een vriendin op bezoek te mogen gaan. Amata willigde het in en het meisje trof haar voorbereidingen. Voordat het meisje wegging, gaf ze Amata de sleutels tot de dertien huizen, die met leem bestreken waren, en beval hem het dertiende niet te openen. Nadat de jongen zich een paar dagen inhield, zei hij: "Er mag komen, wat moet komen," en opende het gebouw. In het huis zag hij een draak met zeventig koppen; hij was met zeventig ketenen vastgeklonken en zeventig smeden sloegen zijn koppen. Zodra de draak de jongen zag, zei hij: "Hé jongen, twintig jaar wacht ik op jou in dit huis. Nu, nu ik je zie, weet ik van vreugde niet wat te doen. Nu, ik vraag je ten eerste, breng me een vaatje water", verzocht hij. De jongen haalde voor hem een veertig emmer groot vat water, de draak dronk het in één teug leeg en vroeg om een nieuw vat water. Toen de jongen zijn woorden hoorde, haalde hij weer een vat. Zo had de jongen hem drie vaten water gebracht en de draak kwam weer op krachten. Hij schudde zich plotsklaps, rukte de zeventig ketenen stuk, doodde de zeventig smeden en zei tegen de jongen: "Nu jongen, goed zal niet met kwaad vergolden worden; ik zal je van drie doden redden, maar als je de vierde maal in nood geraakt, duid het mij niet euvel, dan kan ik je niet meer redden. Het meisje echter behoort mij toe; je zult de moed niet hebben haar weg te nemen."

Het meisje keerde huiswaarts en wat zagen haar ogen? Het gebouw open, de draak verdwenen. Ze zei tegen de jongen: "Wat doen we nu? Heb ik je niet gezegd, dat je niet mocht openen? Je hebt niet geluisterd. Nu heb je ook mij te gronde gericht. Vlucht zo hard je kunt; hij zal me nu wegvoeren. Ik heb hem in mijn meisjestijd gevangen en geboeid." De draak kwam naar huis, zag, dat ze met elkaar spraken, werd toornig, voerde het meisje naar binnen, de jongen echter joeg hij weg.

De jongen ging op weg en reeds na drie dagen gegaan te zijn vond hij een paard en op de vierde dag stal hij het meisje van de draak. Deze draak had een zwijn, dat onder de aarde achter zeven ijzeren deuren opgesloten zat. Toen de jongen het meisje gestolen had, wekte het zwijn de draak en verried het hem. Het zette de draak op zijn rug en zij achtervolgden het meisje en haalden het ook in. De draak stootte het meisje van het paard, ving het en voerde het weg. Tegen de jongen zei hij: "Welaan, nu heb ik je van één dood gered, maar als je nog eens in mijn hand geraakt, duid het mij niet euvel."

Na drie dagen ging de jongen weer erheen en stal het meisje. Het zwijn wekte weer de draak, zette hem op zijn rug en ze achtervolgden en haalden hen in en brachten het meisje weer terug. De draak zei tegen de jongen: "Ik heb je nu al van twee doden gered; kom hierna niet meer." Maar de jongen stal haar weer en ook de derde keer hebben ze hem gevat. Na hun terugkeer zei de draak: "Nu zal de jongen niet meer komen," en sloot het zwijn weer op zijn oude plek op. De jongen kwam ook een vierde keer en stal het meisje. Het zwijn rook het en wekte weer de draak. De draak vroeg het zwijn: "Wanneer zullen wij hen inhalen?" Het zwijn antwoordde: "We zullen tarwe zaaien; als het rijp geworden is, zullen wij die snijden, dorsen, tot meel malen en het brood opeten; dan zullen wij hen inhalen." Zoals het zwijn het zei, zaaide de draak het tarwe, liet het rijpen en sneed het af, zamelde het in, maakte een strik, bond het tot garven, haalde het binnen, stapelde het op, dorste het met een dorsvlegel, wande het zesmaal, schudde het met een schop in de zak - in plaats van een paard spande hij een geit in - en voer ermee naar de molen; met een knarsende wagen, de aarde opwoelend, met drie wielen en één dissel brachten ze het naar de molen. Ze droegen het de molen in, schudden het uit de zak in een emmer, uit de emmer in een zeef, uit de zeef in de molenkist, het graan langzaam naar beneden

latend, vermaalden het met een steen en maakten er meel van. Uit de kist schepten ze het meel in de zak, drukten het met een stophak aan, maakten een klont – de molenaar bond de zak zingend dicht met lindebast – en droegen het naar buiten en belaadden de wagen. Het meel brachten ze naar huis, laadden het van de wagen; aangezien ze niet sterk genoeg waren, sleepten ze het over de grond voort; zes oude wijven en een oude man haalden ze in huis om hout te hakken. Ze droegen het naar binnen, sloegen de vuursteen tegen het staal; met de vonken ontstaken ze de gloed, staken de spaan aan en maakten vuur in de oven. Het brood werd gekneet en op de bank op een rij gelegd. De oven werd verhit, de gloeiende kolen platgedrukt en met een bezem bijeengeveegd, met de pook opgerakeld; met een schop wordt brood voor brood de rij in de oven geschoven. Het brood wordt gebakken; de korst was verbrand, van binnen bleef het rauw. Ze haalden het brood eruit en legden het op een rij, opdat ook de zijkanten afkoelen. Ze namen het brood, legden het op tafel, bonden het met een strik, verkauwden het met de tanden en stuurden, zoals het hoort, het naar de maag. Het zwijn ging de draak uit het slot tegemoet: “Hé mijn gebieders, je bent zeer lang op bezoek; beëindig het eten en drinken; de tijd om op te breken is gekomen.” Ze grepen een stok en gingen op weg, waarheen hun benen hen droegen, langs kloven, stof opwerpend, levenslustig, de aarde bevend en de hemel brullend makend en kwamen aan de oever van een meer. Toen ze bij het meer aankwamen, waadde Amata net op zijn paard in het water. De voorpoten van het paard waren in het water, de achterpoten bleven op het droge, toen het zwijn het van achteren bereikte, de paardestaart greep en de jongen op de rug trok. De draak klom van het zwijn en spleet de jongen in tweeën. De jongen bleef ter plekke dood. De draak bracht het meisje terug naar de stad, waar hij woonde. Laten zij maar terugkeren, wij echter gaan naar de zwagers van de jongen.

Op een dag toen ze samenkwamen en in huis bijeenzaten, keken de zwagers naar het glas. Daar zagen ze dat het glas in plaats van water vol bloed was. Meteen wisten ze, dat hun jongste zwager gestorven is, en alle drie gaan ze in drie richtingen op weg om hem te zoeken. Ze vlogen door de lucht, streken neer op de grond en vlogen op, lieten zich neer op de top van een grote berg. Toen ze daar zaten, zagen ze in het riet beneden een troep kraaien. Ze stuurden de jongste zwager naar beneden om te gaan kijken, bij zichzelf zeggend, dat bij de kraaien iets is; misschien is iemand gestorven. Hij kwam, keek rond en herkende de jongen. Meteen dacht hij eraan met list een kraai te vangen. Op de grond kruipend, greep hij op een of andere wijze een kraaiekuiken en spleet het in twee delen. De moeder van het kuiken kwam: “Hé jongen, waarom heb jij mijn jong in tweeën gehouwen?” vroeg ze. De jongen zei tegen de kraai: “Als je het doodswater en het levenswater brengt, zullen we ook jouw jong weer levend maken; als je het niet brengt, zal ik ook jou vangen en opeten.” De kraai nam twee kleine flesjes, stopte die onder haar vleugels, ging naar zee en kwam met de wateren terug. Nadat hij het kraaiekuiken weer levend maakte en het wegvloog, besprenkelde de jongen ook zijn zwager met het water, om hem tot leven te brengen en toen zag hij, dat het hoofd van zijn zwager verkeerd met de ogen naar achteren aangeplakt was. Als de jongen zei: “Ik ga naar voren,” ging hij achteruit als een kreeft. Toen sloeg hij de zwager weer het hoofd af en kleefde het nu correct aan.

Toen de jongen weer bijkwam en hem naar hun bevindingen vroeg, droeg zijn zwager hem naar zijn zusters mannen op de berg. Ze weenden en lachten tegelijk en zijn zwagers raadden hem aan naar zijn eigen stad terug te keren; hij hoort er padisjah te zijn en ze beloofden hem, dat ze hem de dochter van de padisjah zullen geven. Toen vonden ze voor de jongen een driepotig paard, bonden hem het gebroken zwaard om en, aangezien de jongen niet inwilligde, ging hij op zijn eigen weg om het meisje te halen. Toen hij bij de afgrond naar zijn eigen zin over een woudpad ging, kwam een wolf hem tegemoet en zei: “Hé jongen, geef mij je paard en je verkrijgt je vrouw.” De jongen bekeek de wolf, sprong af en trok het veulen bij de staart grijpend dit het vlees uit de huid en wierp het de wolf toe.

Hij ging en ging en kwam bij een huis, waarin een oude vrouw woonde. Haar huis was als volgt: het was met stro bedekt; als het aan één kant vlam vatte, dan brandden drie hoeken af en slechts één hoek bleef over. De jongen betrad het huis en zag een oude vrouw, die van de plek waar ze

zat niet kon opstaan. De jongen en het moedertje begroetten elkaar. Het grootmoedertje: “Hé jongen, wat voert jou hierheen? Kijk, daar is een knoet aan een haak opgehangen. Neem die en geef me één, twee klappen.” De jongen ging om de knoet op te nemen, maar hij kon 'm niet van de plaats krijgen. Toen het oude wijf dat zag, zei ze: “Hé zoontje, je bent nog niet sterk genoeg; daar onder het venster staan drie flessen, drink uit ieder een volle beker.” De jongen dronk een beker leeg, de knoet begon zich te roeren; hij dronk de tweede beker leeg en begon de knoet te draaien; hij dronk de derde leeg en begon de knoet in de hand te zwaaien. De jongen hief de knoet op, sloeg de oude vrouw éénmaal, zij begon zich te roeren, hij sloeg een tweede maal, ze begon zich te draaien, hij sloeg een derde maal, daar stond ze op en begon te lopen.

Daarna vroeg de oude vrouw de jongen: “Hé jongen, weet je, waarom je thans in deze toestand bent? De jongen, die jouw vrouw genomen heeft, is mijn zoon; hij heeft mij pijnlijk in deze toestand hier gelaten. Nu, in mijn stal staan enige merries; ga erheen en pas er op. Welke als eerste een veulen werpt, ga daar naar toe; omarm het veulen en laat het niet los!” zei ze. De jongen ging naar de stal, waakte en lette op, welke merrie als eerste een veulen wierp. Om middernacht wierp een merrie een veulen; de jongen liep er heen en ging om de hals van het veulen hangen. Het veulen, door het dak van de stal naar buiten komend, verhief zich in de lucht. Het veulen probeerde op de een of andere manier de jongen te doden, maar kon het niet. De jongen gaf het veulen een houw (met de knoet?), toen ging het omlaag; hij sloeg een tweede maal, toen zonk het ter aarde, sloeg een derde maal, toen ging het op zijn achterste zitten.

Toen zei het veulen tegen de jongen: “Je bent waarlijk een hele vent; ik dacht niet, dat je er zoëen bent. Nu, ik zal je paard zijn, dat jou zal dienen. Ga nu naar de smid en laat een zeventig pond zwaar zadel met zeventig zadelriemen maken.” De jongen ging naar de smid; ze stelden het ijzer op, verhitten het tot gloeiens; zeven smeden met zeven hamers; waar de hamer niet bij het ijzer kwam met de vuist; ze tuigden het veulen op, legden hem het zeventig pond zware zadel op, bevestigden het op zeventig plaatsen en nadat ze het gezadeld en opgetoomd hadden, besteeg de jongen het en brulde op als een beer. Hij rekte zich, gaf het paard een houw, die tot op het merg ging. Het veulen trappelde vooruit, verhief zich in de lucht; zeven maal bokte het op, verscheurde de zeventig riemen. De jongen kreeg het vermoeden: “het zal me doden,” zei hij bij zichzelf en zette zich op de nek van het veulen; het zadel viel op de grond. Het veulen begon zich meteen te verheffen. De jongen werd boos en sloeg met de zweep (=knoet?) het veulen drie maal op de kop; het veulen liet zich weer op de aarde neer.

Het veulen zei tegen de jongen: “Nu erken ik je, je bent een echte kerel, waarlijk, van nu af aan zal ik je begeleider tot de dood zijn.” Toen zei hij: “Laten we nu naar het woud gaan en brandhout verzamelen.” Ze verjoegen vele vogels en insekten, verzamelden hout en hoopten het op een plek op. De jongen slingerde zich op het veulen, trok het zes haren uit, ging naar de andere kant van de houtstapel en wachtte. De draak kwam in een wolf veranderd de jongen tegemoet. Toen hij zei: “Ik spring over de stapel,” gaf de jongen het veulen een klap evenals de wolf; de wolf kwam op de top van de stapel te liggen, het veulen op de wolf. De jongen sprong er af, sloeg de vuursteen, sloeg de trommel, stak twijgen en droog onkruid aan en maakte vuur. De wolf verbrandde en ook het veulen verbrandde. De jongen verstrooide de as in de lucht, veranderde het tot stof en het verstoof; daarop nam hij zijn stok en ging op weg.

Hij zwierf een maand en zwierf een jaar, draaide zich om en zag, dat hij een lepel ver is gegaan. Dan gaat hij nog enige dagen en komt in de stad van het meisje aan. De jongen ging het huis in en wat zag hij? Spijs en drank, spel en gelach, – wat je zou willen, dat vind je niet, – en iedereen zijn buik vol. Niets om aan te trekken, geen plaats om zich neer te leggen. De jongen zei tegen het meisje: “Nu mijn schone, we waren een flinke tijd gescheiden; nu zullen we rustig tezamen leven.” Het meisje zei: “Wie ben je? Ik heb je tot op heden niet gezien en mocht ik je ook gezien hebben, dan ken ik je niet. Wat kom je doen hier?” De jongen werd boos, haalde een koe, wierp die ter aarde, bond haar de vier poten bijeen en stootte haar een mes in de hals; het bloed stroomde op de zwarte aarde; hij liet het afdruipen, haalde de darmen eruit, legde die voor de deur van het meisje, sleepte het meisje aan haar haren naar buiten en legde haar levend in het koeielijf, nam een naald en een binddraad en naaide de buik dicht. Opdat ze kan ademen, liet hij

tussen de ribben een spleet vrij en zei: “Nu, je zult hierin blijven”, en legde de koe op drie wagens, spande drie honden en een haas ervoor, sloeg een meloen stuk, sloeg op een trommel en bracht haar naar een afgrond. De kraaien vlogen toe en begonnen te vreten.

* * *

De jongen greep de koeiepens, legde die op zijn hoofd, nam zijn stok, ging op weg en kwam in het rijk van een padisjah. Een schrede voorwaarts, twee schreden terug kwam hij bij een stad. Deze stad werd om niet weg te vliegen met een laag haar, met vijf lagen garen in de lucht gehesen. Hij ging een huis binnen. Dit huis stond apart aan de rand, de deuren waren van rietmatten, drie ramen en een deur, ook de muren van het huis niets dan gaten; aangezien de wind niet ging liggen, bedekte ze de zijkanten met twijgen. Hij betrad het huis, daar zit een oude vrouw. In haar mond hield ze een zak met veertig lappen, met een naald boorde ze een bron, maakte uit de aarde water, uit het water maakte ze vuur. Ze sleep een mes, ze sleep een bijl, drie hanen besloeg ze met hoeven.

Toen de jongen de kamer binnentrad, verhief het grootmoedertje zich van haar plaats en wees de jongen een plaats. De aangewezen plaats was echter als volgt: een uit een jonge satan vervaardigde stoel en een uit een oude satan vervaardigde tafel. Ze zette de spijzen op tafel om te eten, maar als je zegt, “ik moet eten,” is niets daar; ook als je niets eet, is je buik vol. Tweemaal beet de jongen af, éénmaal kauwde hij en vulde zich de buik. Nadat hij wat gegeten had, begon hij met de oude vrouw te spreken. De jongen vroeg: “Hé grootmoedertje, aan welke padisjah behoort dit land?” Het grootmoedertje antwoordde: “Deze stad is de stad van de 'Een paard bereikt hem niet, maar als men te voet gaat is hij niet in te halen'-padisjah.” De jongen vroeg: “Grootmoedertje, waarom is in deze stad zoveel volk tezamen gekomen?” “Teder, die hierheen gekomen is, wil graag de schoonzoon van de padisjah worden,” zei zij.

Deze padisjah had drie dochters; die waren zo mooi, dat men het met woorden niet kon uitdrukken. Van de dochters was de eerste vierentwintig jaar oud, de tweede eenentwintig*, de derde achttien jaar oud. Toen de padisjah overlegde, welke van hen hij als eerste moest uithuwen en reeds geheel vertwijfeld was, viel hem in, dat in de stad een eenennegentig jaar oude man leefde. Toen liet de padisjah de genoemde oude man bij zich roepen. Toen de oude aankwam, huppelde hij tweemaal, liep éénmaal, strompelde, struikelde, viel achterover, zijn achterste vol zand. Hij kwam jammerend, boog voor de padisjah en begon te spreken: “Hé padisjah, wat beveel je? Ik beleef mijn eenennegentigste jaar, maar jou heb ik niets kwaads gedaan.” De padisjah zei: “Hé vadertje, ik heb je niet daarom geroepen, omdat je kwaad gedaan hebt, ik heb je vanwege je goedheid geroepen. Welaan, ik heb een vraag aan je; als je op mijn vraag een antwoord geeft, zal ik je duizend goudstukken baksjish geven.” De oude meende: “Hé padisjah, wat je te zeggen hebt, zeg het; als het mogelijk is, zal ik antwoorden, zoniet, zal je me niet beschuldigen. Mijn tijd is afgelopen, mijn kleed heb ik afgedragen, in mijn hoofd is het verstand niet gebleven.” De padisjah begon te spreken: “Zie, ik heb drie volwassen dochters; voor ieder is de tijd gekomen om te trouwen. Ik weet niet, wie ik hen geven moet, wie ik tot schoonzoon moet maken. Ik vraag je: kies jij wie aan wie past te geven.”

De grijsaard nam uit zijn borst drie appels tevoorschijn en legde die op tafel en zei tegen de padisjah: “Hé godgelijke khan, hier heb je drie appels, de ene is verrot, de tweede is halfverrot, de derde is voorlopig nog rood. Zie, de verrotte appel is je oudste dochter; zoals de tijd van deze appel afgelopen is, zo is ook de tijd van je oudste dochter afgelopen. De halfverrotte appel gelijkt je tweede dochter; ook haar tijd is voorbij. De derde is geheel rood, dat is je jongste dochter. Nu, om hen te trouwen, bouw een groot huis, welks erkers naar buiten gaan. Je dochters met hun appel in de hand roep je bij je, eerst de oudste, daarna de tweede en tenslotte de jongste, en zet hen daar in. Nadat de meisjes gezeten zijn, verzamel je het hele volk, rijk, arm, lam, blind, kromgebogen, hulpeloos, krom, vanuit de verte te paard jagend, vanuit nadere gebieden op een veulen dravend, door het veulen niet begaanbare plek op de geit springend,

verzamel je hele volk. Nadat je het volk verzameld hebt, laat je de mannen één voor één aan je dochters voorbij trekken. De meisjes werpen hun appel op de man, die hen bevalt. Wie ze bewerpen, die zal hun echtgenoot zijn; zo zullen ze niet op jou boos zijn, aangezien ze zelf zo gekozen hebben.”

De padisjah riep alle houtwerkers en timmerlieden bijeen en begon een slot te bouwen. In de aarde gravend, in de lucht gestut liet hij zo'n huis bouwen, dat men het dak niet kon zien. Als je het liggend bekijkt, valt je muts van je hoofd af, als je het staand bekijkt, begint je zij pijn te doen. Het huis werd in drie jaar en een dag opgericht. Een onoverzienbare volksmenigte verzamelde zich rondom het huis, groot en klein, rijk en arm, allen kwamen. Nadat het volk bijeen was, gingen ze het de padisjah melden. Toen kwam de padisjah uit het slot naar buiten. Hij liet op de trommels slaan, op de trompetten blazen, de hemel sidderde, de aarde beefde, zo kwam hij de toren uit. Toen sprak hij tot het volk: “Hé gij verzamelden, wees niet onoplettend; zie daar, ik heb drie dochters; zij houden in hun hand een appel; als gij mijn schoonzoon wilt zijn, schrijdt één voor één aan hen voorbij. Wie mijn dochters met hun appels treffen, zal mijn schoonzoon zijn.”

De meisjes kwamen naar buiten en gingen zitten. Het volk keek naar boven en begon voorbij te trekken, de een na de ander als schapen. Toen de helft der lieden voorbijgegaan was, wierp de oudste dochter haar appel naar de zoon van een rijkwaard. Daar pakten ze meteen de jongen als schoonzoon en brachten hem het slot in. Ook de tweede dochter wierp, nadat een goed deel der lieden voorbijgelopen was, haar appel naar de zoon van een Jasaul. Ook hij werd bij de arm genomen en niet losgelaten en in het slot gebracht.

Onder het volk bevond zich ook onze Amata. De jongste dochter zag hem van verre; zonder op de pens op zijn hoofd acht te slaan, zag ze de schoonheid van zijn gelaat en besloot hem met de appel te bewerpen. Het volk begon zich te verspreiden. Amata ging geheel achteraan voor twee mannen, om voorbij te lopen. Toen Amata aankwam, nam het meisje de appel en wierp hem Amata op zijn hoofd. De appel viel op Amata's hoofd en spleet in tweeën. De aldaar toekijkende onderdanen van de padisjah zeiden, dat ze slecht gegooid had, omdat hij geen autochtoon was; ze moet opnieuw gooien. Het meisje willigde in opnieuw te gooien; ze lieten het volk aan het meisje voorbij lopen en het meisje bewierp nogmaals Amata en ze lieten haar ook een derde keer gooien. Het meisje bewierp steeds Amata. De padisjah zei: “Een kind, dat uit zichzelf achterover valt, mag niet huilen,” en aangezien hij niet blij was, dat zijn dochter Amata bewierp, beval hij de oude man naar het badhuis te brengen en daar op te sluiten. Meteen grepen ze Amata en het meisje en sloten hen in het oude badhuis op. De beide oudste dochters liet hij in het slot blijven, in fraai opgeruimde, versierde ruimten op elastische bedden werden zij ingesloten.

Drie dagen overlegden zij, negen dagen feestten zij, spijs en drank, spel en lachen; van honger opkomen, zoals jij misschien, is er niet bij. Terwijl ze op deze wijze feestten, verhief zich vanuit Kibla een zeer sterke wind, sloeg met driehonderdduizend soldaten en vijftien ridders de zoon van padisjah Attartmas zijn kamp in de buurt van de stad op. De zoon van de padisjah: “Mij geef je je dochters, zo niet, stel je nog heden voor de strijd tegen mij op!” Deze brief bracht de gezant aan de padisjah en wachtte op het antwoord. De padisjah las de brief, verzamelde zijn vizieren en zijn twee schoonzoons: “Zus en zo is het geval, zo en zo staan de zaken; laten we doen zoals gij wilt; redt uw vrouwen voor de vijand en verdrijft die.” De beide schoonzoons kleedden zich zeer fraai aan, omgordden zich met hun diamantzwaarden, sloegen op de trommels en bereidden zich op de strijd voor. De oudste schoonzoon werd het hoofd van alle soldaten. Amata stuurde zijn vrouw naar haar vader en zei: “Ga, vraag ook om een paard, opdat ook ik in de strijd kan trekken.” Gul-selu zei tegen haar vader “Vader, je jongste schoonzoon vraagt ook om een paard; hij wenst naar de slag te gaan.” De vader zei tegen Gul-selu: “Hé mijn dochter, wat valt er van deze nar te verwachten; stoor me nu niet, hij zal slechts ook het dier te gronde richten! Kom niet weer, kom me niet weer onder ogen. Maar als het toch zo moet zijn, dan kan hij de halster nemen en de stal ingaan en daar de halster zwaaien en welk paard hem aankijkt, dat zal hij bestijgen.” Gul-selu ging naar Amata en zei het hem.

Amata nam de halster, legde de koeiepens op zijn hoofd en begaf zich in de stal en zwaaide de halster. Daarop wendde de zestig vadem brede bonte merrie in de stal naar hem. Amata greep de merrie, zette zich achterstevoren erop en hield zich aan de staart vast en ging zo naar buiten. Hij kwam aan de stadsrand en toen hij het kikkermeer bereikte, steeg hij van zijn paard af, pakte het bij de staart, trok het het vel af en nadat het paardevel eraf was, gaf hij het vlees aan de kraaien, hij echter ging het meer in en begon met de kikkers te vechten.

Kort daarop trokken de padisjah en zijn twee schoonzoons soldaten achter zich die kant op. Toen zij hem zagen, lachten ze en de padisjah zei tegen Amata: "Kom eruit, nar; als je ook maar één man met ons samen doodt, is het al van nut!" Amata antwoordde: "Ga maar, ik voel me hier op mijn plek; dit is mijn slag." De padisjah verdween daarna uit zijn ogen met zijn schoonzonen. Amata klom uit het meer, nam de haren van het (op de brandstapel) aan zijn einde gekomen paard en verbrandde die. Op hetzelfde ogenblik daalde uit de lucht Amata's paard met de hele krijgsuitrusting neer en trad voor Amata. Amata kroop door een oor van het paard naar binnen, door het andere naar buiten en werd de eerste ridder ter wereld. De koeiepens wierp hij van zijn hoofd, nam het zwaard en trok de krijgsuitrusting aan, gaf het paard een houw en verscheen zonder een blik te kunnen werpen voor de padisjah. Toen hij de vijand zag, ging hij zo tussen de soldaten als een wolf tussen de schapen en begon hen van het ene einde af te doden. In korte tijd vernietigde hij alle soldaten en slechts de vijftien ridders bleven over, maar na twee of drie uur had hij ook hen uiteengejaagd. Tegen de zoon van de padisjah, die het hoofd van de vijandelijke soldaten was, zei hij echter: "Nu, kom me voortaan in deze omgeving niet meer onder ogen, ditmaal laat ik je nog vrij." De zoon van de padisjah draaide zich om en keerde huiswaarts. Amata wendde zijn paard en trad weer voor de padisjah. De padisjah zei tegen hem: "Hé jongen, je hebt ons een grote dienst bewezen; voor jouw goedheid kom bij ons te gast, we zullen je onthalen zover onze krachten reiken." Amata antwoordde: "Ik heb geen tijd om naar u te gaan en bij u te gast te zijn; niet alleen hier wordt strijd geleverd, maar hij begint net nu ook op andere plaatsen. Ik ben ook zo uw gast." Daarop wendde hij zijn paard en ging weer zijn weg. Net als tevoren dreef hij ook nu zijn paard naar het meer. Hij legde de koeiepens op zijn hoofd en nam de strijd met de kikkers weer op. Toen de lui van de padisjah aan hem voorbij trokken, lachten ze en zeiden: "De nar zet zijn grollen voort." Toen de padisjah in de stad kwam, keerde Amata terug naar het badhuis en sleepte het vel van de zestig vadem brede bonte merrie achter zich aan en zei tegen Gul-selu: "Tot nu toe hebben we op kale planken gelegen, nu zal het een beetje zachter zijn," en hij wierp het paardevel op de grond. Het strijdpard liet hij met zijn uitrusting vrij en stuurde het weg.

Er vergingen slechts weinig dagen. Vanuit een andere richting zette zich padisjah Tik-Turmas met zijn soldaten tegen hen in beweging om hen aan te vallen. Zodra de padisjah ervan hoorde, riep hij zijn schoonzoons en beraadslaagde met hen. De volgende dag bereidden de schoonzoons van de padisjah zich voor, verzamelden soldaten en paken proviand in, vulden worsten, bakten brood, brachten daarmee veel tijd door en trokken tenslotte ten strijde. Toen Amata het nieuws vernam, stuurde hij Gul-selu naar haar vader en vroeg hem om een paard. Haar vader werd boos en zei: "Dat is jouw zorg; voorwaar, hij moet [maar] uit de stal het schurftige paard nemen." Gul-selu kwam terug en zei het hem. Amata ging het badhuis uit met zijn pijp in de hand, blies dichte rook, beklom met zijn achterste rugwaarts (d.w.z. omgekeerd) de schurftige merrie, die met hangende kop en opgeheven staart naar buiten kwam. Hij kwam bij het kikkermeer, steeg van het paard, pakte het bij de staart en trok het het vel af, gaf het vlees de kraaien, ging het water in en begon weer met de kikkers te strijden. Toen de lui van de padisjah aan hem voorbijtrokken, riepen ze ook hem naar de strijd. Amata zei: "Mijn eigen strijd hier is nu zeer zwaar!" en zonder hen een blik waardig te keuren, hieuw en sloeg hij op de kikkers in.

Toen de lui van de padisjah verdwenen waren, verbrandde hij de velharen van het bekende paard; wederom kwam zijn paard met de krijgsuitrusting voor hem. Amata wierp meteen de koeiepens af, greep het zwaard, bond de gordel om zijn heupen, hief het schild op de schouder, haalde de lieden van de padisjah in, verscheen voor de vijandelijke soldaten en begon aan het

ene eind te strijden. Nadat hij enige uren met hen gevochten en hen neergeslagen had, zijn ongeveer twintig ridders overgebleven. Enige uren vocht hij ook met hen, tenslotte doodde hij ook hen en trok aan de lieden van de padisjah voorbij. De padisjah nodigde hem voor zijn bewezen daden weer te gast. Amata zei: "Ik ben je gast," en ging verder. Hij daalde af in het meer en begon met de kikkers te strijden. Op hun terugweg zeiden de lieden van de padisjah, toen ze langs hem marcheerden: "Deze dwaas vecht nog steeds hier," en gingen verder. Toen ze in de richting van de stad verder gegaan waren, nam Amata afscheid van zijn paard, greep het vel van de schurftige merrie en spreidde dit na zijn terugkeer uit in het badhuis.

Ter viering van de overwinning verzamelden de lieden van de padisjah het hele volk van de stad, organiseerden een groot feestmaal, lieten de vogels zingen en vergenoegden zich. Amata ging naar Gul-selu; ze aten hun dagrantsoen op, aten een weinig, legden zich dan neer en sliepen in. Toen ze 's morgens opstonden, zich hoofd en gezicht wasten, hoorden ze, dat weer een padisjah tegen hen optrekt. Deze padisjah kwam met driehonderdduizend soldaten en dertig helden. Een van deze ridders nam het tegen vijf ridders op. De padisjah riep Gul-selu bij zich en zei: "Thans is de beurt aan jullie; zeg je man, dat ik hem zowel leger als vermogen geef; hij moet me bij de vlucht helpen, hoe hij maar kan." Gul-selu ging naar huis en zei Amata: "Mijn vader heeft dat en dat gezegd," en herhaalde de woorden van haar vader. Amata ging naar zijn zwagers en zei: "Komt me helpen." Zij hoonden tegen hem: "Jij dwaas, we hebben geen trek jou volgend om te komen, ons heeft een jonge held gered!" De padisjah verzamelde zijn vizieren: "Als we deze dwaas het padisjahschap overhandigen, zullen we omkomen; we hebben geen andere uitweg, laten ook wij gaan," zeiden zij en gingen op weg. Ook Amata gaven ze een paard. Hij ging omgekeerd op het paard zitten en zodra hij [de stad] uit was, liet hij het paard vrij en bleef zelf aan het meerstrand. De padisjah zei: "Als we deze dwaas zouden vertrouwen, konden we niet in ons land en ons huis blijven. Als we hem zouden vertrouwen, zouden we allen tezamen omkomen!" en ze gingen verder.

Nadat zij weg waren, floot Amata eenmaal, riep zijn paard en trok zijn krijgssuitrusting aan. Het paard zei tegen Amata: "Nu, mijn heer en gebieder, wees vandaag voorzichtig; deze strijd zal een vreselijke strijd zijn!" Amata slingerde zich op zijn paard, liet de lui van de padisjah achter zich en voordat ze aankwamen, had hij driehonderdduizend soldaten neergemaaid. Toen de padisjah met zijn lieden aankwam, waren slechts de ridders overgebleven. Toen de soldaten van de padisjah naar hen gingen, had hij voor hun ogen negenentwintig man gedood. Toen hij met de laatste held vocht, verwondde de ridder van de draak zijn rechterarm. Toen de padisjah van zijn paard klom en met zijn doek Amata's wond verbond, sloeg Amata met de linkerhand de kop van de draak af. Hoezeer ook de padisjah Amata bad en te gast uitnodigde, Amata zei slechts: "Ik ben je gast," en reed in galop op zijn paard naar het meer en steeg daar af. De padisjah zei: "Nu, hierna zal misschien geen strijd meer komen; we blijven rustig," keerde naar huis terug en ze gaven weer een feest en vergenoegden zich.

Na enige dagen werd de padisjah ziek. De artsen zeiden hem: "Als je de rechterrib van de zwaan zult eten, zal je gezond worden." De padisjah riep zijn twee schoonzonen en zei: "Brenge me de zwaan!" Tegen Amata zeiden ze niets. Amata wist desondanks alles van hun aangelegenheden. De twee schoonzonen bestegen de volgende dag een paard, bonden hun zwaard om en gingen het veld in om de zwaan te zoeken. Na hen ging Amata weg; in een dal spreidde hij op de wei de groene doek uit en bij muziek, spijs en drank vergenoegde hij zich. Zijn beide zwagers kwamen naar hem toe en bogen voor Amata. Amata beantwoordde hun groet, voerde beiden zijn tent in en vroeg naar hun opdracht: "Wat voert u hierheen?" Zij zeiden: "Wij zoeken zwanenvlees; onze padisjah is ziek; hij eet niets, hij drinkt niets, hij verlangt zwanenvlees; als jij het vinden en ons geven kunt, wat je ook wenst, we zullen het je geven." Amata zei "Gaat ge op mijn verzoek in, dan zal ik het vinden," en hij verlangde, dat hij de een een nekpees mocht afsnijden, de ander de rechterpink. Zij willigden Amata's verzoek in en waren bereid hem te geven (wat hij verlangde). Amata sneed de een een nekpees, de ander een pink af en zei tegen de zwaan: "Je linkerkant worde gif, je rechterkant medicijn;" met deze woorden ving hij hem en gaf hij hem hen. Zij keerden met snijdende pijnen huiswaarts.

Nadat zijn zwagers weggegaan zijn, vouwde Amata zijn doek op, ving ook voor zichzelf een zwaan en ging naar huis. Hij gaf de zwaan aan Gul-selu en zei: "Hier, braad hem en breng hem naar je vader." Gul-selu maakte de zwaan schoon en plukte hem, braadde hem en bracht hem naar haar vader. De padisjah zei: "Ik heb dat gegeten, wat mijn oudste schoonzoons mij brachten en mijn ziekte is nog erger geworden. Ik heb geen zin vergiftigd daaraan te sterven, nadat ik ook dat eet, wat die dwaas gebracht heeft." Toen Gul-selu hem echter wenend smeekte, at de padisjah een beetje. Op het zelfde ogenblik werd hij iets krachtiger en de volgende dag liep hij weer rond.

Op een dag zei de padisjah bij een gesprek met zijn vrouw: "Nu, hoe goed, dat mijn oudste schoonzoons de zwaan gebracht hebben en mij ervan te eten gaven. Als ze hem niet gebracht hadden, was ik niet genezen." Zijn vrouw antwoordde hem: "Nee, het vlees, dat je oudste schoonzoons gebracht hebben, heeft je niet geholpen; het geneesmiddel van je jongste schoonzoon heeft je geholpen; als hij het niet gebracht had, had jouw zaak zich tot erger gekeerd." Een weinig strede zij zoals man en vrouw en scholden op elkaar. Op een dag zei de vrouw van de padisjah: "Hoe gaat het met onze schoonzoons?" En ze ging afluisteren. En eropaf gaand ziet ze, dat de oudste schoonzoon van pijn krom is, zijn vrouw in de hoek huilt. Zijn rug doet vreselijk zeer. Verder gaand naar de tweede schoonzoon, die steekt steunend zijn pink in zijn mond. Toen zei de vrouw van de padisjah: "Nou wacht even, ik ga ook die ene bekijken en dan terug naar huis," en ze ging richting badhuis. Toen ze bij het badhuis aankwam, keek ze door het raam naar binnen. Het inwendige van het badhuis leek op een paradijskamer, spel en lachen waren er, [alles] straalde en glansde. De koeiepens is van Amata's hoofd gevallen, zijn gouden haarlokken glanzen in het vuurschijnsel; hij en Gul-selu omarmden elkaar, hun lippen op elkander drukkend kusten ze elkaar. De luide muziek deed het badhuis sidderen. Toen de vrouw hun toestand zag, werd ze onmachtig en lag een uur buiten bewustzijn voor het badhuis. Toen ze weer bijkwam, beet ze haar tanden opeen en durfde met geen mens te spreken, ging naar huis en legde zich naast de padisjah.

Toen Amata 's morgens ontwaakte, waste hij zijn ogen en hoofd, at en dronk; hij en Gul-selu omarmden en kusten elkaar en namen afscheid van elkaar: "Ik ga een eindje het veld op," zei hij en legde de koeiepens op zijn hoofd en ging heen. Hij kwam op een steppe, verbrandde een velhaar van het paard en het paard verscheen voor hem. Hij kroop in het oor van het paard naar binnen, kwam aan de andere kant eruit, – "zie daar," sprak hij – en was in een heerlijke held veranderd en ging zo naar de padisjah en sprak tegen hem: "Nu, ik heb twee voortvluchtige dienaren; hun kentekenen zijn: de een is van de rug de nekpees, de ander de pink afgesneden; als ge hen niet vindt en hen mij niet overlevert, zult gij morgen mij tegenover u in de strijd vinden."

De padisjah nam deze woorden tot zich, verzamelde zijn soldaten en stond hem toe hen te bekijken. Amata begon hen een voor een te bekijken, enigen trok hij het hemd uit, anderen bekeek hij de vingers, hij bekeek het hele volk, maar kon hen niet vinden. Tot slot brachten ze de twee schoonzonen van de padisjah. Amata bekeek de rug der oudste, deze had geen nekpees; daarop bekeek hij de ander, aan hem ontbrak een pink. Ogenblikkelijk hing hij beiden op aan de galg, omdat ze hem niet in de slag te hulp kwamen. Nadat Amata deze zaak had opgelost, draaide hij zich om, ging naar de steppe, liet het paard los, legde de koeiepens op zijn hoofd en keerde terug naar het badhuis. Van deze dingen wisten noch Gul-selu noch de anderen.

De volgende dag ging de padisjah met zijn vrouw een weinig wandelen in de tuin. Amata ging het slot in en legde zich met de koeiepens op de plek van de padisjah, op zo'n manier, dat men zijn met de zijden doek van de padisjah verbonden verwonde arm zag. Een vizier zag, dat hij naar binnen ging en ging naar buiten naar de padisjah: "Die waanzinnige ging, jouw plaats ontierend, met de koeiepens naar binnen en legde zich neer." De padisjah ging naar binnen en zei: "Ik steek je neer," en herkende zijn eigen doek, knielde neer en zei tegen Amata: "Ik ben schuldig, ik ben in je macht; laat met me doen wat je wilt." Amata verhief zich van zijn plaats en schreeuwde tegen de padisjah: "Nu herken je me dan? Hoeveel diensten heb ik je bewezen!" De padisjah lag drie dagen buiten bewustzijn.

Daarna riep Amata de bewoners van de hele stad bijeen en organiseerde een groot feest. “Nu, vanaf heden ben ik jullie padisjah!” verkondigde hij het hele volk. Amata trok de kleren van de padisjah aan en ging naar Gul-selu in het badhuis. Toen Gul-selu hem zag, herkende ze hem en vloog hem om de nek. Ze gingen terug naar het slot, Amata werd padisjah, Gul-selu de vrouw van de padisjah; negen dagen vierden ze feest, tien dagen overlegden ze; spijs en drank, dans en lachen; voor honger dood; ook wij waren bij hun feest. Wij dronken bosa; de mensen dronken emmersgewijs, wij dronken uit de zeef. Onze mond heeft het niet beroerd, is langs de snorbaard weggevloeid. Twee hompen thee hebben we gegeten, een stuk brood gedronken, ons buikje gevuld, onze ziel berustigd, op het feest aan het lachen gebracht, lied gezongen, hout gesneden, zijn naar huis gegaan, ons de schranspartij herinnerend, alsof die nog steeds voortduurt, zingen wij!

3. De oude dief en de zoon van de padisjah

1. De tuin van de padisjah

In oeroude tijden leefde een padisjah. Hij was een boosaardige, sluwe man en hij had een zoon. Deze padisjah was zo'n man, die niets in de wereld deed; ook thans weet hij niet wat hij doen moet. Op een dag bedacht hij de hele wereld tot een tuin om te ploegen en aan te planten. Om deze gedachte te verwezenlijken had hij op een dag talloze dagloners ingehuurd en liet de grond ploegen. Ze ploegden en harkten en plantten watermeloenen, suikermeloenen en allerlei groenten. De tuin werd zeer fraai, het zaad kwam op en waste. De padisjah zei, dat de tuin zo te gronde zou gaan – men zou hem bestellen – en bedacht een wachter aan te stellen. Hij verzamelde heel het volk, dat hem onderdanig was, en koos wachters uit. De tuin ontwikkelde zich zeer fraai.

Op een dag verkondigde de padisjah zijn gevolg, dat hij een feest wil organiseren en de feestdag brak aan. De padisjah kleepte zich aan, sierde zich op voor de reis, slingerde zich op een paard, nam de zweep ter hand, de knots hing hij aan zijn gordel, bond het zwaard om zijn lijf, stak een pijp in zijn mond en ging op weg naar de tuin. Hij kwam aan de rand van de tuin. Daar keken de vier wachters vertwijfeld en verbaasd in vier richtingen. De padisjah kwam, groot lawaai slaand, met muziekbegeleiding bij de omheining van de tuin. Hij rekte zich en keek in de tuin. Behalve de zwarte aarde zag hij niets in de tuin. De padisjah riep de wachters bij zich en zei: “Wat krijgen we nou?” Hij vroeg de wachters hoe dat gebeurd is. De wachters waren zeer geschrokken, hun knieën trilden en ze antwoordden, dat de tuin 's avonds nog ongeschonden was. “Toen we vanochtend vroeg wakker werden, waren we even verbaasd, toen we de tuin in deze toestand zagen.” De padisjah zei tegen de wachters: “Jullie zijn geen wachters, maar honden; ik heb jullie juist hier neergezet, opdat jullie zouden waken; jullie zijn ontslagen.” De padisjah beschimpte de wachters, zijn gezicht vertekkend, de ogen opensperrend, en zei ter plekke tegen zijn ministers: “Nu is de zaak aldus verlopen, maar ik wil de zaak ook een tweede maal proberen; het is zo geworden, dat de voorraden voor het feest foetsie zijn.” Verbitterd, langzaam en terneergeslagen keerden ze huiswaarts. Zo hebben ze in dit jaar geen watermeloenen, suikermeloenen, augurken, suikerbieten, penen en geen pompoen gegeten en slechts hun eigen penen gekauwd.

Er verging niet veel tijd, de vergane dagen vergingen, het leven sippelt langzaam weg. De wateren vervloeiden, het ijs dooide, de velden kiemden, de tarwe groende, de vogels uit verre landen zongen met fraaie stemmen smachtend naar hun in de herfst bereide en verlaten nesten, spreidden de vleugels uit, neigden hun kop opzij en lieten hun veren – velen waren volledig kaal –, kwamen aan. Met hen mee, met de door allen verwachte mooie tijd tezamen kwamen ook de lentedagen.

Toen bedacht de padisjah dit jaar weer een tuin te laten aanleggen. Hij huurde weer wachters in; de lammen en de kreupelen verzamelde hij; schurftige paarden spande hij voor de eg; hij stuurde hen, hun veulens achter hen gebonden de tuin in om met de ploeg te ploegen. De

dagloners gaven zich de grootste moeite, zonder bij dag gegeten en bij nacht geslapen te hebben, nooit gaand – altijd gaand, vroeg ‘s morgens kwamen zij, laat ‘s avonds gingen zij, hun ongesmeerde ploegen knarsten, en nadat ze de tuinarbeid beëindigd hebben, keerden ze in het slot van de padisjah terug. Bij hun terugkeer ging de padisjah zelf hen tegemoet en vroeg hen weer: “Hebt ge de tuin goed bearbeid?” De knechten: “Hé padisjah, we hebben zeer goed gearbeid.” Toen ze zo antwoordden, geloofde de padisjah het niet; hij ging snel het slot in, riep een scheefogige vizier en dacht bij zichzelf, zelf de tuin te gaan aanschouwen. Twee geiten en een schaap spande hij in, een hond bond hij van achteren aan en met veel tamtam kwamen ze aan de rand van de tuin. De padisjah overtuigde zich met eigen ogen, dat het zaad gezaaid is en bevond alles, zoals het moest zijn.

Of veel of weinig tijd verging, ze reden terug. Toen ze terugkwamen, verzamelde de padisjah weer zijn onderdanen en begon hem bevallende wachters uit te kiezen; hij zocht en zocht en tenslotte werd hij moe. “Ik zal de beste lieden uitkiezen,” zei hij en benoemde de ellendigste lieden; hij vertrouwde hen. Hij dacht bij zichzelf: “Deze lieden zullen niemand binnen laten; de tuin zal heel blijven;” aldus troostte hij zich. Weer kwamen de mooie tijden, die met hun overvloed alle mensen verheugen. De tuin werd groen en bloeide als de tuin van een ander. De padisjah dacht om op een zomerdag, als de tuin mooi is, een feest te houden en zich te vergenoegen.

Weinig of veel tijd verging niet; de feestdagen kwamen eraan. De padisjah zei: “Ik ga zelf,” en de wachters van de tuin scherpte hij in: “Bewaak zeer de tuin.” Desondanks hield de padisjah het niet tot het feest uit. Op een nacht stond hij heimelijk op, stak zijn pijp in de mond, nam zijn stok ter hand en ging naar de tuin; bij de afgrond ging hij met de pijp naar de tuin. De benen sloeg hij tegen zijn achterste; hij liep, van tijd tot tijd achterom kijkend, zich voor zijn eigen schaduw vrezend, kwam hij op de een of andere wijze in de tuin aan. Met eigen ogen overtuigde hij zich, dat de wachters de tuin zo bewaken, als het moet wezen. De tuin was onberoerd, de planten groeiden zeer fraai. De padisjah zei niets tegen de wachters en ging stilletjes naar huis. Thuis aangekomen roemde hij verheugd zich tegenover zijn vrouw: “Alles zal zo zijn, als we gezegd hebben,” zei hij.

Er verging niet veel tijd; rustige nachten vervlogen; het werd dag. De door de padisjah geplande feestdagen naderden. Op een dag begonnen ze zich voor te bereiden om naar het feest te gaan en ze lieten de wachters weten, dat op die en die dag, op dat en dat uur ze naar de tuin komen, opdat zij het weten. Niet veel tijd verging; de padisjah en zijn viziers namen alle dieren en lieten ook de magere op de hele wereld niet achter en gingen met gakkende hoenderen, snaterende ganzen en kokkelende kalkoenen op weg. Via hun weg over diverse bergen, wouden en stromen kwamen ze bij de tuin. De tuin betredend, wat moesten ze zien? Geen wachters, geen groente, slechts de kale grond en de omheining waren over. (Het is nog te vroeg het overgeblevene te vertellen. Wij stemmen de fluiten en langzaam zullen we alles vertellen.) Toen ze in de tuin kwamen en niets zagen, gingen ze rechtstreeks in de tent van de wachters. Maar de tent was leeg, de omgeving was ook leeg. Toen de padisjah deze toestand zag, wist hij van woede niet wat te doen; hij sprong in de lucht en wilde zich op de grond gooien. Toen zei de dichtst bij de padisjah staande vizier: “Mijn padisjah, mijn sultan, ik ben een oude schoenzool; met woede lukt het niet; men moet de methode vinden. Zodra we terugkeren, zullen we de oplossing van de zaak bespreken;” aldus brachten ze de padisjah terug in het slot. Deze padisjah, hoezeer hij ook nadacht, iets te doen, wat nog geen mens gedaan had, kon niet voor elkaar krijgen, wat een eenvoudige boer voor elkaar krijgt. Nadat hij tot zichzelf was gekomen, bedacht hij dat men een raad bijeen moest roepen, niet slechts naar eigen woorden handelen, en zo de zaak aanpakken. Maar hij kon de wens niet uit zijn kop zetten nog een derde keer de tuin aan te leggen. Weer huurde hij dagloners in. “Thans heeft het geen zin als ik de dagloners controleer; iedereen moet op zijn eigen wijze werken,” zei hij, toen hij hen op een houten paard zette; “arbeidt zo als ge kunt,” vuurde hij hen aan. De knechten overlegden, spraken erover, wat de padisjah doet, en gingen de tuin naar hun goeddunken aanleggen. De

padisjah zei: “Het komt zoals het komt; nu doen ze wat ze willen; ik meng me er niet in; als het lukt is het goed; zo niet, dan niet.” En hij dacht er niet aan om van huis weg te gaan.

De knechten ploegden de tuin, harkten de grond, legden bloembedden aan, groeven greppels, sloegen water uit de bevroren grond en zaaiden het zaad uit. De planten kiemden, sproten uit de grond en wasten. Ze lieten de padisjah weten, dat iemand de tuin moest bewaken. De padisjah verzamelde al zijn onderdanen en zei: “Ik kies thans niet, het zijn de wensen van anderen; vraag hen zelf!” besloot hij. Toen ze het bevel van de padisjah vernamen, kwamen ze allen hinkend en struikelend, tuimelend en lopend. Zo velen kwamen, dat men de mest in de wereld kon tellen, maar de mensen niet. Toen kwam de padisjah naar buiten: “Nu, zijn al mijn onderdanen gekomen?” vroeg hij. “Vele mensen zijn gekomen,” schreeuwden ze. Achter de menigte stond op een stok geleund een blinde, lamme, kromme, witbaardige, roodneuzige, mondvertrokken oude man en riep met luide stem: “In mijn buurt bleef een man achter.” Maar onder zoveel volk ging niet alleen zo'n stem verloren, maar ook het gebrul van een uit volle borst schreeuwende redenaar was niet te horen.

Hoe 't ook zij, de oude schreeuwde net zolang tot hij door de padisjah gehoord werd. De padisjah riep de oude bij zich. Strompelend en hinkend kwam de oude bij de padisjah. De oude had geen ogen, kan ook niet spreken; een eind van zijn kleed sleept over de grond, het andere hangt in het graf; zijn kleed is sjofel en ook de hele schatkist van de oude is te zien. Desondanks heeft de padisjah zijn woorden gebillijkt. Hij beval ook die man te halen, die thuis gebleven was. De hond rende, de luis liep, het stof wervelde, de vlo vloog; dreigend en schreeuwend gingen ze naar het huis van de oude; op zijn gejammer geen acht slaand, sleurden ze hem naar buiten, pakten hem bij de handen, stootten hem tegen zijn achterste en brachten hem meteen naar de padisjah. De padisjah zag, dat hij de hem verraden hebbende oude nog in erbarmelijkheid overtreft. Niet alleen heeft hij geen ogen, zelfs de plaats ervoor had hij niet. De padisjah verbaasde zich zeer daarover en dacht, dat van de ouden geen enkele thans hier nodig is.

De padisjah overstemde de stemmen van het volk en liet omroepen wie de wachters in de tuin wilden zijn. Aangezien het volk het lot van de tuin kende, durfde niemand de tuin te bewaken. De padisjah liet éénmaal zeggen, tweemaal zeggen, driemaal zeggen, niemand meldde zich. Ondertussen ontwikkelt zich de tuin. Aangezien de padisjah geen antwoord kreeg en niet wist wat hij zou doen, en hij dientengevolge vertwijfeld was, riep de genoemde laatst aangekomen ogenloze oude: “De bewaking van de tuin neem ik op me.” Het verzamelde volk hoorde zijn stem: “Wat kan men van deze oude verwachten?” lachten zij zich verbazend en op de dijen slaand.

Toen wist de padisjah niet, wat hij in zijn toorn moest doen. En omdat niemand anders zich meldde, verhief hij zich nog eenmaal een weinig, keek de oude aan en dacht bij zichzelf: “Nu maakt niets meer uit; deze zaak zal niet gelukken; gaat de tuin ten onder, dan zal met hem ook de oude ten onder gaan”, en hij dacht daar aan toen hij de oude tot wachter aanstelde en zei tegen de oude: “Nu vadertje, je bent oud genoeg geworden; de tijd is over je heen weggestroomd, je kleren zijn versleten; je hebt een ouderdom van honderdveertig jaar bereikt; heb je een gezet nodig?” De oude schreeuwde uit volle borst: “Ik heb geen gezellen nodig; Allah is mijn gezet.” De padisjah was bezorgd, dat hij geen anderen vond, dus stuurde hij de oude naar de tuin. De oude zei tegen de padisjah: “Hé mijn padisjah, ga zelf de tuin in en laat in het midden van de tuin voor je eigen ogen een tent opzetten; uit de tuin zal niets verdwijnen; als iets zal verdwijnen, sla je me het hoofd af.” Daarop zei de padisjah: “Jouw hoofd is niet eens zoveel waard als een watermeloen,” en zonder acht op zijn woorden te slaan, zei hij niets, ging terug en vertelde de zaak aan zijn vrouw. De oude sleepte zich zo goed hij kon de tuin in en liet zich naar de voor hem aangenaam bereide tent in het midden van de tuin brengen. Net als in het vorige jaar was de tuin zeer fraai en waste.

Eens kwam de padisjah de tuin in gedachten; hij liet een dienaar een paard bestijgen en stuurde hem om te controleren. De dienaar ging de tuin, begroette de oude; toen hij vroeg, hoe het hem vergaat, schreeuwde de oude met harde stem tegen hem: “Broertje, waarom ben je zonder mijn

verlof in mijn tuin gekomen?” De dienaar antwoordde: “Ik ben een knecht van de padisjah; de padisjah heeft mij gestuurd om de tuin te controleren.” Zonder er acht op te slaan zei de oude tegen de dienaar: “Niet alleen jij, ook de padisjah, als hij zou komen, zou niet zonder mijn toestemming naar binnen mogen. Zodra de tuin rijp zal zijn, zal ik zelf de padisjah berichten; val me niet lastig door voor die tijd te komen.” De dienaar maakte rechtsomkeert en ging naar huis. Hij ging naar de padisjah en berichtte hoe de toestand was; de padisjah lachte en bleef thuis.

Er verging niet veel tijd, net als in de voorgaande jaren, of de feestdagen kwamen eraan. Toen ze zich vrolijk voor het derde feest voorbereidden en verzamelden, kwam plotseling het bericht van de oude voor de padisjah: “Kom morgen om zes uur hierheen!” De padisjah, die de oude niet mocht, maar de tuin graag had en niet wist hoe hij tot morgen de tijd moest doorkomen, rolde van de ene zij op de andere en bracht de nacht slapeloos door.

Bij het morgengrauwen – het was nog niet licht – liet hij de trommels slaan en de trompetten blazen, spande de honden in, achter hen de katten – de mantel liet hij over de grond slepen – en ging op weg naar de tuin. Hij kwam op de aangegeven tijd aan de rand van de tuin aan. De tuin was niet te zien. Vanaf de weg steeg rood stof op. Hij keek nauwlettend erheen; in het midden van de tuin vechten naast de tent twee mannen. Bij de vermelde blinde oude man bevond zich nog een andere grijsaard. Deze oude is twintig arsjin hoog, vijftig arsjin breed, zijn baard reikt tot de grond en wervelt het stof op. Toen de wachter-oude de stem van de padisjah vernam, draaide hij de ander met alle kracht om en wierp hem ter aarde. Toen brak de dag aan, het stof daalde neer, de tuin kwam volledig tevoorschijn, de groene bloembedden waren vol krachtige planten. De padisjah zag de tuin: de tuin was vlekkeloos. De oude wachter verhief zich boven de ander en liet zich op hem neer. Toen de padisjah deze toestand zag, zei hij tegen de meegekomen wachters: “Breng deze man snel weg; de oude moet uitrusten.” De wachters wachtten helemaal niet af tot hij ten einde spreekt. Ze paktten de oude bij de armen, stootten hem in zijn achterste, en ze begonnen hem aan zijn baard uit de tuin te slepen. Toen zei de oude wachter: “Dat kunnen jullie niet doen! Ikzelf zal hem daarheen brengen waarheen de padisjah beveelt.” Ze gingen naar de padisjah en berichtten hem wat de oude gezegd had. De padisjah beval, dat ze hem naar het ijzerslot van de stad moesten brengen en daarin opsluiten. Toen de oude de woorden van de padisjah vernam, begon hij zijn tegenstander te trekken en bracht hem naar de stad. De oude ging net de tuin uit. Toen zei de padisjah: “Voor het eerst in ons leven vieren we zo'n feest,” en daarop lieten ze zich vrolijk neer in het midden van de tuin om te eten. Ze wachtten op de oude, maar die kwam niet terug.

Toen spanden ze zes paar honden in, schoven hen van achteren naar een waterwagen en stuurden hen de oude tegemoet. Ze gingen niet ver. Ze troffen de oude, die zwaar ademend en uitgeput hen tegemoet kwam. Hij zag en hoorde de hem tegemoet komende mensen niet. Ze namen de oude onder zijn armen, voerden hem af, zetten hem op de wagen en brachten hem naar het feest van de padisjah. En ze keken maar en keken. Deze oude was niet slechts de tafel van de padisjah, maar zelfs de plee onwaardig. Desondanks werd hij voor zijn dienst aan de tafel gezet. De padisjah ontving hem met vrolijk gezicht en zette zich naast hem. De padisjah vroeg de oude uit. De oude zei tegen de padisjah: “Ik weet van niets; ik heb niets gezien. Deze dingen moeten voorbij gaan, dan vertel ik het jou [alleen],” zei hij. Zo vergingen enige dagen; ze aten, dronken, vergenoegden zich, slachtten een gemest paard, spijzen en drank, dans en gelach, vernietiging door honger, tezamenbreuk van volzitten; als je vlees wilt eten, is geen brood daar; zo'n groot feest was het. Het feest is zeer vrolijk verlopen. De padisjah bereidde zich op de terugtocht voor. Hij beval het daar aanwezige volk het overgebleven groenspul uit de tuin bijeen te rapen en weg te dragen. Hij keerde terug; ook de oude zetten ze op de waterwagen en brachten hem naar de stad terug. Na hun terugkeer vroeg de padisjah de oude: “Nu oude, wat moet ik je voor je dienst geven, wat wens je?” De oude zei: “Als je me zoveel goud geeft, als ik kan tillen, zal ik over jou tevreden zijn.” De oude man nam zoveel goud als hij kon tillen en ging naar huis.

2. De noodlottige pijl

Er verging niet veel tijd. Plotseling viel de padisjah de in het slot opgesloten oude in. Hij liet de oude eruit halen, daarna stuurde hij naar de oude wachter om hem te vragen, wat hij met de oude moet doen. De oude zetten ze op de eerdergenoemde waterwagen en brachten hem. De padisjah begon de oude grondig naar deze dingen te vragen. De oude begon de padisjah één voor één de dingen te vertellen: “Deze opgesloten oude heeft twee jaar achtereen je tuin laten verdorren; in het derde jaar kwam hij weer en stuitte op mij; die oude mag niet meer vrijgelaten worden; als hij weet te ontsnappen, zal hij noch mij noch jou in leven laten; hij zal ons beiden ombrengen. Het oordeel moet je vellen, hem meteen laten terechtstellen!” De padisjah zei nadat hij de woorden van de oude gehoord had: “Komt in orde, heel goed, ik zal hem ophangen en in stukjes laten hakken.” De oude wachter ging weer naar zijn huis terug. De padisjah bedacht t.b.v. de terechtstelling van de oude dief een galg te bouwen en heel het volk bijeen te roepen.

Toen op een dag de zoon van de padisjah naast het ijzerslot met zijn handboog speelde, viel een van zijn pijlen door de schoorsteen in het slot. Aangezien hij nog een kind was, dacht hij dat hij tot iedere prijs de pijl moest zien terug te krijgen. Het kind sloop langs de deur van het slot heen en weer. Toen de oude de klank van kinderstappen vernam, sprak hij van binnen tot het kind: “Als je de deur opent, zal ik je je pijl geven. Ik had hem je ook zo gegeven, maar je ziet immers: de deur is gesloten; ik kan haar niet openen.” Het kind zei: “Maar vadertje, ik heb deze sleutel niet en ik weet niet waar die is.” Toen zei de oude tegen het kind: “Als jij niet weet van de sleutel, ik weet het wel; deze sleutel zit in je moeders rechterborstzak; als je deze sleutel van je moeder wegneemt, het slot opent, dan zul je je pijl krijgen.” Om de sleutel te pakken ging het kind naar huis en begon rond de moeder te hangen. Toen de moeder zich bukte, omarmde het kind haar, pikte de sleutel, ging heimelijk naar het slot en opent, erop lettend, dat niemand het ziet, het slot. Toen de deur open was, ging de oude er vandoor. Het kind nam wat het nodig had, ging het slot uit, sloot het lege gebouw weer af en stak bij een gunstige gelegenheid de sleutel in de zak van zijn moeder.

Enige tijd is voorbijgegaan. Naar de woorden van de oude wachter zei de padisjah: “De oude in dit gebouw moet nu gedood worden.” Op een dag stelde hij de galg op en zond een schrijver aan zijn onderdanen, dat zij zich op zekere dag verzamelen moeten. De galg was klaar, van overal kwamen de mensen. Toen de verwanten van de padisjah begonnen binnen te druppelen, verlangde de padisjah van zijn vrouw de sleutel en zei tegen het hele volk, waarom hij hen geroepen had; en om het gebouw te openen stak hij de sleutel in het slot en opende het. Voor de deur stonden honderden bewapende mannen en letten op, dat de oude niet eruit komt en wegrent. Het gebouw werd geopend, van de oude geen spoor. In zijn woede wist de padisjah niet wat hij moest doen, riep zijn vrouw en nam haar ter verantwoording. De padisjah zei tegen zijn vrouw: “Waarom heb je het gebouw geopend en hem eruit gelaten? Heb ik je niet bevolen, dat je behalve aan mij aan niemand [de sleutel] mocht geven; zeg snel, want anders sla ik je het hoofd af.” De vrouw bezwoor wenend: “Ik heb hem niemand gegeven,” en ze wierp zich aan de voeten van de padisjah. De padisjah zei: “Spreek! Als je het niet zegt, is er geen redding voor je!” Daarop trok hij het zwaard uit de schede en toen hij reeds zei, dat hij het hoofd van zijn vrouw zou afslaan, liep het kind onder het zwaard. Het verzamelde volk verbaasde zich; ademloos wachtte het, hoe de zaak afloopt, wat er komt. De padisjah liet het zwaard zakken en vroeg het kind: “Wat wil je zeggen? Spreek, of je zult je moeder niet meer zien!” Het kind zei: “In deze zaak treft mijn moeder niet de minste schuld; ik ken mijn moeder heel goed; ze heeft niemand de sleutel gegeven; de zaak zit niet zo!” En hij vertelde, dat toen hij met zijn boog speelde zijn pijl door de schoorsteen in het gebouw gevallen was en hij zonder medeweten van zijn moeder de sleutel gestolen had, en dat toen hij het gebouw opende om de pijl te pakken de oude was weggegaan.

De padisjah kreeg bloed voor zijn ogen, zijn gezicht vertrok; hij rukte zijn baard uit, zijn oren werden knalrood, de aderen aan zijn slapen zwollen op; vol ongeduld hoorde hij aan, wat zijn zoon zei, en stond op het punt de jongen het hoofd af te slaan, maar de viziers pakten de

padisjah bij de arm. “Als het zo is, dat ik het niet dood, dan dood ik het niet, maar ik ben niet geneigd dit kind bij me te behouden; liever gaf ik het iemand als slaaf,” zei hij. De viziers raadden hem aan: “Het betaamt niet zoiets te doen, als men padisjah is; als het toch zo moet zijn, geef hem geld en laat hem waarheen ook lopen!” Aangezien de viziers zo spraken, kon de padisjah, of hij wilde of niet, niets anders doen; het zou verkeerd zijn de jongen in slavernij te doen. De volgende dag beval hij een paard voor een wagen te spannen, gaf hem twee slaven, die hij voorop, de jongen achterin liet gaan zitten; hijzelf ging niet naar buiten om afscheid van hem te nemen en beval hen voor hem te brengen. De viziers verspreidden het verzamelde volk. Het volk zei: “Wat doet de padisjah nu in zijn woede? Ons had hij vergeefs verzameld,” en allen gingen uiteen. Nadat het volk zich verspreid had, spanden zij een paard voor een wagen, twee slaven werden aangewezen en de tijd brak aan om de jongen weg te sturen. De jongen weende en ging naar zijn moeder en wilde ook naar zijn vader. De padisjah stond de jongen niet toe naar hem toe te komen; hij was boos, dat hij nog niet weggegaan is en zei dat hij ogenblikkelijk moest verdwijnen. De ministers voerden sidderend en wenend de jongen naar voren. De jongen stapte de poort uit en zolang hij niet de steppe bereikte, draaide hij zich steeds weer om; uit zijn ogen liepen tranen; hij bad tot Allah, verliet de stad en verdween.

3. De Paardenjongen

Nadat ze een eind gegaan zijn, namen de vooropzittende slaven de jongen de vorstelijke kleding af en trokken die aan; de jongen zetten ze voorop en op de landweg stofopwervelend, het paard tot spoed aandrijvend, de voorste wielen na de achterwielen rollend, reden ze, waarheen hun ogen blikten. Ze reden een jaar en nadat ze vele dagen gegaan zijn, kwamen ze in een stad. Toen ze door de stad en langs het slot van de padisjah van de stad reden, zag de padisjah van de stad hen en hij vroeg zich af, welke padisjah dat kon zijn, en hij nodigde hen te gast uit. Ze gingen naar binnen. Toen ze in de hof kwamen, sprong de jongen van de bok, spande het paard uit om het te laten rusten, bracht het naar de schuur, hief zijn kop met de halster aan de balk en bond het aan de ring. De dienaren gingen als zonen van een padisjah rechtstreeks het slot in. De padisjah kon hen niet herkennen; hij geloofde dat ze werkelijk padisjahs zijn en sloofde zich uit hen zo goed mogelijk te onthalen. Hij bracht hen naar zijn eigen kamer, hij zat met hen samen aan één tafel en at met hen tezamen uit één bord.

Ondertussen brachten ze de jongen in het huis van de knechten, opdat hij vol kon worden, en ze zagen, dat de jongen achter hen langzaam schrijdend naar de grond onder zijn voeten kijkt en stilltjes, tegen zijn zin in, terneergeslagen, met tranen in de ogen binnentreedt. De jongen is mooi van aangezicht; iedereen valt het op; hij heeft een rond gezicht, een fraaie neus en een ronde kin. Gelukkig heeft de padisjah drie dochters. Van de dochters hebben de twee oudste op de twee jongens, die als gasten in de kamer van de padisjah zaten, het oog laten vallen; van top tot teen ontbrandden zij in vuur, ze wisten zelfs niet waarheen te gaan; ze sprongen om hen heen als erwten in een hete pan. Het is zo, dat reeds zonder haar schoonheid in aanmerking te nemen de padisjah zeer van zijn jongste dochter houdt. Na korte tijd vermoedde de padisjah de zaak en heeft de twee dochters de twee jongens tot vrouw gegeven; hij hield een grote bruiloft; veertig kamelen liet hij slachten, paardeworst vullen; de hoenderen gakten, de trommels sloegen boem, boem, boem, het slot beefde; hij nodigde gasten uit, liet hen trouwen en men sloot hen in de huwelijkskamer in. Ondertussen ging de tot paardenknecht gebombardeerde jongen met terneergeslagen ogen en gerimpelde oogleden, zonder te weten wat hij moest doen, waarheen hij zich wenden moest, alsmaar in een kringetje rond als een draaiziek schaap. Hij vond geen rust – wat moest hij doen? – het huwelijksfeest kwam ten einde.

Enige dagen vervlogen zacht als water wegstroomt. Uit nieuwsgierigheid hebben ze het tweetal niet gevraagd, waarvandaan ze kwamen, maar als schoonzonen werden ze door de padisjah, zijn vrouw en de ministers dag en nacht uitgevraagd, vanwaar ze stammen, van welke padisjah ze de kinderen zijn; aldus wilden ze hen voor zich winnen. Het huwelijk van de oudste dochters was voorbij, hun kleren begonnen te verslijten.

Op een dag zei de jongste dochter tegen haar moeder: “Moeder, ik bemin die jongen, die met die twee is meegekomen; als gij inwilligt, zal ik met hem trouwen.” De moeder zei: “Ei ei mijn kind, zoiets past niet bij jou; ik durf niet eens je vader je woorden te vertellen; is het nu eenmaal zo, dan zal ik het toch eens je vader moeten zeggen.” Het jonge meisje was op de leeftijd als van een rijpe appel. Als haar oudere zusters met hun mannen omarmd lippen op lippen elkaar lang kusten en teer als zijde tegen elkaar gevlijd lagen, dan kreeg het meisje de wens net zo te liggen als zij. Twee, drie dagen hield zij het uit, wachtte ze op het antwoord van haar moeder, maar haar moeder zei haar geen enkel woord. Het meisje overlegde en vroeg haar vader op een gunstige plek: “Vader, geef mij nu aan de paardenjongen van mijn zwagers tot vrouw.” De vader had niet gedacht, dat hij van zijn dochter zulke woorden zou horen, en toen hij die vernam, verbaasde hij zich zeer: “Goed, we zullen het bespreken,” stelde hij het meisje gerust en stuurde haar weg.

De padisjah bleef kalm. “Een naderend gevaar bedreigde ons,” zei hij bij zichzelf en enige dagen dacht hij na en brak er zijn hoofd over. Het werd avond. De padisjah en zijn vrouw legden zich op hun matras. De padisjah nam als eerste het woord en begon tegen zijn vrouw over zijn dochter te spreken: “Als wij onze dochter aan die jongen geven, dan kunnen we de mensen niet recht in de ogen kijken, dan zullen alle onderdanen slecht over ons praten. Zeg op een of andere wijze het meisje, of ze haar gevoel niet onderdrukken kan, want anders moeten wij, zoals het nu gaat, deze zaak de kop indrukken. Hamer jij enigszins in haar hoofd, dat haar voornemen verkeerd is.” De volgende dag, zodra ze opstonden, riep de vrouw van de padisjah haar dochter bij zich: “Mijn dochter, het is niet passend voor de dochter van de padisjah; ook je vader geeft daartoe niet zijn goedkeuring; ook mij bevalt het niet. Heb geduld, er zal spoedig een bij jou passende zoon van een padisjah komen,” zo sprak zij tot haar. De dochter antwoordde: “Als jullie niet naar mijn woorden willen luisteren, dan zal ik ook naar jullie woorden niet luisteren. Of ik zal hem heimelijk trouwen, of ik snijd me de hals af, sla mijn hoofd in; maar het kan niet zijn, dat ik hem niet trouw,” en ze bleef halsstarrig bij haar woord.

De padisjah hoorde toe door een spleet in het rooster, wat het tweetal besprak; of de moeder niet de kant van de dochter kiest. Toen hij de woorden van zijn dochter vernam, verwonderde hij zich en zei bij zichzelf, dat het onmogelijk is haar niet aan de jongen tot vrouw te geven, en hij dacht na over een mogelijkheid. Zonder te laten blijken dat hij daar is, ging hij als een kat op zijn tenen naar hen toe. Toen het meisje haar vader zag, liep ze op hem af en ging om zijn hals hangen: “Vader, ik ben verliefd geworden op deze paardenjongen; doe nu, wat ge wilt, maar geef me aan hem tot vrouw of ik zal mijn eigen hoofd volgen en met hem trouwen;” aldus droeg ze nogmaals haar smeekbede voor. Toen zei de padisjah tegen het meisje: “Nu mijn dochter, als hij dat kan doen wat ik zeg, dan ga ik ermee akkoord. Mijn eerste bedingung is: Morgenvroeg nadat we opgestaan zijn, zal ik de jongen honderd schapen geven, die hij tot de avond moet voeden en drenken; de buik moet als een pot zijn, de poten moeten op een draad gelijken; zij moeten tweevoudig vermeerderd naar huis keren.”

De nacht verging; het schemerde; het daagde; de zon kwam op. De padisjah beval voor de jongen honderd schapen uit te tellen. Men voerde het bevel van de padisjah uit en telde de jongen honderd schapen uit, gaf hem een zweep en liet hem uit de poort naar buiten. Daar zagen de schoonzonen van de padisjah als onder de vleugels van de moeder hun koppen uitstekende jongen hun hoofden onder de deken uitstekend door het raam, dat de jongen met hangende kop met de schapen gaat en ze knipoogden tegen elkaar. De jongen dreef misnoegd de schapen, kwam via de weg op het veld, liet hen lopen, opdat ze eten, zette zich op de grond, omdat zijn benen moe waren, en begon met de stok in zijn hand in de grond te boren; tussendoor lette hij op de schapen. Die vreten ook meteen, maar geen vermeerdering is te zien. De jongen was in grote nood.

Terwijl hij zo daar zat, draaide hij zich om en keek achterom en zag, dat het stof van de weg opwervelend, de benen snel voor elkaar zettend, met fladderende baard, kuchend een oude man eraan kwam. Deze oude leek voor geen draad op welke mens dan ook. De oude kwam naderbij, bereikte en omarmde de jongen. Hij zette de jongen naast zich en begon hem uit te vragen. De

jongen zei: “Hé vadertje, ik heb een slechte dag,” en hij beklaagde zich bitter over zijn leven. De oude zei: “Mijn kind, knies niet, vul eerst je maag,” en hij stak zijn hand in zijn zak, haalde een doek eruit en spreidde die op de grond uit. Op de doek verschenen meteen diverse spijzen; het kleed was vol mager vlees; hij sneed, geen vlees; hij beet erin, geen vlees, slechts droge pezen; beiden begonnen te kauwen. Terwijl ze aten, keek de jongen naar de schapen; geen toename te zien. De oude zei: “Mijn kind, waarom let je op hen? Je ziet, die gaan nergens heen; ze hebben honger en knabbelend eten ze het gras.” De jongen vertelt zijn klacht: “Hé vadertje, aldus is mijn toestand: men heeft mij bevolen hen tot de avond goed te voederen en als het avond wordt, honderd tot tweehonderd vermeerderd, naar huis te komen.” De oude zei: “Hé mijn kind, je kent mij niet, maar ik ken jou heel goed; je hebt me van een wisse dood gered; je hebt uit de rechterborstzak van je moeder de sleutel gestolen, het ijzerslot geopend en mij eruitgelaten. Nu, voor je goedheid zal ik thans jou, zolang ik in leven ben, voor zo ver ik kan helpen;” aldus maakte hij zich aan de jongen bekend. “Maak je geen zorgen over je schapen; we zullen ook voor hen een uitweg vinden; dat zal ik voor je doen; het zullen er geen tweehonderd, maar zelfs driehonderd zijn,” troostte hij de jongen.

Ze stonden op van het eten, de oude streek de jongen over het hoofd, over de ogen en ze begaven zich naar de schapen. De oude beval de jongen de schapen te tellen. De jongen dacht: “Ik tel honderd;” aan zich voorbij trekken latend telde hij er tweehonderd. Toen werd het reeds avond. De oude zei: “Mijn kind, nu, het werden tweehonderd schapen; die moet je nu naar huis drijven in de stal, maar daarmee is de zaak nog niet ten einde. Morgen zal de padisjah je er tweehonderd geven en bevelen er vierhonderd naar huis te drijven, maar maak je daarover niet druk; ik zal nu hier mijn stok in de grond boren; je zult je schapen weer hierheen drijven en ik zal weer hierheen komen.” De jongen dreef de schapen terug, de oude boorde zijn stok in de grond en ging zijns weegs.

De jongen bracht ijlings de schapen terug; ze telden de schapen; precies tweehonderd kwamen er terug. Ze gingen naar de padisjah en zeiden het hem; de padisjah geloofde het niet; hij ging zelf naar buiten en telde de schapen; precies tweehonderd waren er. De padisjah was zeer verbaasd, maar het meisje danste van vreugde. De padisjah ging naar zijn schoonzonen en vertelde hen de zaak; ook zij waren verbaasd en vrees overviel hen. De schoonzonen zeiden tegen de padisjah: “Daarmee zal de zaak nog niet ten einde zijn; geef hem morgen tweehonderd en beveel hem, dat hij er vierhonderd naar huis brengt.”

De padisjah volgde deze raad op en beval hem de volgende dag na het opstaan er tweehonderd te geven. De volgende morgen werd het bevel van de padisjah pijlsnel uitgevoerd. De jongen dreef de schapen met de zweep op, ging en liet hen op de plek van de vorige dag aangekomen lopen. Zonder vertraging kwam ook de oude, trof met de jongen tezamen en vroeg hem naar zijn ervaring. De jongen vertelde, hoe het ervoor staat. De oude zei: “Mijn kind, maak je over de schapen geen zorgen; eet je eerst vol,” en weer legde hij de doek neer en ze aten. De zon begaf zich reeds ten ruste. De oude beval weer de jongen naar de schapen te gaan en die te tellen. De jongen telde en het getal der schapen groeide tot vierhonderd. De oude zei: “Morgen zullen ze je opnieuw bevelen de vierhonderd tot zeshonderd te vermeerderen, maar maak je daarover niet druk; als ik gezond zal zijn, zal het zo zijn; je brengt hen weer op deze plek en laat hen lopen; als ik leef, zal ook ik komen.” De jongen kwam met de schapen naar huis en overhandigde hen ter telling. De padisjah en de schoonzonen begonnen weer vanwege deze zaak achterdocht te koesteren en zeiden eensgezind: “Nu, morgen geven we hem vierhonderd, moet hij zeshonderd naar huis brengen.”

De volgende dag telden ze vierhonderd schapen af en stuurden de jongen weer het veld op met een half brood en een berkenbastemmer water. De jongen voerde de schapen naar dezelfde plek als de vorige dag en liet hen vrij lopen. De schapen begonnen te eten. Er verging niet veel tijd of de oude kwam weer naar de jongen; ze kwamen tezamen en vroegen elkaar naar hun bevindingen. Ditmaal hield de oude een zak met iets groots in zijn hand. De oude trad op de jongen toe, zette de zak op de grond en bereidde zoals al eerder de jongen eten en drinken. De jongen zette zich verheugd neer voor het eten. De jongen begon te eten; toen beval de oude de

jongen om de zak, die hij meegebracht had, van de grond te tillen en naar ginds te brengen. De jongen dacht de zak zo verderop te zetten. Toen hij bezig ging en zijn krachten inspande, lukte het niet hem van zijn plaats te krijgen. Van schaamte blozend wist de jongen niet wat hij moest doen. “Zo gaat het niet,” zei hij en spande zijn vuist en strekte zijn knie, verrichtte serieuze inspanningen om hem op te tillen en kreeg hem tot de knie. De oude beval hem de zak te laten vallen en zette de jongen weer neer, opdat hij eet en drinkt. De jongen begon opnieuw te eten; daarop liet de oude hem opstaan en beval hem de zak te heffen. De jongen spande als tevoren alle krachten in en hief de zak op tot de maag. De oude beval hem weer de zak weg te leggen en zette de jongen neer. De jongen at rijkelijk, dronk water, werd verzadigd en ging voor de oude staan. De oude zei: “Hé mijn kind, het is vandaag onze laatste ontmoeting; hierna zullen wij elkaar in deze wereld niet meer treffen en niet meer zien,” en hij beval hem de zak van de grond in de lucht te slingeren. De jongen greep krachtig beet, hief de zak op en slingerde hem de lucht in; de zak verhief zich vanzelf en verdween uit hun ogen. Na enige tijd viel de zak krakend ter aarde.

Toen zei de oude tegen de jongen: “Goed mijn kind, het is al avond; tel de schapen; de tijd om naar huis te gaan is gekomen,” en hij beval de jongen de schapen te tellen. De jongen telde en het waren zeshonderd schapen. De oude zei tegen de jongen, toen deze met tellen klaar was: “Hier, dat is mijn geschenk voor je;” daarop overhandigde hij hem een doek en een fluit. “Als je de doek uitspreidt, zal hij met eten overdekt zijn; in nood zal je niet in een uitzichtloze situatie belanden, want indien nodig blaas je op de fluit en dan zal een blauwgrauw ros voor je verschijnen met alle benodigde wapens,” zei de oude, streek ter afscheid de jongen over de rug en, aangezien ze elkaar niet meer zouden treffen, scheidden zij wenend van elkaar. De jongen keerde met de schapen naar de stad terug. De in de doek gehulde fluit verstopte hij in zijn zak, de schapen bracht hij naar huis en overhandigde hen ter telling.

Ze gingen naar de padisjah en vertelden het hem. De padisjah was verbaasd. “Nu is er geen uitweg meer; nu moet ik hem mijn dochter geven,” dacht hij lang bij zichzelf. Toen de dochter zag, dat wat haar vader van de jongen verlangd had, volbracht was, begon ze haar vader te pressen: “Geef me nu aan hem.” De padisjah sprak zijn woord uit als een afgeschoten pijl; zodra het klonk, begonnen ze het huwelijksfeest voor te bereiden. De dag verging; na de dag de nacht; de huwelijksdag breekt aan. De padisjah verzamelde al zijn onderdanen en dacht dit laatste huwelijk voortreffelijk voorbereid door te zullen brengen. Het volk stroomde bijeen, de trommel werd geslagen, de trompet geblazen, de tafelkleden uitgespreid, borden, lepels op een rij gelegd, kurmis ingeschonken; toen het niet genoeg was, molken ze de ossen en maakten ze emmers vol in voorraad. De jongen kleedden ze voor het huwelijksfeest aan en riepen hem aan de gedekte tafel, maar de jongen zei: “Ik ben dienaar; ik schaam me daarheen te gaan; voor mij is ook de keuken goed genoeg,” en hij was niet geneigd daarheen te gaan. “Nu, met geweld kan men niets uitrichten,” zeiden ze en ze versierden voor de jongen de keuken met ditjes en datjes, hingen voorhangsels op, nagelden borduurwerk vast, hingen een vliegennet op, legden twee lagen matrassen neer, zetten de nodige borden, schotels, vaatwerk, met warm water gevulde snavelkannen neer. Ze kleedden het meisje aan, deden haar hoofdversieringen aan, oorringen, schminkten haar met gezichtsmelk, beschilderden haar met witte verf – haar tanden sierden ze met zwarte verf –, deden haar een gebloemde hoofddoek op het hoofd – de haren vlochten ze tot vlechten –, deden een parelketting om haar hals, trokken haar een opgesierd borsthemd aan, trokken haar viltpantoffels aan; de ene gezichtshelft als de zon, de andere als de maan; aldus werd ze stralend gemaakt en naar de jongen gevoerd. De jongen en het meisje kwamen bijeen en beiden vonden hun rust. De nacht verging; de jongen werd echtgenoot, het meisje echtgenote. Zo vergingen de huwelijksdagen; ze begonnen als man en vrouw te leven. De jongen zei niet, wie hij is; noch over goede, noch over kwade dingen sprak hij.

4. De strijd tegen de drakedemon.

De dagen vergingen met eten en drinken, toen op een dag de padisjah plotseling een brief kreeg. Ze lazen de brief en toen ze hem gelezen hadden, waren ze verstijfd; ze begrepen, dat men hen liet weten, dat in de komende dagen de vierentwintigkoppige drakedemon tegen hen ten strijde zal trekken. Toen de padisjah dat hoorde, schrok hij geweldig; de rust van zijn dagen was verdwenen; hij begon zich op de strijd voor te bereiden. Hij verzamelde alle onderdanen, vervaardigde wapens en terwijl zij de wereld op de kop zetten en zich voorbereidden, stuurde de jongste schoonzoon zijn vrouw naar haar vader: “Ik wil het woud ingaan, bomen vellen; ik wil een huis bouwen, want het betaamt ons niet hier te wonen.” Toen de dochter naar haar vader ging en hem dat zei, berispte de padisjah haar: “Thans is niet een huis mijn zorg, wat zeur je?! Maar als het nu zo is – gaat hij, dan moet hij gaan –, moet hij uit de stal een schurftig paard nemen,” willigde de padisjah in. De jongen was toentertijd vijftientig jaar oud. Zeer sterk, krachtig, zeer knap, strak en zeer dapper was hij. De padisjah en zijn twee schoonzonen verzamelden hun soldaten en gingen bevreesd naar het slagveld.

Ondertussen had de jongen het paard, dat de padisjah hem toegestaan had te nemen, aan een waterslee gespannen; hijzelf zette zich er schrijlings op, sprong bij de stadspoort eraf en liep naar een vuilnishoop. Deze was vol hondenmeuten. Hier stootte hij het schurftige paard naar voren, trok het aan de staart naar achteren, trok het het vel af – “eet zijn vlees warm,” zei hij –, en gaf het de honden. Hij ging naar de rand van de vuilnishoop en nam uit zijn zak de doek en de fluit. Op dat moment vocht de padisjah een dodelijke strijd tegen de soldaten van de drakedemon; wie van rechts kwam, die brak hij rechts het sleutelbeen, wie van links kwam, die brak hij de linkerribben. De jongen stak de fluit in zijn mond en blies; uit de lucht verscheen voor hem een blauwgrauw ros met een volledige gevechtsuitrusting. De jongen slingerde zich meteen op het ros en vloog naar het slagveld en wierp zich ook in de strijd. Zijn zwaard naar rechts en links zwenkend begon hij de soldaten van de drakedemon met dozijnen af te slachten. Na een lang gevecht had de jongen de soldaten van de drakedemon neergemaaid en is in vliegende vaart verdwenen. Men stuurde lieden uit om hem in te halen en te ervaren wie hij is. De achtervolgers achtervolgen hem, maar ze zagen hem niet eens. De jongen echter keerde naar de eerdergenoemde vuilnishoop terug, steeg van het paard af, nam uit zijn zak de fluit, blies éénmaal, liet het paard wegvliegen, zette de botten van het kadaver, dat hij de honden voorgeworpen had, weer inelkaar, spande de slee aan de kop vast, besteeg de slee en reed naar huis. Onderweg trof hij de van het veld terugkerende padisjah, maar deze was zeer vermoeid, keek hem niet eens aan, maar ging slechts aan hem voorbij. Nadat de padisjah thuiskwam, is ook hij na hen thuis gekomen, spande het schurftige paard uit en bracht het naar de stal. De padisjah echter kon zijn vreugde niet geheim houden en roemde zich tegenover zijn vrouw: “Onze zaak stond er zeer slecht voor, maar we hadden groot geluk; ergens vandaan kwam een jongen en hielp ons; hij sloeg de soldaten van de vijand uiteen en ging weg. Ik betreur slechts, dat we niet konden ervaren, wie hij was.”

De drakedemon liet weer weten, dat hij zou komen om te vechten. De padisjah geraakte weer in nood: “De eerste keer hebben we ons van hem ontdaan; hoe zullen we ons deze keer van hem ontdoen?” zei hij en verzamelde een leger en bereidde zich op de krijgstoet voor. Toen stuurde de jongste schoonzoon zijn vrouw naar haar vader en zei, dat ze om een paard moest vragen: “Ik ga weer in het woud; het gevelde bouwhout is niet voldoende voor een huis.” De dochter ging naar haar vader en vroeg hem weer om een paard. De padisjah was met zaken van levensbelang bezig en zei: “Gij dwazen, dat zeurt maar om een paard”. Hij schimpte enigszins op haar, maar beval weer het schurftige paard van laatst te nemen. De padisjah trok met zijn soldaten op naar het slagveld. De schoonzoon spande het schurftige paard in, stak zijn bijl in zijn gordel, besteeg de slee en ging achter hen aan weer naar de vuilnishoop; zoals tevoren slachtte hij het paard, gaf het vlees aan de honden om het te vreten. Uit zijn zak nam hij de fluit, blies éénmaal; het blauwgrauwe ros trad meteen voor hem. De jongen ging erop zitten en reed naar het slagveld. De soldaten vochten en brachten elkaar wederzijds om. De jongen verscheen, stortte zich in de strijd en doodde per klap tien tot vijftien man. Na enige dagen (uren?) beëindigde hij de strijd, doodde de [laatste] soldaten van de drakedemon en verdween weer. De

padisjah maakte zich zorgen, dat hij hem niet herkend had, was over de zege verheugd en keerde huiswaarts. Hij ging naar zijn vrouw en schepte op: “Welaan, Allah verlaat ons niet; de jongen van laatst is weer gekomen en hielp ons de drakedemon te overwinnen en daarop verdween hij voor onze ogen”.

Weinig of veel hebben ze weer vredig dat gegeten, wat daar was; uit niets maakten ze saus, van afval maakten ze niets, toen voor de derde maal de strijdboodschap van de drakedemon kwam. Toen de padisjah deze vernam, sidderde en beefde hij van angst, wist niet, waarheen te gaan, wat te doen; van de wereld niets herkenkend sprong hij heen en weer als iemand, die in een hete pan loopt. Hij riep zijn ministers bijeen, liet de schoonzonen komen om te beraadslagen. Allen zeiden in koor: “We moeten weer soldaten verzamelen en hem tegemoet gaan; als we aankomen, zal Allah weer helpen een uitweg te vinden,” en ze bereidden zich voor om ten strijde te trekken. De jongste schoonzoon toen: “Ik wil nog wat bouwhout gaan vellen, daar, waar ik nog niet geweest ben; of er een paard te krijgen was,” zei hij en stuurde het meisje naar haar vader. De dochter vreesde weliswaar naar haar vader te gaan, maar aangezien ze haar man met lichaam en ziel liefhad, wees ze diens woorden niet af – “kome, wat wil,” zei ze bij zichzelf –, overwon haar angst, begaf zich naar haar vader en sprak de woorden van haar man. Toen haar vader deze woorden vernam, fronste hij de wenkbrauwen en oogleden en zei toornig: “Wat is dat voor iets? Iedereen gaat om met zijn leven het land te verdedigen, maar hij gaat het woud in om zulk bouwhout te vellen, dat zoveel Aktsjase waard is als een gaan en komen. Last hij doen wat hij wil. Er zijn mensen, die zich er niet voor schamen als men om hen lacht. Laat hij het schurftige paard van laatst nemen, dat maakt sowieso niet uit; in nood kunnen we er toch niet op rekenen;” en hij stuurde zijn dochter weg. De dochter vertelde haar man na haar terugkomst hoe de zaken stonden.

De jongen gaat de stal in, neemt het schurftige paard, spant het voor de slede en gaat richting woud. Aangekomen bij de vuilnishoop slacht de jongen het paard, geeft het vlees aan de honden, neemt uit zijn zak de fluit tevoorschijn en blaast. Voor hem verschijnt het blauwgrauwe ros met alle kledingstukken. De jongen gaat zitten en stormt in galop het slagveld op en ziet, dat alle soldaten van de padisjah omgekomen zijn. De beurt was thans aan de padisjah en zijn vizieren. De jongen reed er heen en hieuw eerst met een zwaard op de drakedemon in, met één houw sloeg hij vijftien koppen af. Toen hij om zich heen sloeg en vocht, werd de jongen aan zijn rechterarm verwond. De padisjah zag het, ging op de jongen af, nam uit zijn zak een zijden doek en verbond de wond van de jongen. Maar er bleef geen tijd over ook maar een woord met de jongen te wisselen, hem iets te vragen. Zodra zijn arm verbonden was, begon hij te vechten, overwon allen, maar de jongen verdween gezwind wie weet waarheen voor hen ogen. De padisjah zei weer: “Ook bij deze gelegenheid zag ik hem niet en kon hem niets vragen,” en hij betreurde het zeer en overlegde: “Waar zal ik hierna de jongen vinden, hoe zal ik met hem spreken?”

De jongen ging terug naar de vuilnishoop, liet het blauwgrauwe ros vrij, spande het schurftige paard in en ging naar huis; zijn vrouw kwam hem tegemoet; ze vroegen elkaar naar hoe en wat. De jongen meende: “Thans is het voldoende voor een huis; als Allah het behaagt, bouwen we een huis,” en ze waren zeer vergenoegd. De jongen ging het huis in, at en dronk en zei daarna: “Ik ben zeer moe; de tijd voor rust is aangebroken; ik ga me neerleggen. Voordat niet zeven dagen en zeven nachten voorbij zijn, wek me niet,” en hij legde al zijn kleren onder zijn hoofd, wikkelde zich in zijn korte kaftan en legde zich te slapen.

Er verging niet veel tijd. De aarde trilde onder hem, de hemel dreunde boven hem; met muziek en overwogen glimlachen keerde de padisjah in zijn slot terug. Zijn vrouw en de in het slot achtergeblevenen begroetten hem ook verheugd. Eten, drinken, dans; overdag begonnen de feestelijkheden, ‘s nachts de feesten. Drie dagen waren voorbijgegaan, sinds de jongen zich had neergelegd; toen de vierde dag aanbrak, draaide hij zich in zijn slaap om en strekte de rechterarm uit. De doek, waarmee de wond verbonden was, hing eruit; het meisje herkende die als de doek van haar vader en ging naar haar moeder om haar te vertellen, wat ze gezien had. Het meisje zei: “Moeder, aan de arm van mijn man zag ik vaders doek; waarvandaan heeft hij

die?” De moeder hoorde haar niet tot het einde aan, maar begaf zich snel naar de padisjah en zei het hem. De padisjah geloofde het niet, liep erheen, keek door het raam naar binnen en toen hij zijn eigen doek zag en herkende en ook zijn ingeschreven naam zag, viel hij in onmacht neer. Men bracht de padisjah weg van daar en legde hem op bed. Men wilde hem vragen, maar de padisjah sprak niet; woordloos ligt hij zonder bezinning.

Toen riepen ze artsen en vroegen, wat er gebeurd is. De arts onderzocht de padisjah en zei: “Hier is hiervoor geen medicijn te vinden; als hier iets helpt, dan is dat slechts de melk uit de rechterborst van de Vogel Smaragd.” Nauwelijks hebben ze deze woorden van de arts vernomen, of de drie schoonzonen van de padisjah zadelen hun paarden om dit medicijn te gaan zoeken. Ter afscheid zei men hen: “Gij begeeft u thans op een lange en gevaarvolle weg; zo is het noodlot; weest door ons gezegend;” met deze woorden nam men van hen afscheid. De drie zwagers begaven zich gemeenschappelijk op de lange weg.

5. De speurtocht naar de Vogel Smaragd.

Ze gingen een maand, ze gingen een jaar, legden een span weg af en kwamen bij een driesprong; daar stond een zuil opgesteld met eraan een bord gespijkerd met het opschrift: “Wie naar rechts gaat, zal succes hebben; wie door het midden gaat, die zal het middelmatig vergaan; wie naar links gaat, die zal bevriezen.” Ze lazen het en geen had zin om naar links te gaan. Toen zei de jongste schoonzoon zonder een lot te trekken: “Nou goed, als jullie bang zijn om daarheen te gaan – een lot willen jullie ook niet trekken – dan zal ik uit vrije wil gaan.” Hij steeg af om voor de tocht op de linkerweg zijn been een weinig in te wikkelen. De zwagers begaven zich met vreugde op hun weg.

Ze gingen weg en toen ze uit zijn ogen begonnen te verdwijnen, stond ook de jongen op, nam zijn doek en fluit tevoorschijn, blies éénmaal en het blauwgrauwe ros verscheen voor hem. De jongen steeg op en joeg stofopwervend en vloog voorwaarts. De achterblijvende bomen aan weerszijde van de weg waren als omgezonken. Na enige uren kwam hij in een dicht woud. Daar groeiden populieren zo dik als een huis. De jongen bond zijn paard aan een populiertak en ging onder de boom heen en weer om zich te vertreden. Plots hief hij het hoofd en keek omhoog; in de kroon van de populier zag hij twee vogeljongen; die bekeek hij. De vogeljongen vroegen: “Hé jongen, wat kom je hier doen? Hier zal je niet in leven blijven! Ga weg, zolang je nog in leven bent. Wij zijn nog niet naar beneden gevlogen, hebben nog niet de grond gezien, omdat hier een zevenkoppige koperdraak is, die niet van hier gaat; daar komt hij al!” De jongen zei: “Een verloren hoofd is verloren; komt hij nu, dan zullen we wel zien, of hij of ik zal overwinnen; we zullen strijden!” Terwijl hij nog sprak, verhief zich een stormwind; een orkaan barstte los; de aarde beefde. De jongen draaide zich om en zag, dat de draak fonkelend eraan kwam; hij trok zijn diamantzwaard en wachtte tot hij op hem afkwam. De draak kwam bij hem. De jongen zwaaide éénmaal het zwaard, vijf koppen sloeg hij de slang af; met de tweede houw sloeg hij ook de twee overgebleven koppen af en hoopte het verhakte vlees op een plek op. Het werd als een berg.

Toen fladderden de vogeljongen ter aarde en bedankten de jongen. Daarna verscheen, één vleugel aan de hemel, de ander over de grond slepend en trekkend, Vogel Smaragd en landde op de kroon van de populier. De populier en haar omgeving sidderden. De jongen waren niet in het nest. Vogel Smaragd keek op de grond en zag dat de jongen op de grond zijn en met de jongen spreken. De vogel vloog naar beneden, opende de bek om de jongen op te slokken. Maar een jong hield de moeder de bek toe. Vogel Smaragd vroeg, hoe het ermee staat. De jongen zeiden: “Zie je dat daar niet, moeder? Dat is geen berg; dat is de slang, die ons tot heden gekweld heeft; als deze jongen niet gekomen was, zou die ons nu nog kwellen.” Toen zei Vogel Smaragd tegen de jongen: “Welaan jongen, we wisten niet, hoe wij ons van die slang moesten bevrijden; je hebt ons gered. Wat moeten we je voor je dienst geven?” De jongen zei: “Ik heb niets nodig, behalve melk uit je rechterborst.” Vogel Smaragd: “Dat schaadt me; ik kan daarna geen jongen meer baren. Desalniettemin, aangezien ik de rust van mijn jongen zie, laat het zo

zijn als het zo bepaald is,” zei de vogel en willigde in te geven. De vogel haalde twee flessen en melkte uit beide borsten melk. De jongen was zeer blij en dankbaar, slingerde zich op zijn paard en begaf zich op de terugweg.

Na vele dagen bereikte hij de wegsplitsing, waar ze uiteen gegaan waren. Toen hij aankwam, wachtten volgens hun afspraak de twee zwagers daar al op hem. Kort voor hij op hen afging, liet hij zijn blauwgrauwe ros vrij, zocht zijn paard, besteeg het en reed op hen af, steeg van het paard en ze vroegen elkaar uit, hoe het hen vergaan is, hoe de zaken staan. De jongen vroeg zijn zwagers: “Hebben jullie gevonden?” De zwagers antwoordden: “Wij konden niets vinden; heb jij gevonden?” De jongen zei: “Ik heb gevonden en zal ook jullie wat geven; zo keren jullie niet met lege handen naar huis,” en hij wilde hen geven. De zwagers vroegen: “En wat wil je daarvoor hebben?” De jongen antwoordde: “Wat moet ik verlangen? Snijdt jullie nekpezen uit en geeft mij die.” De zwagers waren akkoord, sneden de nekpezen uit, namen de melk en keerden tezamen huiswaarts. Thuisgekomen ging de jongen naar zijn eigen woning.

De zwagers wedijverden met elkaar en gingen direct naar het slot, begaven zich naar de padisjah en zeiden, dat ze het gebracht hebben en afwisselend goten ze hem met geweld de drank in. Het bekwam de padisjah heel slecht; hij lag daar maar en mompelde: “Ik sterf.” Hij kon nauwelijks nog ademen. Toen kwam de jongste schoonzoon en gaf hem een druppel van de melk, die hij had meegebracht. De padisjah bewoog zich. Hij liet hem een tweede maal drinken; daar verhief hij zich; de derde maal; daar stond hij op en begon te lopen. Toen ervoer de padisjah wie de jongen is. “Wat je wilt, kan je doen; vanaf heden ben ik je onderdaan,” bad hij zijn schoonzoon. “Heden sta ik jou mijn heerschappij af; ik maak je tot padisjah en zet je op mijn plaats,” zei hij. De oudere schoonzoons stonden enigszins terzijde en beefden. Toen voerde de padisjah zijn schoonzoon de keuken uit het slot in. De volgende dag was de padisjah van plan het hele hem onderdanige volk te verzamelen en ten overstaan van alle mensen de waardigheid van padisjah aan zijn schoonzoon over te dragen. Hij begon de jongste schoonzoon te vragen, wie en wat hij is. De jongen zei: “Hier aan jou alleen wil ik het niet zeggen; als het hele volk zich verzameld heeft, voor het hele volk wil ik het zeggen.”

Ze voltooiden het verzamelen van het volk. De padisjah wendde zich tot het volk: “Ik ben reeds oud geworden; van nu af zal mijn jongste schoonzoon in mijn plaats regeren.” Het volk verkondigde eenstemmig zijn instemming en wilde de nieuwe padisjah leren kennen. De nieuwe padisjah betrad de tribune en begon te verklaren wie hij is:

“Nu ook gij hebt vast wel gehoord, dat vele maanden ver van hier een grote padisjah leeft, een zeer dappere en sterke, eigenzinnige, die zeer van zichzelf houdt; wat hij wenst, wat hij uitdenkt, dat laat hij niet ongeschied. Eens kwam hij op het idee om een tuin aan te leggen; hij heeft veel gedaan, heeft hem een keer aangelegd, maar de zaak lukte niet, heeft hem een tweede keer aangelegd, zonder succes; telkens kwam een oude dief en stal hem. Toen hij voor de derde keer de tuin liet aanleggen, werd hij zeer toornig, verzamelde het hele volk; hij wilde een wachter aanstellen, maar ze durfden niet; niemand meldde zich aan. Voorheen had hij met geweld wachters opgesteld. Nadat hij lang gevraagd had, kwam een oude man; hij nam de bewaking van de tuin op zich; hij heeft ook de dief gevangen genomen en in de kerker ingesloten. Ik was een kleine jongen; toen ik met pijl en boog speelde, viel mijn pijl in de gevangenis; om hem terug te krijgen, opende ik de gevangenis; de dief ontvluchtte. Toen mijn vader het gebouw opende om de dief terecht te stellen, bleek dat hij er niet was. Mijn vader zag, dat het door mij kwam; hij wilde mij doodslaan, maar de viziers hebben me gered. Daarna wilde mijn vader mij niet meer zien. Hij gaf mij twee dienaren mee en stuurde me weg. Maar mijn dienaren hebben me beroofd; ze trokken mijn kleren aan en maakten mij tot hun dienaar. Tot op de huidige dag was ik hun dienaar. Thans zullen zij op mijn plaats blijven; ze werden schoonzonen van de padisjah. Zie, zelfs onlangs logen en bedrogen ze; de melk, die ik gevonden heb, brachten ze met de woorden: 'Wij hebben het gevonden.' Als ge hen op hun leugen wilt betrappen, zal ik u hun rug tonen,” en hij riep zijn zwagers naar boven, onthulde hun ruggen en toonde hen het volk en vroeg: “Waar hebben jullie je nekpezen gelaten?”

De zwagers antwoordden, dat ze daarmee de melk betaald hebben. “En waarom hebben jullie tegen de padisjah gezegd, dat jullie de melk gevonden hebben?” vroeg hij, en met de woorden, dat dergelijke leugenachtige, verdorven mensen geen recht op leven op deze wereld hebben, sloeg hij terstond beiden het hoofd af. Daarna verspreidde het volk zich en was de jonge padisjah zeer dankbaar en met hem tevreden, beloofde in de toekomst met hem samen te leven en ging naar huis.

6. De strijd met Padisjah Zal.

Er vergingen slechts enige dagen. Een treurig bericht kwam binnen: Padisjah Zal bereidde zich voor op een strijd tegen de buurman van de padisjah. Enige dagen later viel padisjah Zal de buurman van de padisjah aan. De padisjah dacht: “Als hij daarheen gaat, zal hij ook naar ons toekomen; we moeten ons tijdig van dit gevaar bevrijden,” en om te tonen, wie hij is, stuurde hij een oorlogsverklaring aan padisjah Zal en begon dezelfde dag nog soldaten te werven. In twee à drie dagen had hij alle soldaten om zich geschaard en hield een toespraak: “Ik wil dat gij, die ten tijde van de vorige padisjah vlijtig gediend hebt, ook thans met lijf en ziel vecht, opdat wij ons van het gevaar bevrijden.” Toen de soldaten die woorden vernamen, riepen zij eenstemmig: “Tot nu toe heb je ons geen leed veroorzaakt; nu doe je moeite voor ons; wij zijn allemaal bereid je trouw te dienen” Alle soldaten wisten, wat voor een mens en wat voor een meester in de strijd hij is.

Is veel tijd vergaan, is weinig tijd vergaan. Met liederen en trommelen, het stof opwervend, trokken zij ten strijde tegen padisjah Zal. Ze marcheerden en marcheerden en kwamen aan de woudrand. Toen ze bij de woudrand aankwamen, liet hij zijn soldaten rusten. Van daaraf was het niet ver meer naar het slagveld. Men hoorde hun geschreeuw. De soldaten legden zich te rusten neer. De padisjah riep twee verkenners bij zich: “Gaat vanaf hier niet weg zonder mijn toestemming,” beval hij en verdween uit hun ogen. Nadat hij een eind gegaan was, bereikte hij het slagveld en zag, dat de soldaten van padisjah Zal zeer sterk zijn. Zijn leger was niet in staat hen te overwinnen. Nadat hij hen in ogenschouw had genomen, keerde hij naar zijn leger terug en zei hen onomwonden, hoe de strijd wordt en zette zich aan hun spits in beweging. Toen ze op het slagveld kwamen, zei hij tegen zijn soldaten: “Begeeft u zonder mij in de strijd; ik ga vooruit. Zodra ik eropaf ga, blijft dan niet achter.” Hij stak zijn hand in zijn zak met de bedoeling zijn doek en fluit eruit te nemen, maar noch doek noch fluit was daar. Hij trok de lege hand terug en zei bekommerd tegen de soldaten: “Nou, de zaak is niet, zoals we gezegd hebben; ik heb zorgen; ik moet naar huis gaan, maar stelt gij u alvast op voor de strijd,” en hij gaf alles over aan de oppervizier en ging zelf naar huis. Hij verloor niet veel tijd onderweg en kwam op gewone wijze thuis aan. Toen hij binnenkwam, zagen de vrouwen en meisjes zijn bleke gezicht en wisten niet, wat ze hem moesten zeggen.

Op dat moment bereikte hem het bericht van de oppervizier: “De situatie van het leger is slecht; we lijden een nederlaag.” De padisjah kwam niet eraan toe te zeggen, waarom hij naar huis gekomen is. Zodra hij dit bericht vernam, keek hij niet om zich heen, maar stuurde meteen de resterende soldaten de strijd in; hijzelf ging het huis in en zei tegen zijn vrouw: “Ik weet zelf niet hoe, maar in de zak had ik een doek en een fluit; nu zijn ze er niet meer; weet gij niet waar zij zijn?” Allen, die in huis waren, hoorden deze woorden; hun hart kromp ineen, hun gezichten verduisterden; ze wisten niet, wat ze moesten zeggen. Er was niets aan te doen; hij wist ook niet, waar hij moest zoeken. Vertwijfeld besteedde hij zijn paard en ijlde achter zijn soldaten aan naar de strijd. Op dat moment duurde de strijd al vele maanden (uren). De soldaten van de vijand begonnen reeds moe te worden. Toen hij op weg ging, beval hij de viziers, die thuis gebleven waren, dat ze de overgebleven soldaten bijeen moeten roepen en in de strijd sturen. Die soldaten waren reeds verzameld en het was al zover, dat ze zullen gaan. Toen kwam van de padisjah de boodschap, dat ze heel snel moeten komen. Zodra ze de boodschap van de padisjah gelezen hebben, gaan ze in allerijl meteen op weg. Maar hij kon niet meer wachten tot ze hem inhalen en reed naar het slagveld. Toen hij reeds enige dagen (kwartieren) gestreden had, vele

lieden gedood en de soldaten van padisjah Zal verzwakt had, werd hij aan de linkerschouder gewond. Toen men zijn wond verbond, kwamen ook de soldaten van de reserve aan en begaven zich regelrecht in de strijd. Aangezien de wond van de padisjah diep en gevaarlijk was, keerde hij naar huis terug.

Zodra hij binnentrad, vroeg hij weer de vrouwen: "Hebt gij de doek niet gevonden? Thans is de situatie zo, dat ik die nodig heb. Er mag komen wat wil, maar hij moet gevonden worden," zei hij. De vrouw van de padisjah was een zeer wijs, belezen meisje, dat veel gezien had en ieder list verstond. De vrouw zei tegen de padisjah: "Thans is aan ons de oplossing: alle vrouwen in ons rijk, oude wijven [ook], moeten we bijeenroepen." Vervolgens stuurde ze in alle richtingen de boodschap en alle oude wijven, meisjes en vrouwen verzamelden zich in het slot. Daarna ging de gewonde padisjah het plein op en vroeg de vrouwen: "Is er iemand onder u, die over de verblijfplaats van de vermiste dingen iets kan zeggen?" Op deze vraag van de padisjah klonk noch van de goeden noch van de slechten, noch van de slimmen noch van de dommen, noch van de wetenden noch van de onwetenden een piep. Aangezien dit zo niet tot succes leidde, vroeg de padisjah de tweede keer, of er een vrouw is, die niet is meegekomen. Daarover kon niemand opheldering verschaffen. Alleen achteraan begon een oud wijf te krijsen als een bromvlieg. De padisjah hoorde de stem van het oude wijf, riep haar bij zich en begon haar uit te vragen. Het oude wijf zei: "Naast zeker woud aan de rand van een diepe groeve bleef in Aul Karamuntsja slechts een oud wijf; buiten haar zijn allen gekomen." Nadat de padisjah deze woorden vernam, liet hij een dienaar een ingespannen paard bestijgen, opdat hij de oude vrouw daarheen zou halen, en bij de poort droeg hij hem op haar zeer snel te halen en stuurde hem weg.

Ze gingen en gingen en bereikten een woud. Toen ze het woud verlieten, gingen ze langs de rand van de groeve verder. Ze gingen en gingen; het werd reeds donker. Van veraf zagen ze een vuurschijnsel. Ze vreesden, dat het geen menselijke behuizing is, maar een betoverde. Ze werden ingehaald door de mannen, die de padisjah achter hen aan gestuurd had en die zeiden: "Gaat snel erheen, want na ons komt de padisjah zelf." De anderen hieuwen op de paarden in, de door wielen beroerde plekken beroerend, de niet beroerde overspringend, geen acht slaand op uithollingen, groeven, gaten, greppels; en toen zij het vuur bereikten, was een berg zichtbaar. Een berg groeide op de ander, op de bergtop groeide steen, op de steenpunt groeide mos, was bemost en verweerd, vervuild en verschrompeld. Op de top van de berg stond een huis; het huis staat aan de rand; de deur is uit rietmat; één tand van het oude wijf beroert de grond, de ander reikt tot de dakbalken; ze zat op de ereplaats in de hoek en spon. Ze zijn aangekomen, zijn ook bij haar naar binnen gegaan en hebben de oude vrouw gezegd, waarom het gaat. De oude vrouw mompeldemompel wil niet meegaan: "Ik heb geen zin mijn vermogen hier te laten." Het hele bezit van de oude vrouw bestond uit een kruik zonder tuit en een verroeste ketel zonder steel of snoer. Terwijl ze nog onderhandelen, verscheen een derde man van de padisjah en dreef hen tot snelheid aan; ze presten het oude wijf en schoven haar het huis uit; met het gezicht naar achteren zetten ze haar op het draag gedeelte van de wagen en reden langs de afgrond. Lopend, op het gezicht vallend, zich weer verheffend, tuimelend, strompelend en struikelend keerden ze naar het slot van de padisjah terug.

De padisjah bekeek de oude vrouw. Dit grootmoedertje was de eenenveertigste moeder van veertig heksen. Een tand van de oude rees op tot de hemel, de ander was in de aarde; het gezicht was zo vreselijk, dat als een mens van zijn wagen of van zijn paard erin zou vallen, hij zich daarin zou verliezen. De padisjah schrok, toen hij haar gezicht zag. Aangezien hij echter in nood was, moest hij, of hij wilde of niet, toch naar de oude gaan en met haar spreken. De padisjah vertelde het moedertje, hoe de zaak staat, of zij de verloren doek en fluit niet kon vinden. Het moedertje zei: "Als het in vuur verbrand niet tot as werd, zal ik het vinden; ook als het tot as werd, is het te vinden, maar van de as zal men niet veel nut hebben." Toen de padisjah deze woorden hoorde, werd hij een beetje geruster.

Het moedertje werd het huis binnengebracht. In huis snuffelde het moedertje rond; ze begon aan haar borst te knopen, trok uit haar borst een toverbuidel tevoorschijn en wierp die op tafel,

en toen ze haar boek opende, zei ze, dat men de weduwen van de gestorven schoonzonen van de oude padisjah moest binnenbrengen. Meteen werden ze voor de oude vrouw gebracht. Het moedertje zei: “Waar hebben jullie de doek en de fluit uit de zak van de padisjah gelaten? Brengt hen meteen en geeft hen hier.” Ze keken elkaar aan, schrokken en ze kwamen nauwelijks uit hun woorden. “Toen we met de vrouw van de padisjah in bad gingen, hebben wij hen uit de broekzak gehaald en toen we de vuile was gingen wassen, hebben we hen op de bodem van de zee gegooid,” zeiden ze. Het moedertje liep naar zee. Zonder lang te overwegen trok ze zich alle haren uit het hoofd, sloeg een paal in de grond, bond het ene eind van het tot touw gevlochten haar aan de paal, greep met een hand het andere eind en stortte zich in zee. Na drie dagen kwam het moedertje van de zeebodem weer omhoog. In haar mond had ze de doek en de fluit. De oude vrouw trok snel haar kleren aan en ijlde naar de padisjah. Toen de padisjah de doek en de fluit zag, viel hij op de grond in zwijm.

Nadat de padisjah na een korte tijd weer tot bewustzijn kwam en op zijn benen sprong, kwam van de oppervizier een schriftelijke boodschap: “De soldaten zijn dood; we zijn vernietigd.” De padisjah, zonder bevolen te hebben, dat men de oude vrouw uit het slot moest voeren, liep echter snel de stad uit, nam uit zijn zak de doek en de fluit en blies erop. Daar verscheen het blauwgrauwe ros met de hele strijduitrusting voor hem. De padisjah gaf zich nauwelijks de tijd tot aankleden, ging zo snel mogelijk op het paard zitten en gaf het een klap. In een oogwenk bereikte hij het slagveld. Hij zag, dat de soldaten omkwamen en de zaken zeer slecht stonden. Zonder een minuut te wachten, stortte hij zich in de slag en begon te vernietigen; tot de vijand geen soldaten meer had. “Ergens vandaan kwam een ridder; niemand kan zijn slagen weerstaan; hij geeft niet eens de tijd de ogen te open,” berichtte men aan padisjah Zal. De padisjah zei: “Wat voor een man kan dat zijn? Ik ga het meteen nazien,” want hij geloofde de woorden van zijn mensen niet, liet een paard zadelen en reed weg. Hij kwam bij zijn soldaten, maar allemaal waren zij al vernietigd.

Padisjah Zal wist niet wat te doen; hij kon ook de ridder niet zien, want de ridder had zijn ros op de weide gejaagd en hijzelf rustte op de rug liggend met zijn resterende soldaten. Ze beraadden, dat ze met de resterende soldaten padisjah Zal, zijn vrouw en kinderen, zijn kippen en hanen moeten gaan halen. Ze verhieven zich van hun plek, gingen op hun paarden zitten en begonnen met de achtervolging. Toen padisjah Zal hen zag, keerde hij terug en zette zich op zijn troon. Er verging niet veel tijd, of ze hebben de stad omsingeld en begonnen het slot met pijlen te bestoken. Aangezien enige pijlen op de troon vielen, stak padisjah Zal een witte vlag uit het slotdak en liet weten, dat hij zich overgaf. Ze gingen naar binnen, namen de padisjah tezamen met de troon gevangen, het schieten met pijlen werd gestaakt en de soldaten verzamelden zich. Het leger werd meteen met rust gelaten. Ook de padisjah was zeer moe, aangezien hij tussendoor niet gerust had. Padisjah Zal liet hem zijn troon en hield, zich met zijn hele volk onderwerpend, een groot gelag.

Een woord gaf het ander; ze begonnen elkaar uit te vragen. Padisjah Zal zei: “Welk een dapper ridder ben jij! Tot op heden heb ik van geen met jou te vergelijken padisjah gehoord.” De jongeling antwoordde: “Nu, ik was de jongen, wiens pijl door de schoorsteen in het slot viel, en toen ik overlegde, hoe ik mijn pijl eruit moest halen, sprak een man van binnen uit het slot tot mij. Hij zei, dat als ik de deur kon openen, ik mijn pijl zou krijgen. Ik sprong heen en weer, kon echter de deur niet openen; hij maakte me duidelijk, waar de sleutel was.” Padisjah Zal begreep er geen woord van; hij herkende de jongen niet. Aangezien hij al heel oud was, bleef in zijn hoofd niet het oude verstand, zijn eigenwil is vergaan. De jongen vertelde nog een sprookje: “Ik ging en nam de sleutel uit de zak van mijn moeder en opende het slot; de daar opgesloten oude man ging weg. Ik sloot weer af, de sleutel bracht ik terug en liet hem in de zak van mijn moeder glijden. Kort daarop wilde men de oude man ophangen; ik wist toen van niets; en toen het volk tezamen kwam en men het slot opende, was de oude weg. De padisjah werd toornig, riep zijn vrouw en wilde haar het hoofd afslaan. Ik bekende mijn schuld, redde mijn moeder en zei, dat ik de daad begaan had.” Nadat de padisjah over de tot nu toe vertelde dingen had nagedacht,

begon er ergens wat te dagen. “Vervolgens, toen je in toorn tegen mij je hand wou heffen en zei: 'Ik zal je je hoofd afslaan,' hielden de viziers je hand tegen en reddden mij. Je hebt me tot in het diepst van mijn gemoed gekrenkt. Je zei, dat ik je niet meer onder ogen moest komen, en stuurde me weg. Niets is me gebleven in deze wereld; ik ben van mijn land ontvreemd, dwaalde in de wereld rond en de thans voor je zittende jongeling, zie: ik ben het, je zoon.” Toen de padisjah en zijn vrouw deze woorden hoorden, verloren beiden het bewustzijn, beiden verblindden; ze weenden van vreugde en verdriet; het hart brak bij hen en zij stierven. De jongeling begroef vader en moeder, verzamelde zijn onderdanen en keerde naar zijn vrouw terug.

Hij keerde terug; daar kwam hem de oude vrouw tegemoet, glimlachend verleende ze haar vreugde uitdrukking; rijk en arm, alle mensen waren bijeengeroepen en in het slot geleid en een groot vreugdefeest werd gehouden. Maar de twee weduwvrouwen zaten in grote zorgen. Alsof een molensteen in hun hoofden draaide, pruttelden hun hersenen maar: “Op welk uur zal hij ons doden?” vroegen zij zich af en wachtten op hun doodsuur. De padisjah zette de weduwen ter zijde en probeerde de wensen van het oude moedertje te raden. Het oude moedertje en de beide weduwvrouwen hebben de zaak reeds lang gepland; ze aten en dronken, het vreugdefeest was beëindigd, de soldaten verspreidden zich; alleen zij bleven achter. De padisjah vroeg het moedertje: “Nu moedertje, wat moet ik je voor je dienst geven?” Het moedertje dacht niet lang na en zei: “Maak me tot meesteres van de bergen, waarop mijn huis staat, opdat niemand op die berg en ook op de ernaast staande bergen komt en me komt storen.” De padisjah vroeg verder: “En zal ik je veel goud en zilver geven, moedertje?” Het moedertje antwoordde: “Goud en zilver neem ik niet; de dingen zijn met vreugde geëindigd; maar wat zullen we met de weduwvrouwen doen?” De padisjah dacht bij zichzelf: “Wat is dat voor opmerking; wat moeten we nu doen? Ze kunnen ook niet ongestraft blijven.” De padisjah kon de oude vrouw op deze vraag geen antwoord geven en vroeg om drie dagen bedenktijd. De drie dagen vergingen als drie uur. Aangezien de padisjah geen andere straf kon bedenken, dacht hij erover hen het hoofd af te slaan. Daarop zei het moedertje tegen de padisjah: “Nu padisjah, de dingen hadden een vreugdevol einde; waar je om gebeden hebt, is vervuld; heb genoeg van het bloedvergieten, laat hen in leven en geef hen aan mij; ik zal op hen letten; ze zullen me dienen.” Toen zei de padisjah: “Ik heb niet het voornemen hen ongeschoren en ongeschonden op de wereld te laten, maar gezien je dienst past het niet niet naar je woord te luisteren,” en hij willigde in hen haar te geven. Het moedertje nam afscheid arm in arm met de twee weduwen gearmd met de padisjah: “Nu, we zullen elkaar niet meer zien.” Ze ging heen, keerde naar huis terug en trok om haar berg een ondoorzichtige, van de aarde tot de hemel reikende ijzeromheining en leefde met de vrouwen samen.

7. Alpam-sjah.

Nu, tezelfdertijd kwam een andere zaak aan het licht. De padisjah, de schoonvader van de jonge padisjah, was, terwijl de jongeling ten strijde was, een zoon geboren. Nu was de jongen zo'n acht a tien jaar oud. Zijn naam: Alpam-sjah. Aangezien dit kind een wees* was, kon het niet daar wonen en trok de wereld in om deze geheel te doorkruisen. De jongen vergat zijn oudere zusters niet en overwoog hen op een of andere wijze op een dag te bevrijden.

Toen hij niets vermoedend, jong, verbaasd de stad verliet en zijns weegs ging, draaide hij zich om en daar zag hij, dat hij een weg had afgelegd zo groot als de greep van een bijl. Hij ging en ging en plotseling verscheen voor zijn ogen een vlamvend vuur. De jongen ging in de richting van het vuur. Hij kwam bij een huis. Daarin woonde een oude vrouw. De jongen groette en trad het huis binnen. De oude vrouw vroeg de jongen: “Vanwaar kom je, wiens kind ben je, waarom ben je hierheen zonder te vragen gekomen? Je hebt geluk, dat je groetend bent binnengekomen, anders had ik je in twee delen gescheurd en je in één hap opgeslokt”, zei ze. De jongen zei: “Als je me opslokken wilt, slok me dan op; ik ben in je macht; ik ben van jou; wees jij echter van mij.” Toen de oude vrouw van het kind zulke vlijende woorden hoorde, riep ze het bij zich,

bood hem een plaats aan, en de jongen vertelde alles, wat met hem gebeurd was. De oude vrouw en de jongen begonnen gemeenschappelijk te leven. De oude vrouw vroeg de jongen: "Mijn kind, wij leven gemeenschappelijk, maar ik weet je naam niet; hoe heet je?" De jongen antwoordde: "Ik heet Alpam-sjah."

Er verging weinig of veel tijd, die ze met elkaar doorbrachten, toen Alpam-sjah ervoer, dat de oude vrouw de beste tovenaress ter wereld was. Op een dag zei het moedertje tegen Alpam-sjah: "Mijn kind, kan je een of ander handwerk?" Alpamsjah antwoordde: "Nee moedertje, ik kan geen handwerk." De oude vrouw zei: "Geen mens kan zonder beroep in de wereld leven; leer een of ander handwerk." Alpam-sjah begon bij de oude vrouw een handwerk te leren.

Na verloop van vele dagen gaf de oude vrouw op een dag Alpam-sjah enige kalveren en stuurde hem om hen op de weide te weiden. Ze liet Alpam-sjah een stok en een zweep ter hand nemen: "Mijn kind, weid behoedzaam; laat hen niet ontsnappen, want naderhand kunnen we hen niet terugvinden." Alpam-sjah ging met de kalveren op weg naar de wei; ze stapten door de poort naar buiten en toen ze een beboste weide bereikten, verzwoonden de kalveren uit zijn ogen. Alpam-sjah wist niet, wat hij moest doen; hij viel in vertwijfeling en begon te wenen. Toen kwam een oude man naar hem en vroeg: "Hé mijn kind, waarom ween je?" Alpam-sjah antwoordde: "Hé grootvadertje, ik heb een zeer groot verlies geleden; ik woon bij een oude vrouw; ze heeft me haar kalveren toevertrouwd, maar toen ik hierheen bij dit struikgewas met hen kwam, heb ik hen verloren." De oude man zei: "Ween niet om nietigheden, vermoei daarmee niet je ogen; kijk hier, ik geef je een zak; als je die opent, zie je daarin alles, wat je nodig hebt. Dat zijn geen kalveren, maar demonen;" met deze woorden verdween hij voor zijn ogen.

Alpam-sjah nam de zak en keek erin; zijn inwendige was vol geesten. Meteen traden ze voor Alpam-sjah en zeiden: "Wat beveel je?" "Ik behoef niets anders; ik heb zeven kalveren verloren; kunt gij niet voor mij hen vinden en hierheen halen?" De geesten hoorden deze woorden, werden zeven roodbruine kalveren en traden voor Alpam-sjah. Alpam-sjah stopte de overgebleven geesten in de zak terug, bond de zak dicht en dreef met de zweep de kalveren naar huis. De oude vrouw was verbaasd: "Wat is dat voor iets, dat hij met de kalveren terugkomt? Blijkbaar kan hij meer dan ik," en ze werd bang. De kalveren dreven ze naar binnen, sloten hen op en gingen het huis in. De oude vrouw gaf Alpam-sjah te eten en te drinken en bereidde hem een slaappleats. Zodra Alpam-sjah zich neerlegde, sliep hij als doodgeslagen in.

De oude vrouw, zich in huis terugtrekkend, overlegde, hoe ze zich van de jongen kon bevrijden. De nacht verging, het schemerde, rondom het huis werd het licht; de ogen van de vrouw glansden dof. Ze gaf Alpam-sjah geen bevelen. Omdat de oude vrouw niets zei, begon Alpam-sjah te spreken: "Moedertje, wat valt er vandaag te doen?" vroeg hij. De oude vrouw zei: "Vandaag valt er niets anders te doen als gisteren; drijf die kalveren weer om te weiden naar buiten." Alpam-sjah ging met de kalveren weg, kwam in een woud, liet de kalveren vrij lopen, trad onder een hoge populier, wierp zijn kleren af, legde die onder zijn hoofd, ging liggen en sliep in. Hij wachtte af; toen het avond werd, liet hij de zeven kalveren weer terughalen en ging naar huis. Toen de oude vrouw zag, dat hij naar huis kwam, ging ze niet naar buiten, maar stak haar hoofd uit het raam en riep: "Sluit hen in de stal." Alpam-sjah kwam naar binnen, at en legde zich weer te slapen. De oude vrouw kon niet in slaap komen en zocht naar een uitweg om van de jongen af te komen.

Toen het begon te schemeren, stond Alpam-sjah op, kleepte zich aan, bond zijn gordel om, snoerde zijn schoenen vast, stak zijn handschoenen in de gordel, ging naar de oude vrouw en zei: "Welke arbeid valt er te doen?" De oude vrouw zei: "Een andere arbeid is er niet; drijf weer de kalveren de weide op en als je hen niet verliest en terugbrengt, geef ik je, wat je maar wenst." Alpam-sjah dreef weer de kalveren de weide op, ging weer onder een afgebrande boom, ging liggen en sliep in. 's Avonds dreef hij de kalveren terug. Het moedertje bracht weer vol onzekerheid over wat ze moest doen de nacht door.

Na het opstaan de volgende dag zei ze: "Welnu mijn zoon, wat moet ik je nu geven; wat wens je?" Alpam-sjah: "Ik weet het niet; jij weet; dus geef me iets." Het moedertje begon te

vermoeden, wie Alpam-sjah was. Het moedertje bezat drie koppel paarden. Het grootmoedertje zei: "Kies uit hen naar je wens." Alpam-sjah en de oude vrouw gingen tezamen naar de koppels om een paard te kiezen. Via een doorkliefde helling lieten zij zich neer op een open plek in het bos. De drie paardenkoppels stonden juist op één plek. De paardenhoeder, die zag, dat de oude vrouw kwam, ging snel op haar af en vroeg, wat ze wensden. De oude vrouw zei: "Wij zijn gekomen om voor deze jongen een paard uit te kiezen." Het moedertje wilde geen paard uit de koppels weggeven. Maar dat, dat ze niet geven wilde, zei ze niet tegen Alpam-sjah.

Alpam-sjah ging na deze woorden van de oude vrouw tussen de paarden en begon hen in ogenschouw te nemen. Alle paarden hadden dezelfde kleur. Toen Alpam-sjah het goede paard onder hen herkende, zei het paard: "Hé jongen, ik zal van jou zijn; ga naar het moedertje terug; als ik langs je loop, zal ik hinken." Alpam-sjah draaide zich om en ging naar de vrouw terug. Het moedertje vroeg: "Welk paard neem je in bezit?" Alpam-sjah zei: "Ik kon niet voor eentje besluiten; laat hen voor ons drijven; op welke mijn blik blijft hangen, dat zal ik wegvoeren." De oude vrouw zei: "Zeer goed," gaf Alpam-sjah een halster en ging naar de paarden. Toen ze daar sneller dan de wind aankwam, zei ze tegen een rood paard: "Als je langs Alpam-sjah loopt, begin je te hinken," en alle paarden opschrikkend, begon ze hen voor Alpam-sjah te drijven. De paarden liepen één voor één voorbij. Helemaal achteraan kwam een rood paard aanhinken. Het kwam nader, Alpam-sjah nam de halster, trad voor het paard en legde het de halster om het hoofd. Het moedertje liep op hem af en vroeg: "Waarom neem je niet een gezond paard en kies je een kreupel paard?" Alpam-sjah zei: "Ei moedertje, die zijn te goed, ik ben maar een kalverenherder, voor mij is een kreupel paard goed genoeg," en ze gingen de tent van de paardenherder in en de oude vrouw vroeg: "Waarom loopt dit paard kreupel?" De herder zei: "Nou, het is al sinds lang niet meer zo gezond." Het paard stond met een opgeheven poot en gezonken kop treurig erbij. Alpam-sjah zei: "Nou, zo het paard is, zo is het; dat is mijn lot," en kort daarop nam hij afscheid en voerde het kreupele paard weg, opdat het haar woorden niet langer zou horen. Het moedertje bleef als vastgenageld, als een paal naast de tent staan.

Toen het met Alpam-sjah uit het zicht was, legde het paard zich op de grond, wentelde en schudde zich, stroopte het vel af en werd een prachtig ros. Alpam-sjah zette meteen de voet in de stijgbeugel, slingerde zich op zijn rug en stootte het de sporen in de flanken. Het paard briesde en zei met opengesperde neusgaten: "Hé jongen, sluit je ogen, want als je deze plekken zien zal, waardoor we zullen gaan, zal je het niet uithouden; je zal duizelig worden, je ogen zullen verblind worden, je zal naar beneden vallen en sterven." De jongen sloot de ogen en ze gingen een korte tijd; toen bleef het paard staan en zei: "Doe nu je ogen maar open; we zijn aangekomen, waarheen ik gezegd heb." Alpam-sjah opende de ogen en zag, dat ze in een dicht woud reden. Het paard zei: "Rust hier wat; ook ik wil krachten verzamelen; de plek, waar we hierna heengaan, is nog gevaarlijker." Alpam-sjah bond de teugel over de kop van het paard en legde zich op de grond: "Als je zegt, dat die plek, waarheen we gaan, gevaarlijk is, rust dan wat, maar ik vertel je wat," en Alpam-sjah begon het zijn zorgen mee te delen: "Ik was het kind van een padisjah; mijn twee oudste zussen leven op een bergrug in de gevangenschap van een heks. Ik zou hen willen bevrijden." Toen zei het rode en sneller dan de wind paard: "Nu jongen, ons kan ook iets altijd overkomen; één ding hebben we gemeen, ik geef je mijn woord, dat ik je tot de dood zal dienen."

Zonder tijd te verliezen gingen ze op weg, waar de zon niet opgaat, de zon niet ondergaat en geen nacht intreedt. Ze gingen zeven dagen en waren pas in het midden van het woud, toen ze twintig ridders tegen kwamen. Ze groetten Alpam-sjah en wilden verdergaan. Onder hen waren enigen, die gevangen gehouden werden, en ze werden daarheen gevoerd, waar de ridders woonden. Dit waren de dienaren van de eenenveertig rovers.

Ze kwamen bij een diepe afgrond. In de afgrond zagen ze grote huizen en met vee gevulde ruimtes. Op een plek vonden ze een pad, waarlangs ze zich neerlieten. Het paard zei tegen de jongen: "Wees voorzichtig nu, jongen; zeg niet, wie je bent." Ze bonden de paarden vast en gingen het huis in. In het huis woonde de leider van de eenenveertig dieven, de tweeënveertigste dief. Toen ze binnentraden, zei hij: "Welkom, gast!" en beval voor hen een

maaltijd te bereiden; hijzelf begon vragen te stellen. Alpam-sjah vertelde alles van begin tot eind: “Ik zoek een mens,” zei hij. De dieven gingen naar buiten en ze bleven met z'n tweeën. Alpam-sjah begon de oude dief te vragen, wat er voor nieuws in de wereld is. De dief zei: “Ik weet niet; deze wonen niet ver van hier; dat weet ik, waar ze wonen, maar of je je zusters kunt zien of niet, dat kan ik je niet zeggen. Beiden hebben een demon; ze leven met demonen tezamen; ik kan niet in hun nabijheid gaan, maar jij, één leven, één dood, ga erheen.” “Laten we geen tijd verliezen,” zei de jongen, slingerde zich op het paard en reed weg. Toen hij uit het woud kwam, zag hij de door een ijzeren omheining omgeven berg en aangezien hij niet wist, hoe hij er binnen moest komen, keerde hij terug.

Na een tijdje begon hij eraan te denken, hoe hij verder moet leven. Op een dag zadelde hij zijn paard en reed naar de eerdergenoemde berg. Hij kwam uit het woud tevoorschijn; hij zag in de lucht een fonkelend vuur. Hij zag, dat het vuur op de top van de berg in een huis brandt; het huis is door een ijzeren omheining omgeven met nergens een ingang. Na kort nadenken wist hij waar de poort is. Hij liet zijn paard vrij en begaf zich naar de poort. Bij de poort stonden aan weerskanten vier wachters; hij sloeg geen acht op hen, schreed door de poort en kwam in het slot. Hij keek door een raam; het was er vol opgehangen mensen. Daarna ging hij het huis in. Hij zag de ene zuster, maar hij vond geen mogelijkheid met haar te spreken. Daarna ging hij bij de oude vrouw naar binnen en sloeg haar het hoofd af. Spoedig kwamen ook de demonen tevoorschijn; hij verstopte zich en doodde ook hen. Aangezien hij niet wist, hoe hij bij zijn zusters naar binnen kan komen, tilde hij een hoek van het huis eruit, bevrijdde zijn zusters en ging weg. De zusters herkenden hem niet; pas nadat hij het zei, herkenden ze hem. Hij zette zijn zusters op het paard en ze gingen regelrecht naar de wouddieven. Daar bleven ze een korte tijd te gast. Alpam-sjah heeft ook hen de een na de ander allemaal afgemaakt. Ze staken hun huis in brand en gingen het woud uit. Ze kwamen in een stad.

In deze stad hield de dochter van de padisjah haar worstelfeest. Wie het meisje neerworstelt, mag haar trouwen. De verzamelde jongens waren niet in staat het meisje te overwinnen. Ook Alpam-sjah betrad de strijdplaats, worstelde met het meisje en bedwong haar. Nog dezelfde dag werd het huwelijk gevierd en het meisje met de jongen in de echt verbonden. Alpam-sjah huwde zijn zusters met andere mannen. De padisjah overhandigde zijn rijk aan Alpam-sjah en deed troonsafstand. Alpam-sjah werd padisjah en de ridder leeft nog heden gelukkig met zijn vrouw.

4. De geschiedenis van de kaalkop

In oude tijden leefde een oude man. Hij had drie zonen. Deze zonen wilden na de dood van hun vader het nagelaten bezit onder elkaar verdelen. Nadat de oudste broer zijn jongere broer een weinig over de krijgskunde en het vooruitkomen in de wereld verklaard had, zei hij: “Als het paard en de wagen van mij waren, zou ik dit beroep bedrijven.” De tweede: “Als jullie me de door vader nagelaten schop geven, dan had ik mijn deel.” Toen zij aldus wilden delen, vroeg de kaalkop: “Wat laat gij mij?” De oudere broers zeiden: “Voor jou blijft alleen een bundel lindebast over.” De kaalkop was akkoord en zei: “Komt in orde; in plaats van te lui lakken, zal ik een touw maken.” De oudste broer spande het paard in en ging op zoek naar werk. Ook de tweede ging met de schop in de hand op weg.

Nadat hij lang gegaan is, ontmoette hij een zeer rijk heer. Deze heer schraapte zijn graan bijeen en wandte het. Toen hij de schop in de hand van de jongen zag, begon hij met hem te onderhandelen. Op de vraag: “Verlang je veel?” zei de jongen: “Als je me zoveel graan geeft, als de schop bedekt, dan verkoop ik hem.” De jongen en de heer werden het eens; de jongen begon fluitend en zingend de tarwe te wannen. Maar de gewande tarwe hoopte hij op een bijzondere plek op. Toen de heer de opgehoopte tarwe zag, zei hij: “Die schop komt mij duur te staan.” De jongen zei: “Ik heb het je anders niet afgedwongen.” De jongen beëindigde het tarwewannen en maakte zich zorgen, hoe hij het naar huis moest brengen. Gelukkig reed net zijn oudere broer op een weg dichtbij met paard en wagen naar huis. Hij riep zijn broer, ze

laadden het tarwe op de wagen en reden naar huis. Bij deze aanblik liet de heer een gefluit horen.

Toen zij thuis kwamen, berispten zij de kaalkop: “Wij zwoegen, maar jij ligt slechts!” Toen nam de kaalkop de hem toebedeelde lindebast, ging naar een meeroever en begon onder een boom te vlechten. Na korte tijd kwam uit het water een demonenkind en vroeg de kaalkop: “Oom, wat doe je?” Daarop zei de kaalkop: “Ik hang het meer op aan de hemel.” De kleine demon zei: “Vecht eerst met mij, en dan, als je mij ter aarde hebt geworpen, kan je het ophangen.” Na deze toespraak overkwam de kaalkop de lust: “Als je met mij wilt proberen, ga dan eerst het woud in; daar leeft mijn grootvader; vecht met hem; als je hem ter aarde hebt geworpen, kom dan bij me terug.” De kleine demon ging het woud in – een beer kwam hem tegemoet –, pakte hem en sloeg hem net zolang tot hij in het zwarte bloed lag. De kleine demon kon zich nauwelijks bevrijden; daarna dook hij in de diepte van het water en zei tegen zijn moeder: “Nog goed, dat ik niet met hem gevochten heb; hij had me zeker gedood; reeds de oude kromgebogen vader heeft me zo geslagen, dat ik slechts met moeite wist te vluchten.”

De moeder: “Als het zo is, loop dan met hem om het hardst; laten we dat bezien!” De kaalkop zei: “Niet ik, maar mijn kleinere broer, die in het riet ligt, zal eerst met je lopen; kom dan bij mij.” De kleine demon ging het riet in; “Hé broertje, kom eruit! Laten we om het hardst lopen!” riep hij; uit het riet kwam een haas en begon te rennen. De kleine demon riep hem na: “Blijf staan, jij!” en rende achter de haas aan. De haas liep nog sneller. De kleine demon raakte vermoeid en zei tegen zijn moeder: “Zelfs zijn kleine broer kon ik niet inhalen.”

Aangezien het ook zo niet gelukt is, zei de moeder: “Hij moet een zestig vadem zware bonte merrie optillen en ermee drie maal rond het meer gaan.” Toen de kleine demon naar buiten kwam en dit tegen de kaalkop zei, opperde de kaalkop: “Til jij eerst haar op en loop met haar; laat mij dat aanzien.” De kleine demon hief haar omhoog en nadat hij een tijdje met haar is rondgegaan, zei de kaalkop: “Broertje, als jij haar in de lucht kunt dragen, dan kan ik haar tussen de dijen geklemd dragen,” en hij sprong op de merrie en gaf haar twee klappen. De merrie begon woedend te galopperen. De kleine demon had medelijden met de merrie; daarop begon hij te smeken en zei: “Je zult haar doden,” en op zijn verzoek bleef de kaalkop staan. De merrie was met sneeuw wit schuim overdekt. De kleine demon ging naar moeders: “Hij gaat niet zo met haar, dat hij haar hoogtilt, maar klemt haar tussen de dijen en vliegt met haar. Als we niet zijn wil doen, zal hij ook ons meer aan de hemel ophangen; laten we hem zoveel mogelijk goud geven, zoveel hij wenst.” De moeder was akkoord.

De kleine demon ging naar de kaalkop. “Hang ons meer niet op; we geven je zoveel goud, zoveel je wilt,” zei hij. Ook de kaalkop was akkoord, knoopte het touw los van zijn middel en hield de zak open. De kleine demon bracht het goud en nadat hij het vullen van de zak beëindigd had, zei de kaalkop: “Help me nu het naar huis te dragen.” Toen ze de zak getweeën droegen, zei de kleine demon onderweg tegen de kaalkop: “Dit dragen is een kleinigheid!” Toen hief de kaalkop een onder zijn voeten dood liggend kraai op en hield zijn arm zo in de lucht uitgestoken, opdat de ander het niet zou zien en toonde hem: “Zie hier, wat ik heb gevangen.” De kleine demon zei nadenkend: “Ik moet me uit zijn hand redden; hij zal ook mij ombrengen.”

Toen ze thuis kwamen en in huis traden, zei de kaalkop tegen zijn schoonzuster: “Een gast is gekomen; kook middageten.” De schoonzuster vroeg: “Wat moet ik koken, de kop van je ouder broer of de borst van je jongere broer?” Toen wees de kaalkop op de demon en zei: “Kook voor mij slechts zijn kop, dat zal genoeg voor mij zijn.” De kleine demon rende weg. De kaalkop riep hem achterna: “Blijf staan!” Maar hoe zeer hij achter hem aan riep, de kleine demon draaide zich niet eenmaal om en daalde met grote moeite af naar de bodem van het meer en zei daar tegen zijn moeder: “Ze wilden mijn kop koken en eten.”

Van het goud, dat de kaalkop naar huis gebracht had, hebben alle drie een mooi huis gebouwd en leefden gelukkig met elkaar.

5. Ajselu

Er was eens een vrouw; ze had slechts een dochter, die Ajselu heette. Eens kon Ajselu niet samen met haar buurmeisjes gaan baden. Toen Ajselu alleen aan de oever kwam, waren de meisjes reeds uit het water geklommen en weggegaan. Ajselu ging alleen het water in en toen ze weer op de kant stapte om zich aan te kleden, zag ze, dat een grote slang op haar hemd lag. Ajselu greep naar een stok en wilde de slang doodslaan. De slang begon te spreken: “Als je bereid bent mijn vrouw te worden, geef ik je je hemd terug; als je echter niet bereid bent, zal ik je meteen doden.” Hoezeer ook Ajselu zich bevrijden wilde, ze kon zich niet bevrijden, zolang ze geen neiging toonde om de vrouw van de slang te worden. Zodra de slang de toestemmende woorden vernam, gaf hij haar het hemd terug en liet haar voor een week naar huis terug keren. Toen Ajselu met treurig gezicht terugkwam, vertelde ze haar moeder alles, wat ze gezien had. Haar moeder zei: “Dat heb je niet wakend, maar in een droom gezien.” Hoewel de moeder het niet geloofde, werd haar dochter zeer treurig.

Een week later zagen Ajselu en haar moeder zoveel slangen op hen af komen, dat de hele straat vol ermee was. Ajselu schrok en klom op de schoorsteen; de moeder sloot het raam, klom op een bank en verstopte zich achter de kast. Nadat de slangen het huis gevonden hebben, kropen ze de een op de ander, sloegen de ramen in, gingen het huis in, vonden Ajselu, vingen haar en droegen haar weg.

Ajselu's moeder ging achter haar dochter aan. De slangen gingen regelrecht naar het meer en namen ook Ajselu mee het water in. Ajselu's moeder keerde naar huis terug: “Nog voor ik thuis ben, hebben ze vast mijn dochter gewurgd,” zei ze en in haar kommer deed ze niets, weende slechts. Aangezien ze verder geen kinderen had, vond ze geen troost.

Drie jaar later zag Ajselu's moeder een vrouw komen, die een jongetje op haar arm droeg, een ander aan de hand meevoerde. De vrouw kwam recht op haar huis af. Nadat ze gesproken hadden, bleek, dat de vrouw Ajselu was. Daarna vroeg de moeder haar dochter: “Waar woon je, mijn dochter?” “Ik woon bij de slang, die de padisjah van het water is,” zei Ajselu. De moeder zei: “Nu mijn dochter, is het leven op droog land beter of in vochtig water?” “In het water is het beter,” zei de dochter. De moeder: “En hoe ga je weer daarheen terug?” vroeg ze. De dochter: “Ik ga naar de oever van het meer en roep: 'Bikbau;' hij hoort mijn stem, komt eruit en voert me naar beneden.” Toen de moeder deze woorden van haar dochter hoorde, zei ze: “Vandaag blijf je bij ons; dan ga je weg.” De dochter: “Ik kreeg slechts voor één dag verlof,” zei ze. Aangezien de moeder zeer smeekte, was ze toch bereid daar te blijven. Ze gingen samen liggen en nadat ze lang met elkaar gesproken hebben, sliep Ajselu in. De moeder nam een bijl, ging naar het water en zei: “Bikbau, ik ben gekomen, kom eruit en breng me naar beneden.” De slang stak zijn kop uit het water. De vrouw sloeg met haar bijl de kop af en ging naar huis terug.

Toen ze de volgende dag opstonden, zaten en aten, kleeftte Ajselu haar kinderen aan – het ene nam ze op de arm, het andere voerde ze aan de hand mee –, nam afscheid van haar moeder en ging weg. Ze kwam aan de oever van het meer en riep heel lang: “Bikbau, ik ben gekomen; kom eruit en breng me naar beneden,” maar uit het water kwam niemand. Ze keek opletterend om zich heen en zag: het oppervlak van het water is rood bloed. “Mijn man is kennelijk gestorven,” zei ze en wendde zich tot haar kinderen: “Aangezien jullie geen vader hebt, zullen jullie ook geen moeder hebben,” zei ze en sprak tegen haar zoon: “Mijn zoon, wees jij een zwaluw boven je vader; mijn dochter, zing jij als nachtegaal. Moge ik echter als koekoek in de wereld roepen.” Ze veranderden zich in drie soorten vogels en vlogen heen. Ik geloof, dat ze nog steeds fladderen.

6. Het goudharige meisje

Er was eens een padisjah en die had een goudharige vrouw. Haar werd een goudharige dochter geboren. Nadat ze lang geleefd hebben, werd de vrouw van de padisjah zo ziek, dat ze op sterven lag. De vrouw zei tegen de padisjah: “Als ik sterf, trouw een mij gelijkende mooie

vrouw met gouden haar.” Na een maand ziekbed stierf ze. De woorden van zijn vrouw volgend, begon de padisjah een goudharige vrouw te zoeken.

Hij doorkruiste de hele wereld en aangezien hij zo'n vrouw niet kon vinden, wilde hij zijn eigen dochter tot vrouw nemen. Maar het meisje was geenszins met de zaak akkoord. Anderen raadden het meisje aan: “Vraag je vader om drie verschillende hemden, het eerste als de maan, het tweede als de sterren en het derde als de zon. Als je vader deze hemden weet te vinden, dan word je zijn vrouw; als je geen zin hebt, dan vlucht je,” zeiden ze. Toen zijn dochter deze woorden zei, liet de padisjah deze hemden maken, zoals zijn dochter het wenste. De padisjah vervulde dit, maar het meisje interesseerde het niet; en terwijl haar vader niets door had, nam ze de hemden en vluchtte het huis uit.

Ze verbleef op vele plaatsen, in verre landen kwam ze terecht en kwam in een grote stad. De padisjah van deze stad had de gewoonte om eenieder, die in de stad kwam, zij het man of vrouw, persoonlijk in ogenschouw te nemen. Hoezeer ook het meisje aan de ogen van de padisjah ontkomen wilde, het gelukte haar niet en tenslotte bracht men ook haar voor de padisjah. Toen de padisjah het meisje zag, beval hij het bij hem in huis te brengen: “Zij zal in ons slot kokkin zijn.” Het meisje werd in het huis van de padisjah gebracht. Het meisje liet niet zien, wat ze meegebracht had, en opdat ze niet zien, dat ze gouden haar heeft, droeg ze steeds een hoofddoek.

Vele maanden zijn voorbijgegaan; op een dag organiseert de padisjah een groot feest. Aan tafel zaten vele mensen. Uit veel buitenlandse landen zijn mannen en vrouwen gekomen. Toen kookte het meisje de spijzen. De gasten zaten in groepen bijeen. Allereerst speelden ze allerlei spelletjes, daarna zetten ze zich aan het eten. Het meisje trok een oud hemd aan en bracht de spijzen op de galerij. In een schotel liet ze een haar vallen. Nadat de spijzen verteerd waren, werd onderin de gouden haar zichtbaar. Bij de aanblik daarvan verwonderden zij zich. Toen het meisje naar beneden ging om het tweede gerecht binnen te dragen, trok ze haar maangelijke kleed aan en ging zo naar de gasten boven. Alle gasten verhieven zich. Ze sprak kort met de padisjah en ging naar beneden. Niemand wist vanwaar ze stamt. Het meisje wierp nu het kleed af en trok haar alledaagse hemd aan en droeg weer het eten naar boven. Ze zette de spijzen neer en ging naar beneden, trok haar sterrenhemd aan en begaf zich naar de gasten, sprak kort met de padisjah en ging weg; ging naar beneden, verwisselde weer van kleding en droeg het eten naar binnen, ging nogmaals naar beneden en trok het zongelijke kleed aan en ging met ontbloot hoofd naar de gasten. Niemand kon haar in het gelaat zien; hun ogen werden door de schittering verblind. Ze sprak met de padisjah en ging weg. Dit hemd wierp ze af en trok weer het oude hemd aan en ging om de spijzen naar boven te dragen, toen de padisjah haar tegenhield en haar de doek van het hoofd nam. Het gouden haar van het meisje fonkelde en belichtte de hele ruimte.

De padisjah zette haar naast zich en vroeg: “Waarvandaan stam je?” Het meisje antwoordde: “In een zeker land was ik de dochter van een roemrijke padisjah; mijn moeder had gouden haar. Toen zij op sterven lag, was haar laatste wens, dat mijn vader met een haar gelijke goudharige vrouw zou trouwen. Mijn vader heeft op vele plaatsen gezocht en nadat hij in de hele wereld geen goudharige vrouw vond, wilde hij mij trouwen. Ik vroeg hem om drie verschillende hemden en toen hij die hemden bracht, ben ik gevlucht. Dat ik wegging en hierheen kwam, heeft dat als reden.”

Aangezien de vrouw van de padisjah gestorven was, vroeg hij het meisje, of hij haar tot vrouw mocht nemen. Het meisje willigde in; ze vierden een vrolijk feest en beminden elkaar. Het meisje baarde hem goudharige kinderen.

7. Saltekaj

In vroeger tijden had een oude man drie zonen. In zijn jeugd was hij heel arm, maar hij was heel ijverig, werkte met zijn vrouw dag en nacht en voedde zijn kinderen op. Toen de zonen volwassen waren, bracht hij hen het woud in, opdat ze een handwerk zouden leren, en zei hen:

“Breng geschikt hout voor het maken van verschillende dingen.” De jongste zoon heette Saltekaj. Hoezeer hij hem ook toesprak, Saltekaj ging niet. Op de vraag, waarom hij niet ging – “Heb je geen handwerk nodig?” –, antwoordde Saltekaj zijn vader: “Ik heb geen zin om zulk zwaar werk te leren; ik heb zin een of ander licht werk te leren.” Hoezeer ook de vader moeite deed, hij kon hem er niet toe brengen.

Nadat Saltekaj volwassen was, begon hij van hier en daar gestolen goederen naar huis te brengen. Zijn vader zag dat ongaarne; deze dingen bevielen hem niet en hij ging Saltekaj aanklagen bij de aksakal. De aksakal hoorde het geval van Saltekaj aan en zei: “Ik zal de zaak onderzoeken; ik zal hem op de proef stellen; eerst daarna vel ik een oordeel; zo ken ik zijn toestand niet; stuur hem morgen naar mij.” De oude zei na zijn thuiskomst tegen Saltekaj: “Voor morgen heeft de aksakal je geroepen.” Saltekaj zei gelaten: “Als hij me roept, goed, ik zal gaan en met hem spreken.”

De volgende dag stond Saltekaj op, kleepte zich stilletjes aan en ging, zonder zich druk te maken, naar de aksakal. Toen de aksakal hem zag, zei hij hem: “Ik hoor, dat je je met niks bezig houdt; je steelt maar; dat is geen eervolle zaak; dat is in het geheel geen goede zaak. Net als altijd vel ik ook nu geen oordeel naar horen zeggen, zonder me te overtuigen. Welaan, ik heb drie paarden; steel die als je kunt, daarna zal ik oordelen.” Saltekaj zei: “Zeer goed; we zullen zien,” en ging naar huis.

’s Avonds ging Saltekaj op weg naar de aksakal. Onderweg vond hij een lijk. Saltekaj tilde het op, nam het mee en stelde het op tegen het raam van de aksakal. De aksakal zei bij zichzelf, dat hij nu komt, waakte, keek naar het raam; daar zag hij een schim; “Dat moet Saltekaj zijn,” zei hij en schoot op hem uit een zesschotsrevolver. Toen hij schoot, viel het lijk om. Daarna gingen de aksakal en zijn knecht naar buiten en zonder de mens te herkennen, zeiden ze, dat ze hem vooral ergens daarvandaan moesten brengen, en met z'n tweeën droegen ze de dode het veld op om hem te begraven. Toen ze weggegaan waren, ging Saltekaj het huis in, greep de drie paarden, opende de poort, zette zich in de slede en zei tegen de vrouw van de aksakal: “Ik neem de paarden.” De aksakal en zijn knecht kwamen zeer moe naar huis, legden zich neer en sliepen in. De volgende dag stonden ze op, gingen de stal in en zagen de lege plek van de paarden. De aksakal ging naar de bazar en begon Saltekaj uit te vragen. Saltekaj zei: “Aangezien je zelf bevolen hebt, dat ik hen moest stelen, heb ik hen gestolen.” De aksakal kon geen woord zeggen. Saltekaj kwam goed weg en stak drieduizend zilverroebel in zijn zak.

De aksakal dacht na en zei: “Kom vandeag weer en steel mijn goud.” Saltekaj overlegde kort, kocht toen op de bazar een grote bandschoen en wreef de zool met pek in. Toen hij naar huis ging, trok hij zijn oude kleren aan, nam een bedelzak en ging naar buiten de straat op. Nadat hij een eindje gelopen had, kwam hij bij het huis van de aksakal, zei bij zichzelf: “Weze, wat het weze,” vatte moed en ging naar binnen. De heer telde net de op de grond in rijen liggende goudstukken. Saltekaj ging naar binnen en groette: “Ik ben geheel bevroren; ik zal me een weinig warmen aan uw vuur en dan ga ik weer,” zei hij en ging tussen de vrouwen. Daar warmde hij een weinig zijn handen, sprak met de vrouwen en ging weer op de ereplaats en begon rond de aksakal te slenteren. Aangezien de heer zag, dat hij niets van de goudstukken wegneemt, verwondert hij zich niet, dat hij tussen de goudstukken rondloopt. Ondertussen kleefde Saltekaj een hoop goudstukken aan de zool van de bandschoen. Daarna nam hij afscheid en ging weg.

De volgende dag stond de heer op, vroeg zich af of Saltekaj niet in de nacht gestolen had, telde de goudstukken na en zag, dat ettelijke goudstukken ontbraken. Hij ging weer naar de bazar, trof Saltekaj weer en ondervroeg hem. Saltekaj zei: “Ik heb die genomen.” Nu is Saltekaj rijk geworden; ook zijn broers begon hij tot zijn zaak te overreden; hen zei hij: “Gij dwazen, als er zo'n lichte bezigheid bestaat, waarom plaagt gij u zo af? Daar kan ik met mijn verstand niet bij.” Maar zijn broers luisterden niet naar hem; bovendien bezaten zij niet de bekwaamheid tot een sluwheid als die van Saltekaj.

Nadat enige weken voorbij waren, ging de vrouw van de heer haar ouders bezoeken. Toen de aksakal alleen gebleven was, begon hij zich te vervelen. Eens zag hij Saltekaj en zei hem: “Broertje, steel nu ook de rest van mijn goudstukken.” Saltekaj zei: “Komt in orde, we zullen

zien.” Saltekaj verkleetde zich als reiziger en vroeg de aksakal toestemming zich bij hem te warmen. De aksakal nam hem in huis, gaf hem te eten en te drinken. ‘s Avonds zei hij: “Je zult me gezelschap houden; nu is bij ons het huis eenzaam; mijn vrouw is op bezoek; ik verveel me zo; we zullen ons onderhouden en dan te slapen leggen.” Saltekaj legde zich neer; de heer bereidde een plaats op de vloer en legde zijn goudstukken in een kistje onder zijn hoofd. Saltekaj en de oude spraken een tijdje over ditjes en datjes; toen gaf een woord het andere en de heer zei tegen Saltekaj: “Misschien ken je enige anekdoten; ik hoor zeer graag anekdoten.” Saltekaj zei: “Ik kan, ik kan; ik ben de grootste grappenmaker ter wereld,” en hij begon de oude man anekdoten te vertellen. Nadat de oude een tijdje toeluisterde, begon hij in te dutten. Nadat hij al een tijdlang vertelde, vroeg Saltekaj: “Luister je?” De heer zei: “Ik luister,” en sliep meteen in. Saltekaj klom uit de hangmat naar beneden, keek na of hij werkelijk sliep, ging toen weer naar zijn plaats terug en begon weer te vertellen. Even later ging hij de tuin in, haalde een stuk hout, legde het op zijn plek en dekte het toe. Hij greep het kistje met goud en ging weg. Toen de heer ‘s morgens wakker werd, zag hij, dat het kistje er niet meer is; hij ging nakijken of de reiziger er ligt. “Vast en zeker heeft hij het gestolen,” zei hij en stak toornig zijn mes in hem, maar hij trof iets hards. Hij sloeg de deken terug en daar lag een stuk hout. Toen hij weer Saltekaj tegenkwam, zei hij: “Steel nu ook mijn vrouw; iets anders is mij sowieso niet gebleven.”

Op een dag spande de aksakal het paard in, zette zijn vrouw erop en ging neer het veld buiten. Saltekaj ging hen achterna. Toen zij langs het woud gingen en daar aankwamen, hing Saltekaj aan één been aan een boomtak en liet zijn hoofd neerhangen. Toen zij een tijdje het gewas bekeken, ging Saltekaj snel vooruit en hing zich weer op hun weg op. De heer zei, toen hij hem zag: “Deze godverdoemde is kennelijk dood. Voorwaar, hij had het allang moeten zijn! Maar dit hebben we al gezien; dat was hij ook. Dit is een valse. Nu zullen we ons van hem verlossen; maar laten we teruggaan om de juiste te vatten,” en hij klom van de wagen en ging te voet om na te zien, wie ze achtergelaten hebben. Saltekaj echter klom naar beneden en stal zijn vrouw.

8. Het diamantenzwaard

Er waren eens een grootmoedertje en een grootvadertje. Ze hadden een zoon. Eens toen de karavaanlieden aten, dronken en zich op de weg voorbereidden, begonnen ze de oude vrouw en de oude man te vragen hun zoon mee te mogen nemen. Aangezien ze zeer indringend vroegen, willigden het moedertje en het vadertje in en gaven hen hun zoon.

Ze gingen weg, bereikten een steppe en wilden de jongen binden, opdat hij niet vlucht. De jongen zei: “Als jullie me niet binden, dan heb ik niet het voornemen te vluchten.” De karavaanlieden geloofden de woorden van de jongen en lieten hem vrij. Toen ze aten, dronken en gingen liggen, keek de jongen om zich heen en zag vlakbij een woud. Hij dacht niet lang na en ging in de richting van het woud. Toen hij in het woud aankwam, vond hij een zeer grote frambozenstruik, raakte de weg kwijt en kwam diep in het bos. Terwijl hij zo ging, kwam hij bij een pad. Laten we de jongen dit pad af laten gaan en keren wij terug naar de karavaanlieden. De karavaanlieden werden wakker en zien de lege plaats van de jongen. Ze zochten hem hier en zochten hem daar, konden hem niet vinden en zetten hun reis voort.

De jongen liep nog altijd op dat pad en betrad een huis. In het huis was niemand; in de haard brandde vuur. Hij ging erheen en zag, dat in de ketel ook reeds het vlees gaar was. Een grote eetlust overviel de jongen. Hij at een stuk vlees en legde zich achter de oven neer. Toen kwamen opeens een duif, een valk en een raaf het huis in. Ze legden hun vleugels af en veranderden zich in wonderlijke, heel jonge jongens. De raaf: “Het ruikt naar mens.” Zijn makers zeiden: “Jijzelf eet mensenvlees, komt naar huis; en dan zeg jij, dat er mensengeur is.” Ze aten het gekookte vlees, wierpen nieuw vlees in de ketel en gingen weg.

Toen ze weg waren, wachtte de jongen tot het vlees gaar was, nam een stuk eruit, at het op en ging weer achter de oven en legde zich op zijn plek neer. Zoals te voren kwamen de jongens naar huis en gingen zitten om vlees te eten. De raaf zat weer te snuiven. Zijn metgezellen

geloofden hem niet, dat daar mensengeur is. De raaf zei: "Nou wacht, laat mij het vlees doen," en heimelijk telde hij vijftien stukken vlees af en wierp die in de ketel. Ze gingen gedrieën weg. Net als voorheen stond de jongen op, at van het vlees en ging weer achter de oven liggen. De anderen kwamen weer en gingen zitten om het vlees te eten. De raaf telde na; aan het vlees ontbrak één stuk. De raaf zei: "Heb ik het niet gezegd; hier is een mens!" Daarop begonnen ze alledrie het huis te doorzoeken; ze ontdekten de jongen achter de oven en riepen tegen hem: "Of je een menselijk wezen bent of een demonisch wezen, kom meteen tevoorschijn!" De jongen zei: "Ik zal eruit komen, maar zweert eerst, dat ge me niet zult aangrijpen." De jongen kwam tevoorschijn en vertelde alles van het begin tot het einde, dat hij hierheen verdwaald was. Ze zeiden: "Komt in orde; je zult onze dienaar zijn; we zullen je ook een kunstje leren." De jongen willigde in en begon hen te verzorgen. Toen hij reeds een tijd bij hen woonde, overhandigden de jongens hem de sleutels van alle ruimten, maar bevalen hem die niet te openen.

Toen ze weggegaan waren, dacht de jongen een tijdje na en zei bij zichzelf: "Nou wacht even; ik ga toch openmaken," en hij begon de ruimten te openen en te bekijken, wat er in zit. Toen de drie jongens terugkwamen en zagen, dat hij de kamers geopend had, vroegen ze de jongen: "Waarom heb je deze ruimtes geopend?" De jongen zei: "Wacht, luister eerst naar mijn antwoord. Ik heb daarom de ruimtes geopend en erin gekeken, wat erin is, omdat ik tot nu toe niet wist, wat daarin is of niet is. Hierna zal ik hen niet openen en niet bekijken." Ze hoorden deze woorden van de jongen aan en vergaven hem; daarna brachten ze hem naar het veld en brachten hem hun kunst bij en keerden naar huis terug. Toen ze thuiskwamen, zeiden ze tegen de jongen: "Vooruit vrienden, laten we vechten." De jongen zei: "Vechten jullie eerst met elkaar. Als jullie met mij vechten en ik werp jullie neer, zullen jullie je schamen en mij een leed aandoen, maar als jullie zweren, dat jullie mij geen leed aandoen, dan wil ik vechten." De anderen zwoeren. De jongen vocht eerst met de duif, wierp die neer; als tweede vatte de valk moed; als derde trad de raaf aan. De jongen hief de raaf omhoog en wierp hem ter aarde; de raaf was zeer toornig en wilde de jongen de ogen uithakken. Toen zeiden zijn makkers: "Houd je in; je eed valt je op je hoofd!" De raaf zag af van de zaak, maar hij schaamde zich zeer voor de overwinnaar.

Naderhand werden de raaf en de jongen vrienden. "Zeg broertje, wil je naar huis gaan," vroeg hij. De jongen zei: "Ik kan wel naar huis gaan, maar zijn niet allen thuis al gestorven?" De raaf zei: "Nee, ze zijn niet gestorven; allen zijn gezond; ik heb hen gezien." De jongen was akkoord om naar huis te gaan; de vogels, alle vier, namen een zakje goud mee en vlogen gevieren naar de wei van de jongen. Ze landden in de wei en voordat ze teruggingen en de jongen daar achterlieten, gaven ze hem een rode doek. "Als we gezond zijn, drupt uit deze doek melk," zeiden ze. De jongen gaf hen een witte doek en zei: "Als daarentegen ik niet gezond ben, drupt uit deze doek bloed en maakt u dan op om mij te zoeken."

De jongen vond zijn huis, ging naar binnen en vroeg zijn moeder om nachtlgies. Het moedertje zei: "Kom niet hier; vroeger hebben karavaanlieden mijn zoontje meegenomen en hem verloren." De jongen zei: "Ik hoor niet bij een karavaan; ik ben helemaal alleen," en hij smeekte net zolang, tot de oude vrouw de jongen binnenliet. Tijdens het theedrinken kwam van het ene woord het ander; ze kwamen over de jongen te spreken. De jongen vroeg het moedertje: "Moedertje, als je je zoon zou zien, zou je hem herkennen?" Het moedertje zei daarop: "Hoe zou ik hem niet herkennen; zou hij met zijn hoofd naar voren in de oven kruipen, dan zou ik hem aan zijn achterste herkennen!" De jongen zei: "Ei moedertje, helemaal niets herken je, anders had je allang gezegd, dat ik, die hier tegenover je zit, je zoon ben." Ze omarmden elkaar en weenden lange tijd tezamen.

Eens ging de jongen naar buiten de tuin in en zag de enige schurftige knol van zijn vader en vroeg zijn vader: "Als jij mij dit veulen geeft, ga ik ergens heen en kom terug. Ik hoorde het bevel van zekere padisjah, die een dochter heeft; als iemand haar slaapkamer ingaat en er het diamantenzwaard wegneemt en naar de padisjah brengt, dan geeft de padisjah hem zijn dochter tot vrouw." De vader zei: "Hé mijn zoon, waar wil je met deze schurftige knol heengaan?" Maar toen de jongen bleef zeuren, willigde hij in. Op een keer verscheen de jongen in het slot

van de padisjah en zei: “Nu, ik haal het diamantenzwaard.” De mensen, die het schurftige paard zagen, lachten slechts. Maar de jongen kreeg verlof en ging op weg.

Hij ging niet lang, of zijn paard struikelde over een oneffenheid en rolde om, maar hij veranderde zich in een duif, liet het paard achter en vloog weg. Hij fladderde over het slot van de padisjah-dochter. Toen de padisjah-dochter die duif zag, wenste ze hem zeer, wilde hem hebben, opende het raam en strooide voer. Er verging niet veel tijd, of de duif vloog door het open raam en begon het voer te eten. Nadat hij een weinig gegeten had, schudde hij zich en veranderde zich in een jongen. Toen het meisje naar het diamantenzwaard greep om hem neer te slaan, gaf de jongen haar snel de brief van haar vader. “Sla niet de hand aan mij; ik zal de jouwe, jij de mijne zijn,” zei hij. Het meisje zei: “Nou, welke kunst bedrijf je? Toon het mij!” De jongen veranderde zich in een duif en ging op het hoofd van het meisje zitten. Het meisje sneed snel de rand van een vleugel af en wikkelde die in haar doek. De jongen veranderde zich de tweede keer in een valk en de derde keer in een raaf en zei: “Dat zijn mijn kunsten,” en vroeg haar om het diamantenzwaard. Het meisje gaf hem het zwaard en toen ze hem als toegift ook een gouden ring gaf, zei ze: “Als je onderweg zeer door slaap wordt overvallen, slaap dan niet in!” De jongen bedankte en vloog weg. Nadat hij een eind gevlogen had, hield hij het niet langer uit, legde zich neer om te slapen en viel in een diepe slaap. De herders van de padisjah gingen net over dit veld. Toen ze de jongen zagen, zeiden ze, dat hij vast gestolen had, sloegen hem met het diamantenzwaard het hoofd af en lieten hem daar. Ze keerden met het diamantenzwaard naar huis terug en gaven het de padisjah. Toen de padisjah het zwaard zag en ervoer, wie het gebracht had, beloofde hij de herder hem zijn dochter te geven, waarna ze gingen zitten eten en drinken.

Toen de jongen drie dagen op het veld lag, kwamen de valk, duif en raaf [door het bloeden van de doek gealarmeerd] en toen ze de jongen daar dood zagen liggen, gingen ze een middel voor zijn herleving zoeken. De raaf vond een hoef en kroop erin. Er verging niet veel tijd, of een kraai kwam op de hoef zitten. De raaf greep haar en zei haar: “Ga snel en haal van het eeuwig-leven-water!” De kraai stemde toe. Zonder treuzelen bracht ze het eeuwig-leven-water en sprenkelde dit water over de jongen. De jongen sprong op: “Hé, ik zie, dat ik diep ben ingeslapen.” De anderen zeiden: “Wel zeker was je ingeslapen; als wij niet gekomen waren en je weer tot leven hadden gewekt, was je omgekomen.” Ze namen afscheid en vlogen weg.

De jongen stond op en ging verder. Terwijl hij zo ging, bereikte hij een stad. Hij slenterde rond, betrad een bouwvallig huis en vroeg om een slaapplek. Nadat hij hier enige dagen doorgebracht had, vroeg hij de vrouw des huizes, een oude vrouw: “Hé moedertje, wat is er voor nieuws bij jullie?” Het moedertje zei: “Nu, onze padisjah zou zijn dochter tot vrouw geven aan de jongen, die hem het diamantenzwaard bracht, en thans bereiden ze zich voor op het vieren van de bruiloft.” Daarna vroeg de jongen het moedertje: “Moedertje, heb je een saz?” Het moedertje had een viool, die door haar overleden zoon was nagelaten. De jongen nam deze viool en begon te spelen. Zijn spel beviel het moedertje zeer en ze zei: “De padisjah werft voor de bruiloft muzikanten; neem deze viool en ga ook voor het slot spelen.” Hij luisterde naar de woorden van de oude vrouw, nam de viool en ging voor het slot spelen. De dienaren van de padisjah zagen hem en vroegen de padisjah verlof ook deze jongen binnen te mogen laten. De padisjah gaf zijn toestemming. Toen de jongen het slot betrad, begon hij te spelen. In de rij der gasten had hij ook de hem aangeboden wijn niet afgewezen en dronk.

In het gezelschap leerde de jongen de jongen kennen, die de schoonzoon zou worden, en vroeg hem: “Welke kunst bedrijf jij, dat je het zo ver geschopt hebt? Zeg het me.” De schoonzoon zei: “Als ik mijn kudde hoed, sla ik met de zweep zo op de koeien in en splijt hen de rug open, zodat het bloed eruit komt. Mijn tweede kunst is, dat ik het onder eind van de zweepsteel dik en de top dun kan vlechten.” Toen de jongen weer zei: “Welke kunst heb je; houd het niet geheim; zeg het!” zei de schoonzoon: “Ik kan zingen en dansen,” en hij begon te zingen en te dansen. De dochter van de padisjah overhoorde vanachter de deur hun gesprek. Toen ook de gasten hem verzochten, zong en danste de schoonzoon ook voor de gasten en toonde zo zijn kunst. Nu was de jongen aan de beurt. De jongen bracht eerst de gasten door zijn vioolspel in verwondering;

daarna zei hij: “Thans zal ik mijn andere kunst vertonen, maar dan moet ook de dochter van de padisjah hier komen!” Toen het meisje binnentrad, wervelde de jongen om het meisje heen en ging in een duif veranderd op het hoofd van het meisje zitten.

Toen vouwde de padisjah-dochter haar doek uiteen, toonde haar vader de afgesneden vleugelpunten en zei: “Dit is mijn verloofde; dit is de jongen, die het diamantenzwaard heeft weggenomen;” en ze toonde hem de gasten. Ze vroegen de jongen, hoe de zaak in elkaar stak en toen ze het ervoeren, hingen ze de herder-schoonzoon aan de galg, trokken hem met een naald de huid af, straften hem met de dood. De jongen en het meisje sloten ze nog in hetzelfde uur in het huwelijks huis in. De schoonzus van de jonge echtgenoot: “Ik was daar; de man is als een geheel frisse appel; de matras bedekte hij met een zwarte kiel, het voorhoofdshaar kauwde hij, en hij hinnikte als een hengst; de eerste nacht hebben ze doorgebracht.” Toen de volgende dag de padisjah en zijn vrouw kwamen om de toestand van de schoonzoon te ervaren en ze elkaar troffen, vroeg de jongen om toestemming zijn jonge vrouw naar huis te brengen. De padisjah gaf hem verlof, goud en soldaten en liet de jongen gaan.

Ze gingen zeer lang, tot ze thuis in hun eigen land aankwamen. Hij trof zijn vader, zijn moeder, stelde zijn jonge vrouw voor. De volgende dag haalde hij hun huis neer en begon een slot te bouwen. Zijn slot werd groter dan alle huizen in de stad. De jongen was over dit groeien verbaasd, de vrienden waren blij, de vijanden jaloers. De jongen werd in deze stad de eerste man. Ze hielden een feestmaal van tien dagen, dronken zeventuizend flessen bosa leeg, duizend kruiken kumis, waren bezopen, prezen de jongen; daarna gingen de gasten uiteen. Ook ik was daar; de smaak van hun bosa heb ik nog in mijn mond.

9. Het oude moedertje

Lang, heel lang geleden, toen men op de berg gierst zaaide, de ekster bij de soldaten introk, toen de slangen eieren legden, leefde eens een peri. Hij at zand en scheidt zand.

Het oude moedertje had een enige zoon; deze zoon was zeer belezen. Toen ze zagen, dat de heer komt, openden zij de deur voor hem en begroetten hem met een vrolijk gezicht en vriendelijke woorden. Zodra hij de hof betrad, spanden zij zijn paard uit en nodigden hem binnen. De zoon beval de moeder de samovar voor de gast op te stellen. Het water in de samovar kookte, ze dekten de tafel en bereidden de plek voor de thee. Toen ze aan de thee zaten, begon de heer een gesprek; hij vroeg de oude vrouw over haar zoon uit. Hij zag haar armoede en ervoer hoe geschoold de jongen was en omdat de jongen hem beviel, zei hij: “Moedertje, wil je me niet je zoon geven?” Het moedertje zei: “Ik zou je graag mijn zoon geven, maar de prijs zal je te hoog zijn, aangezien hij grote kennis heeft.” De heer vroeg: “Nou, desondanks, hoeveel verlang je?” Het moedertje zei: “Onder driehonderd zilverroebeel per jaar geef ik hem niet.” De heer ging met de prijs akkoord en gaf alvast honderdvijftig zilverroebeel voorschot, liet de jongen nog drie dagen bij zijn moeder en ging naar huis. Nadat de drie dagen voorbij zijn, liet de jongen de nodige kleren, hemden, laarzen en vesten inpakken* en zei: “Ik ga naar de heer,” nam afscheid van zijn oude moeder – ze weenden samen – en ging op weg.

Hij ging een maand, ging een dag, legde een weg als de schacht van een bijl af, ging en ging en kwam bij een onderaards huis. Hij ging naar binnen en groette, de oude vrouw in de kelder beantwoordde zijn groet: “Als je niet gegroet had, had ik je meteen gegrepen en in twee delen gescheurd doorgeslikt.” Toen de jongen deze woorden van de oude vrouw hoorde, zei hij: “Nou nou moedertje, vreet me niet op; ikzelf doorkruiste de wereld.” Daarop begon het moedertje te spreken en vroeg de jongen: “Waarheen ga je, wiens kind ben je?” De jongen zei: “Drie dagen geleden heeft een heer mij ingehuurd. Mijn moeder en ik zijn zeer arm.” Het moederje zei: “Ei mijn zoon, waarlijk, ik heb velen daarheen zien gaan en heb ook veel gehoord, maar nog niemand kwam terug.” De jongen schrok bij de woorden van het moedertje en vroeg naar de reden: “Waarom komen ze niet terug?” Het moedertje gaf daarop geen antwoord: “Kijk, niet ver van hier woont mijn oudere zuster in een kelder op het veld; zij zal het je zeggen; vraag

haar!” Het oude moedertje stelde op haar wijze de samovar voor de jongen, bood hem thee aan en voorzag hem.

Tijdens het eten en drinken werd het avond. De oude vrouw zei tegen de jongen: “Je zult hier slapen,” en ze dekte het bed voor beiden op een plek. De jongen keek toe, vond het verdacht en zei tegen de oude vrouw: “Moedertje, waarom dek je het bed voor mij en jou tezamen? Ik ga me niet bij jou neerleggen. Maak voor mij een apart bed!” Het oude moedertje zei: “Nee mijn zoon, ik woon dertig jaar in deze kelder, heb geen mannelijk wezen gezien; vandaag zul jij met mij samen slapen!” De jongen stribbelde nog een tijdje tegen, maar hij had de kracht niet niet toe te geven en zich niet erbij neer te leggen. Toen zij zich neerlegden en een tijdlang met wereldse wensen hun lust vervulden, stond het oude moedertje op en slachtte het enige in huis voor handen huisdier, een uitgelegde hoen, kookte die en gaf haar aan de jongen te eten; daarna legden ze zich weer neer en sliepen in. ‘s Morgens stonden ze op, aten en dronken weer; de jongen nam afscheid van het moedertje en ging zijn weg.

Toen de jongen opbrak, zei de oude vrouw: “Ga naar mijn niet ver van hier wonende zuster; zij zal je alles zeggen; zij weet alles, wat daar is, waarheen je gaat.” De jongen verwijderde zich. Hij ging – een maand ging hij, een jaar ging hij – en ging zoveel als de lengte van een lepel. Terwijl hij voortging, kwam hij bij de kelder, waarin het oude moedertje woonde, groette en betrad het huis. Het oude moedertje beantwoordde zijn groet: “Mijn zoon, als je niet gegroet had, had ik je eerst doorgebeten en dan doorgeslikt.” De jongen zei: “Halt moedertje, haast je niet; ikzelf ben een zwerfjongen.” Het moedertje zei weer: “Waar was, waarvandaan kom je?” vroeg ze. De jongen antwoordde: “Ik heb me aan zekere heer verhuurd; ik ga arbeiden.” Het moedertje zei: “Ik weet, mijn zoon, ik weet; velen waren het, die daarheen gingen, maar niemand kwam terug. Voor de gast moet de samovar opgesteld worden,” zei ze, zette de samovar neer en bood hem thee aan. Het werd avond; het moedertje zei tegen de jongen: “Je zult slapen en pas daarna weggaan,” en begon het bed in te richten. Nadat de jongen met het moedertje geslapen had, wierp het moedertje al het vlees, dat er was, in de ketel, eerde de jongen met spijs en drank en nam afscheid van hem: “Nu zul je na twaalf uur bij een water komen; daar zal langs de weg een wilg staan; ga onder deze wilg zitten en wacht. Niet lang daarna zullen de vijf dochters van de heer, naar wie je op weg bent, komen om in het meer te baden. Terwijl ze baden, leggen ze de veren af, maar de jongste dochter legt haar veren apart. Zonder op de anderen acht te slaan, moet je proberen de veren van de jongste dochter weg te nemen.”

De jongen nam afscheid van de oude vrouw en hij ging niet lang, of hij kwam bij voornoemd meer. Hij wachtte niet lang; daar kwamen de duiven en landden op het water om te baden. De jongen ging heimelijk erheen, nam de veren van de kleinste duif weg, ging terug onder de wilg en ging weer zitten. De meisjes zagen hem, schrokken en kwamen uit het water, kleedden zich aan en vlogen naar huis. Maar het jongste meisje kon nergens heengaan en ze begon haar veren te zoeken.

Terwijl ze heen en weer ging, zag ze de onder de wilg zittende jongen en vroeg hem. De jongen zei: “Jouw veren heb ik.” Nadat het meisje hem ondervroeg en ervoer, wie de jongen is, zei ze: “Dus jij komt naar ons; maar velen komen aan en niemand keert terug.” De jongen vroeg: “Vertel me nu over het leven daar; hoe kom ik daar binnen?” Het meisje zei: “Zodra je over dit water bent, zal een twaalfkoppige draak je tegemoet komen, die je wil vastbinden; opdat je hem ontkomt, geef ik je een ijzerstaf, die je in de grond steekt en waarachter je je verstoppt; hij ruikt aan de staf en zegt bij zichzelf: ‘Dat is geen mens,’ en gaat terug. Zo bevrijd je je van hem. Dan bereik je onze hof; onze hof is vol allerhande roofdieren; als je door de poort komt, zullen ze je verscheuren. Laat mij je daarom een doek geven; zodra je bij de poort komt, schud je de doek naar beide kanten en je bent van hen bevrijd. Ga daarna naar mijn vader en begroet hem; de rest vertel ik je, nadat je aangekomen bent; ik zal me niet van je scheiden.” Het meisje nam haar kleed van de jongen en ging naar huis. De jongen ging met de ijzerstaf en de doek, die het meisje hem gegeven had, op weg.

Nadat hij een flink eind gegaan was, kwam hij op de weg de draak tegen. De jongen stiet de staf in de grond en verborg zich erachter. De draak kwam dichterbij, rook eraan en zei: "Dat is geen mens," en ging terug. Toen hij daarna in de hof kwam, deed hij, zoals het meisje hem bevolen had, ontkwam ook aan hen (de roofdieren), ging het huis in en groette. De heer was verwonderd, dat hij gekomen was, gaf hem een huis en verlof vier dagen uit te rusten. Toen hij zijn dochters beval de jongen eten te brengen, trokken de meisjes een lot, wie aan de beurt zou zijn. Gelukkig viel het lot op de jongste dochter. Toen het meisje hem spijs en drank bracht, zei ze de jongen: "Na vier dagen zal mijn vader je uitsturen om de twaalfkoppige draak in het slot te drenken. Niet ver van hier bevindt zich een twaalf vadem diep meer, maar hem te vangen en daarheen te brengen is zeer moeilijk. Als je gaat om hem te vangen, als je de deur opent, wat hij maar treft, ook een mens, verslindt hij. Vrees hem niet; zodra je de deur van het gebouw opent, zal je een breekijzer vinden; hef dit ijzer op en sla hem daarmee op het voorhoofd, daarna zal hij rustig worden; ga dan naar binnen, leg hem de halster aan en voer hem naar het meer. Hij gaat precies naar het midden van het meer, duikt eenmaal onder, springt dan in de lucht, maar heb geen angst; houd slechts zijn manen vast en laat hem met je handen niet los."

De tijd verstreek; de rustdagen zijn voorbij. De heer beval de jongen dat te doen, wat het meisje hem reeds gezegd had. De jongen deed alles naar de aanwijzingen van het meisje voorzover nodig. De heer was verbaasd. "Waarmee heb jij thuis je tijd doorgebracht?" vroeg hij. De jongen zei: "Thuis heb ik mijn tijd doorgebracht met dergelijke dingen." Daarop gaf de heer de jongen nogmaals vier dagen rusttijd. Deze vier dagen vergingen met eten, drinken en slapen. Op de vijfde dag riep de heer hem weer bij zich en beval hem het meer, waarheen hij de draak te drenken gebracht had, te legen, op de bodem van het meer tarwe te zaaien, te laten rijpen, te oogsten, te dorsen, te wannen, te drogen, te malen, meel te maken, een oven te bouwen, een baktrog te maken, dun deeg te maken, met zuurdeeg aan te zuren, goed te kneden, te roeren, in de oven te bakken en de volgende dag om acht uur naar de heer te brengen. Om het meer te legen gaf de heer de jongen alles bij elkaar twee emmertjes; hoe de arbeid er aan toe zou gaan, had het meisje hem tevoren gezegd. Aangezien een dergelijke arbeid een mensenkind niet kan verrichten, gaf het meisje hem een fluit en zei hem erop blazend de peri's te hulp te roepen. Toen de jongen hoorde, wat de heer zei, antwoordde hij: "Jawel, zeer goed; ik zal mijn best doen, met wat van mij afhangt," bad tot Allah en ging zijns wegs.

Toen was het elf uur 's avonds. De jongen begaf zich snel naar het meer, nam de fluit en fliet; alle peri's ter wereld, hinkende, blinde, linkshandige, dove, schele, kreupele omringden hem en met de vraag: "Wat beveel je?" stonden ze klaar. De jongen vertelde de peri's, hoe de zaak ervoor stond, ging op de top van een heuvel zitten en begon zijn pijp te roken. Ondertussen leegden de peri's in een oogwenk het meer, zaaide de tarwe, lieten het groeien, in een oogwenk bakten ze het brood, brachten het de jongen en legden het in zijn hand. De zon ging net op. Toen de jongen met het brood in de hand bij de heer kwam, was het precies acht uur. De jongen ging bij de heer naar binnen en legde hem het brood in de hand. De heer nam het onthutst aan, want het is zo'n arbeid, dacht hij, die geen mensenkind kan volbrengen. De heer bedankte de jongen zeer en gaf hem weer verlof enige dagen uit te rusten.

Toen zij zich 's avonds te slapen legden en hij zijn vrouw sprak, zei de heer tegen zijn vrouw: "Heb je niet gemerkt of van onze dochters een naar hem gaat en met hem spreekt?" De vrouw ging naar buiten, keek naar de meisjes: de jongste dochter was niet op haar plek. Toen de moeder naar buiten ging, trof ze haar op de trap en de moeder vroeg: "Waar was jij?" "Ik ging naar buiten," zei ze. De moeder geloofde haar niet en zei: "Je bent vast naar die jongen gegaan." Het meisje zei: "Waarom zou ik daarheen gaan? In mijn angst hurkte ik naast de deur en ben meteen naar binnengekomen." De vrouw ging naar haar man terug: "Je jongste dochter was niet op haar plek; ze zei me, dat ze naar buiten was." De heer berispte haar: "Je moet in ieder geval op haar letten."

De volgende dag ging de vrouw weer kijken en de dochter was weer niet op haar plek. Toen vermoedden zij, dat het meisje zeker naar de jongen gaat. Nu spraken ze af, dat ze het meisje en de jongen tezamen zouden ophangen. Het meisje hoorde deze woorden, ging voor het

morgengrauwen naar de jongen en vertelde het hem. “Als we hier blijven, zullen ze ons doden; laten we vluchten,” zei hij. Terstond pakten de jongen en het meisje hun spullen en gingen weg. Toen ze de volgende dag ontwaakten, bezagen ze de meisjes, maar het jongste meisje was er niet. Toen ervoeren ze, dat beiden tezamen gevlucht zijn. De heer zette zijn oudste dochter op de draak en stuurde haar achter hen aan. Het meisje ging op de draak zitten en nam de grote weg.

Nadat ze lang gegaan is, stuitte ze op een kleine schaapskudde, die een oude herder met een knallende zweep hoedde. Het meisje kwam naar hem toe en vroeg de herder: “Heb je niet een meisje en een jongen gezien?” “Nee,” antwoordde de herder. Het meisje keerde met de draak terug en kwam bij haar vader: “Ik kon hen niet vinden.” De vader vroeg het meisje: “Wat heb je gezien?” Het meisje zei: “Slechts een kleine kudde en een herder heb ik gezien.” De heer vroeg: “Zij waren het; waarom heb je hen niet teruggehaald?” Daarop ging de tweede dochter op weg.

Nadat ze lang gegaan was, kwam ze in een woud. Toen ze het woud betrad, zag het meisje de oudere zuster; ze werd een jager, de jongen veranderde ze in een hond, hing een geweer over de schouder en volgde het spoor van een haas. De oudere zuster kwam, ook zij vroeg de jager: “Heb je niet een meisje en een jongen gezien?” De jager zei: “Zulke lieden ben ik niet tegengekomen, ik volg nu een haas.” Ook de tweede dochter ging met lege handen naar haar vader terug. Daarop stuurde hij de derde dochter. Het meisje zag de derde oudere zuster komen; nu nam ze de gedaante van een uitdrager aan; de jongen veranderde ze in een paard, spande het in en reed langs de weg. De oudere zuster kwam naar haar toe; ook zij vroeg en keerde om. Daarop stuurde hij de vierde dochter. Toen ze de vierde oudere zuster zag komen, nam ze de gedaante van een karavaanreiziger aan; ook zij kwam bij haar, vroeg en maakte rechtsomkeert. Toen werd de heer boos op zijn dochter en hij ging zelf op weg. Toen het meisje haar vader zag, veranderde ze de jongen in water en ze zwom in het meer als een snoek. Toen de heer daar aankwam, zei hij bij zichzelf: “Die godverdoemde is zeker hier,” werd een karper en begon de snoek te achtervolgen. Hoezeer hij hem ook najoeg, hij kon hem niet vangen. Toen stuitte hij in het midden van het meer op een ijzerstaf, op de spits waarvan hij een klomp (houtschoen) hing: “Als je niet naar mijn woord luistert, zwem dan in dit meer met zwart gezicht; met het gezicht naar beneden, tot die staf zo dun als een naald en de schoenen zo dun als een blad worden.” Zo vervloekte hij haar en ging naar huis. Daarop veranderde het meisje de jongen in zijn eigen gedaante en stuurde hem naar huis. Zij echter bleef daar om te zwemmen, zolang haar vader het bepaald had. De jongen nam afscheid van het meisje en ging naar huis. Hij betrad het huis; de moeder werd door een zwakte getroffen en viel flauw. Toen kwam ze bij, zag haar zoon, ze onderhielden zich en begonnen gelukkig met elkaar te leven. De jongen [kocht grond]* en begon tarwe te zaaien.

Nadat vele jaren vergaan zijn, ging hij in een tuin om watermeloenen te kopen. De bezitster van de tuin, een oude vrouw, zei: “Zoek uit welke je bevallen, laad die op, breng het geld in de kelder en geef het me.” De jongen zocht een vracht meloenen uit, laadde die op en ging met het geld naar de kelder. De oude vrouw veranderde zich in een mooi meisje, de ene gezichtshelft als de maan, de andere gezichtshelft als de zon. De jongen trad binnen en gaapte slechts. Het meisje zei: “Hé jij jongen, herken je me?” De jongen bezon zich en zei: “Ik herken je; jij bent het meisje.” Toen gingen ze samen naar huis. In het dorp* was er niemand, die zich bij haar aanblik niet verbaasde.

Op dat moment wachtten op het veld de knechten van de jongen op hem. Nadat ze lang op het eten gewacht hebben, en omdat er niemand was, die te eten en te drinken bracht, verbaasden zij zich zeer en gingen naar huis. Ze kwamen bij het huis, waar juist met veel verve een feestmaal wordt aangericht. De jongen begroette hen: “Welkom!” Ze feliciteerden hem met zijn bruid en wensten hem geluk. De jongen vierde een hele week lang feest; nadat hij zijn verwanten onthaald had, gingen zij naar huis. De bruid leefde daar niet lang; uit diverse streken kwam men om haar te zien. In de hele omgeving verbreidde zich haar roem. Degenen, die kwamen om haar te zien, lieten haar niet met rust.

Op een dag stonden ze op en zien wel dat er geen andere uitweg is; daarop nam de jonge vrouw de gedaante van een oude vrouw aan. Er kwam een vriend van de jongen om de jonge vrouw te zien. De jongen toonde hem de oude vrouw. De gast berispte zijn vriend, dat hij met een oude vrouw leeft. “Waarom leef je met haar?” zei hij en ging al naar huis. De jongen antwoordde: “Ze kan diverse gedaantes aannemen, vandaag zus, morgen zo.”

De gast replikeerde: “Ei, je jonge jaren breng je door met zo'n heks!” Na aan week of twee werd uit de oude vrouw weer een meisje. Toen begonnen ze gelukkig te leven.

10. De zoon van de padisjah

Er was eens iemand. Het was een padisjah; die had drie dochters en een zoon. De padisjah bezat oneindig veel schatten. De padisjah zei tegen zijn zoon: “Als ik gestorven ben, begraaf me niet onder de grond; zet me op mijn troon in deze kamer. Open alle na mijn dood nagelaten schatkamers, met één uitzondering; doch open een niet; als je deze opent, zal je onheil overkomen.” De padisjah stierf op hoge leeftijd: toen hij gestorven was, voerde de zoon zijn wensen uit; hij begroef hem niet in de grond; ze zetten hem met zijn troon in een kamer.

Zeer verdrietig over de dood van zijn vader gingen de drie dochters en de ene zoon op een dag het veld in om zich een weinig op te monteren. Toen ze daar zo vredig zaten, kwamen uit de lucht drie vogels en ontvoerden de drie zusters van de jongen. De zoon ging droef naar huis en vertelde zijn moeder wat er gebeurd was, dat de vogels de zusters grepen, “en ik weet niet, waarheen ze hen ontvoerden.” Daarna begon de zoon zeer te kniezen. Op een dag zei de zoon tegen zijn moeder: “Moeder, laten we vader onder de grond begraven; hier voor onze ogen zittend bedroeft hij zeer.” Nadat hij van zijn moeder toestemming gekregen had, rekte de jongen zich eens op de troon van zijn vader uit. Op het dakpaneel zag hij het gelaat van een meisje; een dergelijk meisje had hij in zijn leven niet gezien. Zodra de jongen haar zag, was hij verliefd op haar en zei tegen zijn moeder: “Moeder, sta toe dat ik haar ga zoeken.” Omdat hij lang smeekte, gaf de moeder haar zoon toestemming.

Daarna zadelde de jongen een paard en ging op weg. Na zus en zoveel dagen bereikte hij een stad. In deze stad was niemand; slechts uit het slot van de padisjah keek een meisje naar buiten. Nadat de jongen lang in de stad had rondgedwaald, ging hij naar het slot en zei tegen het meisje: “Ben jij een mens of een geest?” Het meisje zei: “Ik ben een mens.” De jongen zei: “Als je een mens bent, ik ben ook een mens, ben zeer hongerig; geef me wat te eten.” Het meisje zei: “Ik zou je graag geven, maar er is geen weg, waarlangs je hier kunt komen.” De jongen zei: “Als dat zo is, laat dan een touw uit het raam naar beneden; ik zal me eraan vasthouden en naar boven komen.” Het meisje liet een touw zakken. De jongen steeg van zijn paard af, greep het touw beet en klom naar boven. Daarna gaf het meisje de jongen te eten; nadat hij genoeg gegeten had, maakten ze zich door wederzijdse vragen bekend. Het bleek, dat het meisje een oudere zus van de jongen was. Toen ze begonnen te spreken, zei het meisje: “Ik leef bij een demon; hij zal zo naar huis komen; als hij je ziet, zal hij je opeten,” en ze betoverde de jongen in een naald en stak hem in de vensterbank.

Toen de demon thuiskwam, vroeg hij het meisje: “Mensengeur komt; wie is hier, is je broer gekomen?” Hoewel het meisje zei, dat hij er niet is, preste de demon haar zodanig, dat hij het is, dat hij daar is; “Waar is hij? Breng hem tevoorschijn!” Het meisje kon niets doen, sprak de toverspreuk en veranderde de naald weer in de jongen. De jongen maakte zich aan de demon bekend. De demon zette de jongen op de ereplaats en begon hem uit te vragen: “Hé zwager, wat voert je hierheen?” De jongen zei: “Ik kom niet met kwade bedoelingen; in de kamer van mijn vader zag ik een afbeelding en ben daarop eropuit getrokken om die vrouw te vinden.” De demon zei: “Niet jij alleen; ook wij drie broers slaagden er niet in haar te ontvoeren, hoezeer we ook ons best deden. Nu, ook jij zult haar niet trouwen.” Daarop zei de jongen: “Ik zal haar trouwen of niet trouwen; ik rust niet voordat ik haar vind; of ik zal haar trouwen of sterven.” De demon zei: “Nu, als het dan zo is, dan zul je haar met dit paard niet kunnen vinden, maar ik heb een ros; dat zal ik je geven.” De jongen bedankte zijn demonenzwager zeer en ging zijns weegs.

Nadat hij lang gegaan is, kwam hij weer in een stad. Ook in deze stad was, zoals in de eerste, geen enkele mens. Nadat de jongen rondgegaan was, zag hij weer een meisje in een slotvenster en vroeg: “Ben je een mens of een peri?” Het meisje zei: “Ik ben een menselijk wezen.” De jongen zei: “Als je een menselijk wezen bent, maak me vol; ik heb honger.” Ze zei: “De plek waar ik ben is rondom gesloten; er is geen weg waarlangs men hier kan komen.” De jongen zei: “Laat uit het raam een touw neer; ik zal er langs omhoog klimmen.” Het meisje liet het touw neer; de jongen trok zich langs het touw omhoog en trad door het venster de kamer in. Het meisje gaf hem te eten en te drinken; daarna maakten ze zich bekend en onderhielden zich. Het bleek, dat het meisje zijn middelste zuster was. Ze begonnen opgewekt met elkaar te spreken; toen werd de stem van de thuiskomende demon gehoord. Het meisje schrok en zei: “Als de demon je ziet, zal hij je iets aandoen,” en ze betoverde hem in een naald en stak de jongen in het vensterraam.

Zodra de demon thuiskwam, zei hij: “Poeh, mensengeur komt; wie is hier?” Het meisje zei: “Welke mensengeur bespeur je hier? Je ging onder de mensen en zo kwam je naar huis; vandaar komt die geur.” De demon geloofde het meisje niet en zei: “Haal hem tevoorschijn!” Het meisje wist niet wat te doen; uit angst voor de demon loste ze de tover en veranderde de jongen weer in de jongen. De jongen maakte kennis met de demon. De demon zei: “Zeer goed zwager, bedankt, dat we jou in gedachte kwamen en dat je gekomen bent, maar hoe ben je hier terecht gekomen?” “Ik zag een afbeelding zus en zo en ging op weg om die persoon te vinden.” De demon zei: “Ei zwager, je zult haar niet kunnen vinden; hoezeer wij ook ons best deden, wij konden haar niet vinden; nu, ik heb een ros; als je haar vindt, dan kan je haar alleen daarmee vinden,” en hij gaf de jongen het gezadelde ros. De jongen ging erop zitten, bedankte zijn zwager zeer en reed die stad uit.

Hij ging enige dagen en bereikte een stad, waarin geen enkele mens was. Slechts in het slot zat een mooi meisje. De jongen ging erheen en groette het meisje en vroeg: “Ben je een menselijk wezen?” Het meisje zei: “Ik ben een menselijk wezen.” Hij zei: “Als dat zo is, maak me vol; ik ben hongerig.” Het meisje zei: “Er is geen weg, waarlangs je bij me kunt komen.” De jongen zei: “Laat door het venster een touw neer.” Het meisje liet een touw neer; de jongen klonk erlangs en trad in de kamer van het meisje. Ze troffen elkaar en spraken met elkaar. Het bleek, dat dit meisje de jongste van zijn oudere zusters was. Terwijl ze spraken, hoorden ze de stem van de demon. Het meisje zei: “De demon zal je leed aandoen,” en ze sprak een toverwoord en veranderde de jongen in een naald en stak die in het raam.

Zodra de demon binnentrad, vroeg hij: “Mensengeur is hier; wie is hier?” Het meisje zei: “Niemand is hier; je ging onder de mensen.” De demon antwoordde: “Er zal hem niets gebeuren; breng hem tevoorschijn.” Toen hij dat zei, loste het meisje de tover en veranderde de naald weer in de jongen. Terwijl ze elkaar begroetten en met elkaar spraken, zei de demon: “Hé zwager, wat ben je van plan?” De jongen zei: “Ik zag een afbeelding; die persoon zoek ik.” De demon zei: “Wij drie broers hebben haar in drie richtingen gezocht en konden haar niet vinden. Nu, ik heb een ros; dat geef ik je; misschien vind jij haar.” De jongen bedankte zeer, nam afscheid en ging weer op weg. Terwijl de jongen zich op het weggaan voorbereidde, zei zijn zwager hem: “Ze bevindt zich zes maanden ver van hier, maar dit ros zal je in drie dagen erheen brengen. Als je zeer moe wordt, als je rust houdt, neem zadel en teugel af en laat het vrij. Wanneer je het nodig hebt, neem teugel en zadel ter hand en het zal uit zichzelf naar je komen. Maar als je onderweg bent, sla het niet; in drie dagen zul je aankomen. Na drie dagen zul je in een dicht woud komen; in dit woud is een paleis; als je het paleis bereikt hebt, dan geef je het een houw, dat de huid springt, het vlees barst, de slag tot op het bot gaat. Daarop zal het in het paleis springen.”

Nadat de jongen een dag en een nacht gegaan was, werd hij zeer moe en slaperig. Hij steeg van het paard af, nam het zadel en teugel af, legde die onder zijn hoofd en sliep in. Toen hij de volgende dag ontwaakte, nam hij zadel en teugel ter hand; het paard kwam naar de jongen. De jongen ging zitten en reed weer voort. Nadat hij een dag en een nacht gereden had, kwam hij in een dicht woud. Nadat hij een dag en een nacht in het woud reed, zag hij een paleis met

edelstenen versierd, waarvan het hele bos straalde. Toen nog drie werst tot het slot te gaan waren, gaf hij het paard een houw; het paard kreeg nieuwe kracht, sprong over de omheining van het paleis en landde in het paleis. De jongen liet het paard in de hof en betrad het paleis.

Hij ging en ging en kwam in een kamer. Daar lag een meisje, omringd door veertig dienstmaagden. Zodra de dienstmaagden de jongen zagen, liepen ze allemaal weg. De jongen was verheugd, dat hij het meisje zag, en begon met haar te spreken. Het meisje zei: "Wacht; heb geduld; ik neem mijn waarzegboek en kijk het na." Het meisje keek het na; in het waarzegboek stond geschreven, dat deze jongen om het meisje zou komen. Nadat het meisje het nagekeken had, zei ze: "Hé jongen, nu word ik de jouwe, jij wordt de mijne; laten we ons voorstellen." En ze begonnen zich met elkaar te onderhouden en beiden bereikten hun gewenste doel. De jongen bleef hier en begon te leven. Hun dagen vergingen in geluk. Na een lange tijd gingen ze het veld op en wandelden daar.

Nadat veel tijd verstreken is, kreeg het meisje een brief van haar vriendin; in de brief nodigde de vriendin het meisje uit voor haar bruiloft. Het meisje las de brief en zei tegen haar man: "Ik heb een brief van mijn vriendin gekregen; ze nodigt me uit voor haar bruiloft. Sta toe, dat ik veertig dagen naar het huwelijksfeest ga." Nadat haar man toestemming gaf, begon het meisje zich aan te kleden om naar het huwelijk te gaan om zich op de bruiloft voor te bereiden. Nadat ze klaar was, gaf ze haar man de sleutels van elf kamers met de woorden: "Open er tien; open die ene niet," en ging weg.

Nadat ze weggegaan was, werd de jongen bedroefd; hij ging naar buiten en begon de gebouwen te openen om die te bekijken. Hij zag, dat in sommige goud, in andere zilver opgehoopt lag. Omdat hij zeer triest was, opende hij ook het elfde gebouw en zei bij zichzelf: "Ook in dit gebouw bevindt zich iets." Aan de wand was een demon geketend. Toen de demon de jongen zag, smeekte hij: "Geef me een emmer water en een tarwebrood." De jongen zei bij zichzelf: "Dat zal geen kwaad kunnen," en bracht het hem. De demon at en dronk. Daar ging de nagel in zijn voorhoofd los. De demon verzocht hem weer, kreeg, at en dronk en ook de nagel uit zijn hand kwam los. Zo consumeerde hij, de jongen smekend, vijf emmers water en vijf tarwebroden en ging, volledig bevrijd, het gebouw uit, kwam op de jongen af en zei: "Nu jongen, je hebt me uit een moeizame toestand gered;" daarop greep hij een been van de jongen en slingerde hem ver weg. De jongen viel bewusteloos in de hof van zijn oudste zuster.

Toen de volgende dag zijn zuster opstond en naar buiten ging, zag ze in de hof een lijk; ze ging terug het huis in en zei tegen de demon: "In onze hof ligt een mensenlijk." Ze gingen, de zuster met de demon, naar buiten en zagen na, maar ze konden niet herkennen, wie het was. Pas toen ze het bloed afwasten, bleek, dat het de jongste broer van het meisje was. Daarna genazen ze hem en brachten hem bij. Nadat de jongen opstond, zei hij: "Het schijnt, dat ik van zeer ver gekomen ben." De demon zei: "Jawel, maar je had nog verder gegaan kunnen zijn; je hebt geluk, daarom ben je hier gevallen." Toen droegen ze hem het huis in, zetten hem eten en drinken voor en begonnen hem uit te vragen, wat hij gezien. De jongen vertelde alles van begin tot eind, wat hij gezien had. Toen hij zijn verhaal hoorde, maakte zijn zwager hem verwijten: "Veertig jaar zijn vergaan, sinds we hem aan de wand genageld hebben, maar jij laat hem vrij!" zei hij. De jongen zei, nadat hij zijn zwager aangehoord had: "Maak je niet ongerust; ik zal in ieder geval daarheen gaan." De demon zei: "Ik weet niet of je nu daarheen kunt gaan; nu hebben we niet zo'n paard meer, dat je daarheen had kunnen brengen. Ga nu dat en dat woud in; daar leeft een oude vrouw; zij heeft de oudere zuster van onze paarden. Als zij jou dat ros zou willen geven, kwam je erheen; en wat die oude vrouw je zegt, doe dat allemaal; ze heeft vele rossen, goede en slechte; als ze een van hen geven zal, kies dan het slechtste." De jongen luisterde naar dit verhaal en ging op weg.

Onderweg trof hij drie kraaien, die een haas vingen en gedrieën naar drie kanten trokken. De jongen ging eropaf en verdeelde bij de aanblik van de ruzie van de kraaien heel precies de haas onder hen. Daarna zette hij zijn weg voort; hem tegemoet kwam zijn oudere zwager en vroeg: "Wat heb je gezien?" De jongen zei: "Ik trof drie kraaien; ze hebben een haas gevangen en

konden hem niet onder zich delen en streden. Ik heb hem onder hen gelijk verdeeld.” De zwager zei: “Heel goed en aangezien je een reiziger bent, behouden vaart,” en ging weg.

De jongen ging en ging en bereikte een dicht woud; daar kwam de heer van het woud, Schureli [= de vos], hem tegemoet. Toen de jongen hem zag, zei hij: “Ik zal je doden.” Schureli zei: “Ei jongen, dood me niet; misschien zul je me nog nodig hebben.” De jongen liet Schureli vrij en vervolgde zijn weg. Kort daarop kwam hij een wolf tegen. Ook hem ving de jongen en zei: “Ik zal je opeten.” “Ei jongen, eet me niet op; je kunt me nog eens nodig hebben,” zei hij. De jongen liet ook hem los en vervolgde zijn weg. Nadat hij lang gegaan was, kwam hij bij een heel groot meer. Aan de oever van het meer lag een vis op het droge. De jongen ging naar de vis en de vis sprak: “Ei jongen, pak me en werp me in dit meer!” De jongen wilde de vis optillen om hem in het meer te werpen, maar hij kon de vis niet tillen. Toen ging de jongen twee bomen vellen, legde die neer en rolde de vis erop en de vis viel in het meer. De jongen ging zijns weegs en bereikte een paleis. In het paleis zag hij geen enkele mens, slechts een oude vrouw. Hij ging naar haar en groette haar. De oude vrouw zei: “Ei, als je niet gegroet had, zou ik je opeten.” De jongen zei: “Zeg jij ook Bismilla.” De oude vrouw vroeg: “Ik pleeg geen Bismilla te zeggen; wat doe jij echter hier?” De jongen zei: “Wie geen zoon heeft, diens zoon zal ik zijn; wie geen dienaar heeft, diens dienaar zal ik zijn.” De oude vrouw zei: “Heel goed; het zij zo; ik zal je geven, waar je om vraagt.” De oude vrouw gaf hem goed te eten en te drinken en zei: “Drie dagen lang zal ik je drie verschillende taken opgeven.”

Toen ze de volgende dag opstond, gaf de oude vrouw de jongen zeven kalveren en zei: “Breng hen naar de weide.” Deze zeven waren zeven meisjes. De jongen voerde hen naar de weide; toen ze door de poort stapten, liepen de zeven in zeven richtingen. De jongen bleef alleen. Onthutst ging hij het woud in, zette zich onder een eik en begon te wenen. Toen kwam Schureli naar hem en vroeg: “Hé jongen, waarom ween je?” De jongen zei: “Ik heb me bij de oude vrouw verhuurd; ze stuurde me om haar kalveren te weiden. Toen we de poort uitstapten, zijn ze zoveel kalveren zoveel richtingen uitgelopen.” Schureli zei: “Hé jongen, maak je over hen niet druk; leg je neer en slaap; tegen de avond zullen we hen in de hof van de oude vrouw drijven. Nu zijn ze in een holle boom.” Bij deze woorden hield de jongen op met treuren, legde zich neer en sliep in. Toen hij wakker werd, bereidde de zon zich op de ondergang voor. Daar kwam Schureli en zei: “Kom op jongen, laten we de kalveren naar huis drijven; het begint tijd te worden.” De jongen kwam overeind en samen met Schureli overhandigde hij de kalveren aan de oude vrouw. De oude vrouw zei: “Laat hen in de hof; ga jij maar naar binnen en eet.” De jongen ging eten; de oude vrouw gaf hem de spijsen. De jongen begon te eten; de oude vrouw ging naar buiten de hof in. De jongen ging achter haar aan en hoorde hoe de oude vrouw de meisjes berispte: “Waarom konden jullie niet vluchten?” De meisjes zeiden: “We zijn gevlucht, maar hij kwam met Schureli en vond ons in het binnenste van de boom.” De oude vrouw kwam weer binnen, gaf de jongen te eten en te drinken en maakte zijn bed op.

Toen ze de volgende dag opstonden, gaf de oude vrouw weer de kalveren aan de jongen en stuurde hem weg. Zodra ze de poort uit waren, liepen de zeven in zeven richtingen uiteen. De jongen ging weer het woud in, zette zich onder de eik en begon te wenen. Daar kwam de wolf en onderbrak hem en zei: “Leg je neer en slaap; voor het avond wordt, zullen wij hen vinden. De meisjes zitten in een kelder.” De jongen legde zich neer en sliep, ontwaakte, toen de zon reeds aan het ondergaan was. Daar kwam de wolf en zei: “Welaan jongen, laten we de kalveren opdrijven.” Toen ze onderweg waren, zei de wolf: “Jongen, ga niet liggen slapen in het huis, waarin de oude vrouw je neerlegt; ga ergens anders liggen.” De wolf en de jongen dreven de kalveren naar huis en lieten hen de hof in. De oude vrouw zei: “Zeer goed; nu, kom binnen eten.” De jongen ging zitten, at en dronk. De oude vrouw ging naar de meisjes en kijfde: “Waarom zijn jullie niet gevlucht?” De meisjes zeiden: “We zijn gevlucht en gingen in een kelder; maar hij kwam met de wolf en vond ons.” De jongen ging weer het huis in, ging zitten en begon te eten. Het oude moedertje zei tegen de jongen: “Nu mijn zoon, vandaag is er geen plek voor jou om te slapen in huis; ga de hof in; in de kamer zonder dak en vloer zul je je

neerleggen.” De oude vrouw maakte het bed voor hem op; de jongen ging naar buiten en legde zich op zijn plaats.

Daarna ging de oude vrouw het huis in en begon in zichzelf te praten. De jongen overhoorde haar. Het moedertje zei: “Welnu, heden dood over deze jongen!” Nadat de jongen een tijdje op zijn plek lag, ging hij de kamer uit en legde zich een eindje verderop neer. De jongen luisterde; na een uurtje kwam de oude vrouw naar buiten en wierp op de plek, waar de jongen lag drie stenen; deze stenen verpletterden de divan en vielen op de grond. Toen het schemerde, ging de jongen weer op zijn plek liggen. De oude vrouw kwam naar buiten, zag de jongen en zag, dat hij ongewond was. Bij het zien van de jongen vroeg de oude vrouw: “Hoe gaat het met je, mijn zoon; heb je goed geslapen?” Hij zei: “Allah zij dank, moedertje; en jij, ben jij gezond? Maar ik sliep niet helemaal rustig; in de nacht - ik weet niet waarvandaan - zijn enige stenen naar beneden gevallen en hebben mijn ribben pijn gedaan.” Nadat de jongen zich aangekleed had, gegeten en gedronken had, stuurde het moedertje hem weer met de kalveren erop uit. Zodra de kalveren de poort verlieten, liepen de zeven in zeven richtingen uiteen. De jongen bleef alleen.

De jongen ging naar de oever van het meer, ging zitten en begon te wenen. Toen hij daar weende, kwam een vis uit het meer en vroeg: “Hé jongen, waarom ween je?” Hij zei: “Wat moet ik doen; waarom zou ik niet wenen, als het moedertje me met zeven kalveren weggestuurd heeft en ze mij allemaal ontlopen zijn?” De vis zei: “Hé hé knaap, maak je niet druk over niets; ze zullen allemaal daar zijn; leg je neer en slaap. Dat zijn geen kalveren, maar meisjes; thans zijn ze op de bodem van het meer en houden zich vast aan het riet. Als het avond wordt, zullen we hen met z'n tweeën naar huis drijven.” De vis begon weer te spreken: “Jongen, vannacht zal de oude vrouw je een taak opgeven. Ze heeft een ketel van veertig emmers; als ze je beveelt de ketel aan de kook te brengen, ga dan niet naast de ketel liggen; ga een eindje ervandaan en leg je ver ervan verwijderd neer.” Toen de jongen deze woorden aangehoord had, legde hij zich op de oever van het meer neer en sliep in. Toen het avond werd, ontwaakte hij en tezamen met de vis dreef hij getweën de kalveren de hof in. De jongen zei: “Ik heb de kalveren naar huis gedreven.” Het moedertje zei: “Heel goed; drijf hen naar binnen en kom naar binnen om te eten.” Nadat de jongen binnenkwam en zich aan het eten zette, ging de oude vrouw weer naar buiten en berispte de meisjes. De meisjes zeiden: “Wij zijn tot op de bodem van het water gevluht; hij is niet alleen; hij heeft ook een vis; met de vis samen heeft hij ons gevonden.”

Daarna zei de oude vrouw tegen de jongen: “Nu mijn zoon, deze opdracht heb je vervuld; bedankt. Ik heb nog een opdracht.” De jongen zei: “Komt in orde, moedertje; heel goed; als ik het kan, zal ik het doen.” Het moedertje zei: “Ik heb in mijn hof een ketel; vul die ketel met water en warm het op voor me om te wassen.” De jongen stelde de ketel op, goot water erin en stak vuur eronder aan. Na een tijdje kookte de ketel. De jongen ging naar de oude vrouw en zei: “Het kookt.” Het oude moedertje zei: “Heel goed; ga naast de ketel liggen en slaap.” De jongen zei: “In orde,” ging naar buiten en nadat hij een tijdje gelegen had, legde hij op zijn plek een stuk hout, bedekte dat met zijn hemd; zelf ging hij een eind verderop liggen. De oude vrouw kwam 's nachts naar buiten en goot al het water op de jongen; daarna ging ze weer naar binnen. Voor de morgenschemer ging de jongen weer naar zijn plek en legde zich neer. De jongen stond 's morgens op en begon zich aan te kleden. Daar kwam de oude vrouw naar buiten en vroeg: “Nu jongen, hoe gaat het? Hoe heb je geslapen? Goed?” De jongen zei: “Ik heb goed geslapen, maar iemand heeft de ketel leeggegoten; misschien is hij uit zichzelf omgekiept.” De oude vrouw zei: “Het is goed; dat geeft niets; jij bent in leven; het had op jou kunnen stromen; dan was aan je botten geen vlees meer gebleven.”

Nadat ze 's morgens gegeten en gedronken hebben, zei de oude vrouw tegen de jongen: “Nu jongen, heb dank; je hebt zeer goed gediend. Ik heb elf rossen; kies er één voor je uit, dat je bevalt, dat je graag hebt.” Daarna begon de oude vrouw haar rossen één voor één naar buiten te laten. De oude vrouw zei: “Neem er één.” De jongen zei: “Over deze kan ik niet de baas worden; die zijn heel sterk.” Helemaal achteraan kwam een zwaar hinkend paard; de jongen vroeg hierom en zadelde het. Toen dan de oude vrouw naar buiten kwam, zei ze: “Jongen, sla

nooit het ros, dan zal je je doel bereiken. Als je in het woud komt en bij het paleis arriveert, ga driemaal rond het paleis; als daarvandaan een teken komt, begrijp dat!”

Nadat de jongen vele dagen en nachten gegaan was, kwam hij bij het paleis en ging er driemaal omheen. Op dat moment lag de demon in de schoot van het meisje en zij doorzocht zijn baard naar luizen. Het meisje maakte de jongen in de richting van de zonsondergang het teken. De jongen kon het niet begrijpen. Hij overlegde kort, vatte moed, zei bij zichzelf: “Het komt, zoals het komt,” drukte het paard met de benen en het paard sprong in het paleis. De jongen bond het paard vast, hijzelf ging door de vloer naar binnen. Toen hij een eindje gegaan was, zag hij een kast. Hij opende die; daar stond een fles raki; in de raki zwom een zwarte kever. De jongen greep de fles, goot de drank eruit en nam de kever in de hand. De jongen drukte een beetje op de kever; daar schreeuwde de demon zeer luid. Daarop wierp de jongen de kever onder zijn voeten en vertrapte hem. Deze kever was de ziel van de demon. Op het zelfde moment gaf de demon in het slot van het meisje de geest. Daarop ging de jongen naar het meisje en ze begroetten elkaar. Het meisje bedankte de jongen ten eerste en zei: “Je hebt me gered; mijn leven zou vergeefs zijn geweest; thans heb je je doel bereikt; ik ben de jouwe.” Daarna zei ze: “Van deze demon mag geen stukje in de wereld blijven,” en ze hakten hem in stukjes en verbrandden hem en strooiden de as in de lucht. Daarna begonnen de jongen en het meisje rustig te leven.

Op een dag vroeg het meisje de jongen: “Hoe verging het jou?” De jongen zei: “Toen jij naar het huwelijk was weggegaan, was ik zeer bedroefd; ik begon de gebouwen te openen, ook het elfde gebouw heb ik geopend. De demon sprak me aan, vroeg me om eten en drinken en zei: 'Ik zal je goedheid niet vergeten.' Ik geloofde hem; gedurende vijf dagen gaf ik hem vijf emmers water en vijf tarwebroden. Nadat hij dit alles opgegeten en opgedronken had, werd hij vrij van zijn boeien; mij pakte hij en wierp me de lucht in; ik opende mijn ogen en zag mezelf in de hof van mijn oudste zuster.” Toen zei het meisje: “Heb ik je niet gezegd, maar jij hebt niet naar het woord van je vrouw geluisterd en hebt jezelf onheil aangebracht!”

Ze leefden aldus lange tijd met elkaar; toen zei de jongen tegen het meisje: “Nu, we hebben hier lang gewoond; laten we nu naar huis gaan naar ons land.” Het meisje was akkoord en ze bereidden hun terugkeer voor. Uit de kamers namen ze veel goud en zilver mee, bestegen twee rossen en gingen op weg naar huis. Het meisje had haar waarzegboek op reis meegenomen. Het meisje keek in haar boek na en zei tegen de jongen: “Onderweg houden we rust bij je jongste zuster; ze zullen je op een veerzetel zetten en je, aangezien ze je om mij benijden, proberen te doden. Je gaat daar niet zitten, maar op een andere plek.” Ze gingen niet lang meer en keerden in bij de jongste zuster. De zuster en zwager verzochten hem plaats te nemen op de veerzetel. Maar de jongen zei: “Die is ons te hoog,” en ging niet op die plek zitten. De demon ging zelf op de veerzetel zitten. Toen de zuster dat zag, maakte ze de veer los; de veer sneed de demon middendoor en doodde hem, maar de jongen, zijn zuster en het meisje bleven ongedeerd. De zuster bedankte haar broer zeer en ze gingen gedrieën op weg naar huis. Het meisje keek in haar waarzegboek en zei: “We gaan weer op bezoek, waar men je op een veerstoel zal zetten; je gaat er niet op zitten, omdat je omkomt.”

Na korte tijd kwamen ze aan. De zwager en de zuster kwamen verheugd naar buiten en begroetten hen. Ze betraden de kamer; de zwager wilde hem op de plek zetten. De jongen zei: “Bedankt, het komt ons niet toe op deze plek te zitten; ik ga daar zitten.” Daarna ging de demon daar zitten. De zuster maakte de veer los; de demon barst in stukken. Ook deze hakten ze aan stukjes en verbrandden die. Ze braken op om met de twee oudere zusters naar huis te gaan. Het meisje keek weer in haar waarzegboek en zei: “Als we bij je oudste zus komen, zal hetzelfde het geval zijn. Je zet je niet op de plek, die ze je wijzen; ze willen je vernietigen.” Toen kwamen ze aan, gingen naar binnen en net als tevoren doodden ze de zwager op dezelfde wijze, en hij ging met de drie zusters en zijn vrouw op weg om in hun eigen stad terug te keren.

Hun stad was even ongeschonden als in de tijd, toen ze haar verlieten. Ook hun moeder was gezond. Ze begroette hen en ze waren zeer verheugd. De jongen werd in plaats van zijn vader padisjah, zijn zusters huwelijkte hij uit aan hoogwaardigheidsbekleders. Ze leven thans nog.

11. Een el slijpsteen

In oeroude tijden leefden een oude man en een oude vrouw. Ze leidden een zeer arm leven. Van hun drie zoons was de kleinste kaal. Nadat ze lang op de wereld geleefd hebben, zijn de oude man en de oude vrouw op een dag uit deze wereld gegaan. Nu, de drie broers zijn alleen gebleven. Ze bezaten gedrieën een kleed. Als de ene ging bedelen, zaten de thuisgeblevenen zonder kleed. Ze waren zo sterk, dat als ze op een ijzer sloegen, dat in stukken brak.

op een dag, toen de oudere broers waren gaan bedelen, bleef de kaalkop alleen thuis en begon na te denken. Hij zei bij zichzelf: "We zijn zulke sterke jongens; als we ieder op onszelf zouden wonen, kon ieder voor zich werken," en toen de broers naar huis kwamen, zei hij het hen. De broers zeiden: "Hé jij kaalkoppig zwijn, wat moeten we verdelen? Wat door onze vader nagelaten is, zie je; gedrieën hebben wij slechts een kleed; moeten we dit nu in drieën delen en allen zonder een kleed blijven?" Aangezien de kaalkop twee of drie dagen de broers niet met rust liet - deze kaalkop had bijzondere zin om te gaan -, nodigden zij op een dag de mollah en muezzin uit, bereidden de spijzen, en toen de spijzen klaar waren, legden ze de mollah en muezzin hun wens voor: "Nu, onze jongste broer heeft zin zich van ons te scheiden; gij moet thans ons vermogen delen," zeiden zij. De waardigheidsbekleders zeiden: "We zullen het delen, dat komt in orde; wat is jullie vermogen? Zeg het ons!" Ze zeiden: "Wacht, we zullen het zoeken; verder liet onze vader niets na," en ze gingen naar buiten.

Nadat ze lang gezocht hebben, vonden ze in een manshoog melkvet in de hof een houten schop; die brachten ze en legden die voor de hoge heren en zeiden: "Welaan, dit is ons vermogen," en ze gingen weer naar buiten om te zoeken. Nadat ze lang gezocht hebben, vonden ze in de hof een bundel lindebast; ook die droegen ze naar binnen en legden die voor hun hoogwelgeborenen naast de schop. "Misschien kunnen we nog iets vinden," zeiden ze en ze zochten opnieuw. Nadat ze lang gezocht hebben, trok de kaalkop vanachter de oven een el slijpsteen tevoorschijn; die bracht hij ook naar binnen en legde die naast de schop en de bast en zei tegen de hoogwelgeborenen: "Meer vermogen hebben we niet; wilt gij het onder ons verdelen?" De hoogwelgeborenen gingen aan het delen; de oudste gaven ze de bast, de tweede de schop en de kaalkop de el slijpsteen. Dezen waren het ermee eens, hoe de heren de zaken onder hen verdeelden, en ieder ging met zijn aandeel naar de bazar om dat te verkopen en alle drie dachten: "Als we het op de bazar verkopen, zullen we ons enigszins voeten." Ze kwamen op de bazar; welnu, voor de bast gaf men twee, drie kopeken; in de schop was niemand geïnteresseerd. Ook was er niemand te vinden, die naar de slijpsteen keek. "In plaats, dat ik deze goede bast voor twee, drie kopeken verkoop, zal ik eruit een touw vlechten en als ik het zo verkoop, krijg ik vijftien kopeken," zei hij bij zichzelf, ging naar de nabijgelegen oever van een water, hing de bast aan een populiertak en begon te werken.

Terwijl hij werkte, kwam uit het meer het een en ander, iets mensachtigs, een span hoog wezen met een vijf span lange baard, kwam op de jongen af en zei: "Hé jongen, wat doe je? Allah verlene je kracht!" De jongen zei daarop: "Blijf gezond en moge Hij ook jou [kracht] geven! Ik maak een touw en ga jullie meer aan de hemel hangen," zei hij. Toen hij deze woorden hoorde, dook hij het meer in en ging naar zijn moeder en vader en zei: "We zijn verloren. Een menselijk wezen kwam en wil ons meer aan de hemel hangen. Waarlijk, we moeten uiteengaan!" Toen zijn vader en moeder deze woorden hoorden, zeiden ze: "Ga; jij hebt hem al eens gezien; wij zijn bang om hem te zien; moge hij ons niet van ons meer beroven; we zullen hem geven, wat hij wenst." Hij steeg op en ging weer naar de jongen en zei: "Hé jongen, laat ons ditmaal hier, hang ons meer niet op; ik heb vader en moeder; we geven je, wat je wenst." De jongen zei: "Hier op mijn hoofd heb ik een vilthoed; als jullie me zoveel goudstukken geven tot hij vol is, laat ik jullie hier." Het meerdier dook in het meer om de schat naar boven te brengen. Toen hij afdaalde, nam de jongen de hoed van zijn hoofd, stak met zijn mes er een gat in, knoopte de zak aan zijn gordel los, begroef hem in de aarde, legde de hoed op de rand. De drie broers [=

waterwezens] begonnen tezamen haastig het goud aan te slepen, brachten het naar boven en [die ene] wierp het in de hoed. Het goud in de hoed viel in de zak.

Nadat ze een flinke tijd aangesleept hebben, werd hun schatkamer leeg. De zak en de hoed van de jongen vulden zich. Daarna daalden de waterwezens af in het meer. De jongen legde de hoed terzijde; met grote moeite trok hij de zak eruit, snoerde hem dicht met bast. Nu probeerde hij hem op te tillen om hem naar huis te brengen, maar als hij de zak optilt, kan hij de hoed niet optillen; als hij de hoed optilt, kan hij de zak niet optillen. Hij verwonderde zich daarover en zei bij zichzelf: "Komt, hoe 't komt; nog een beetje geduld is nodig," en hij begon weer een touw te draaien. De waterwezens zeiden echter: "Men kan de menselijke wezens niet geloven; ga erheen en kijk na, wat hij doet, of hij al weggegaan is." De ene steeg op en zag dat de jongen nog het touw maakt. "Hé jongen, waarom ga je nog niet weg?" Daarop zei de jongen: "Ik wil jullie meer aan de hemel hangen; maar hier heb ik iets in een zak; draag het voor me naar huis, dan ga ik weg." Het wezen kroop op hetzelfde moment onder de zak, tilde hem op; ze gingen tot aan het huis. Hij liet het wezen bij de deur, ging zelf naar binnen en zei tegen zijn vrouw: "Vrouw, ik heb iets meegebracht; wees niet bang. Ik zal driemaal zeggen: 'Ik heb een gast meegebracht; hang de ketel op' en als ik dat driemaal zeg, dan zeg jij: 'Wat moet ik koken?'" en ging het huis uit; daarop droeg hij samen met het wezen de zak het huis in en ze gingen zitten. Toen ze binnenkwamen, riep de man driemaal: "Hé vrouw, wat doe je? Ik heb een gast meegebracht; hang de ketel op!" De vrouw zei: "En wat moet ik koken?" Daarop zei de man: "Ga, kijk na; als in de kamer de kop van de grote demon er niet meer is, dan is er nog de borst van de kleine demon." Het wezen zei bij zichzelf: "Het schijnt, dat demonen hun voedsel zijn; ook ik ben een soort demon; ze zullen ook mij opeten," en hij tilde een hoek van het huis op en liep het meer in. De heer des huizes riep hem na, dat hij stil moest blijven staan en wenkte naar hem, maar het wezen peinsde niet erover te blijven staan en draaide zich niet eens om. Daarna wisselde de boer het goud om voor geld; het door zijn vader nagelaten huis liet hij neerhalen, bouwde nieuwe huizen en begon een heel ander leven te leiden.

Toen de middelste broer zag, hoe het lot van zijn oudere broer vorm kreeg, werd hij jaloers, schouderde zijn schop en ging waarheen zijn benen hem droegen. Nadat hij een zeer lange tijd gedwaald heeft, besteeg hij de top van een berg en zag, dat een oude man met de hand het tarwe want. Hij ging naar de oude man, groette hem en stelde zich voor. De schop hield hij afzijdig en liet hem niet aan het oude vadertje zien. Het oude vadertje beantwoordde zijn groet en vroeg: "Hé jongen, vanwaar kom je, waarheen ga je?" De jongen zei: "Ei vadertje, wie geen zoon heeft, diens zoon zal ik zijn; wie geen dochter heeft, diens dochter zal ik zijn." Het vadertje zei tegen de jongen: "Ei mijn zoon, een jongen kan geen dochter zijn. Ik heb voor een jaar een mens nodig. Ik zaaide tarwe; mijn zaad is goed opgekomen, maar hoe moet ik het reinigen? De methode kan ik in het geheel niet vinden; verlang je veel?" De jongen zei: "Je zult me zoveel tarwe geven, als vijftientig ossen kunnen trekken." De oude ging akkoord met wat de jongen vroeg en gezamenlijk begonnen ze het tarwe te reinigen.

Toen ze al wat gewerkt hadden, zei de oude: "Ik ga nu naar binnen om het eten te bereiden," en hij ging het huis in. De jongen haalde toen zijn schop uit de bergplaats tevoorschijn en wandte met goede wind in een oogwenk zoveel tarwe als een berg. Toen de oude, nadat hij het eten bereid had, naar buiten kwam, wat zagen zijn ogen? De jongen had in korte tijd het tarwe gewand. Toen de oude hem vroeg: "Hoe heb je het gereinigd?" wees de jongen op de schop in zijn hand en zei: "Hier heb ik een apparaat, daarmee heb ik het volbracht." Het oude vadertje vroeg bij de aanblik van de schop: "Jij jongen, verkoop mij die; verlang je veel?" De jongen zei: "Geef zoveel tarwe als vijftientig ossen kunnen trekken." De oude vader vond de prijs te hoog, maar omdat hij echter de schop hard nodig had, ging hij akkoord en gaf hem de tarwe. Daarna liet de jongen de tarwe, zijn loon door vijftientig ossen, en de prijs van de schop door vijftientig ossen trekken, bracht het naar de bazar, verkocht het voor zevenennegentig kopeken (per zak?), keerde naar het dorp terug en kocht net als zijn oudere broer een stuk grond en bouwde een fraai huis, maakte een fraaie omheining en begon als een der eerste mannen van het dorp te leven.

Nu zag de kaalkop hoe zijn broers rijk zijn geworden en hij beklaagde zich over zijn armoede, en hij nam zijn ellelange slijpsteen op de schouder, boog het hoofd opzij en ging, waarheen zijn benen hem droegen. Nadat hij na zijn vertrek vele dagen, vele maanden gedwaald heeft, bereikte hij een huis en, aangezien hij grote honger had, zei hij bij zichzelf: “Misschien vind ik wat,” bad tot Allah en betrad het huis. Binnen brandde het vuur; in de ketel zaten allerlei stukken vlees, reeds gaar, maar geen mens, die die eten zou. Toen de kaalkop deze stukken vlees zag, legde hij zijn slijpsteen terzijde, legde het vlees op een bord en at zich naar hartelust zat.

Toen hij van daar naar de deur ging en bij de deur een hangmat zag, klom hij erop; de mat was vol dekens, kussens; hij zag diverse kleren, zei bij zichzelf: “Kome, wat wil,” nam de slijpsteen bij zich en ging op de hangmat zitten. Hij verborg zich enigszins. Door de deur traden enigen in levendig gesprek. Hij telde vanaf zijn plek de binnenkomende mensen; in totaal waren het er eenenveertig. Ze kwamen binnen en legden het tafelkleed op de grond, gingen in een kring zitten en hun aksakal zei: “Nu jongens, laat ieder uit zijn beurs neerleggen, wat hij meegebracht heeft.” Allen haalden eruit, wat ze gestolen en meegebracht hebben. Nadat hij de voor hem liggende zaken bekeek, wie meer gebracht had, was er een, die altijd minder bracht. Hij zei tegen hem: “Waarom heb je ook vandaag minder gebracht? Je brengt altijd minder! Of je kan niet stelen, of je verkoopt ervan,” en hij begon hem te beschimpen. Toen hij dat zag, zei de kaalkop bij zichzelf: “Er kome, wat wil,” bad tot Allah. Hij mikte met de slijpsteen op de aksakal en wierp ermee naar hem, trof precies zijn nek; de aksakal zonk neer en blies meteen zijn ziel uit. Toen de anderen dit wonder zagen, wisten ze immers niet, dat de kaalkop het geworpen had; Allah had hem bestraft, zo wisten zij het; ze zeiden bij zichzelf: “Het is niet juist, dat we zo met de mensen omgaan,” lieten alle bijeengebrachte zaken liggen en verlieten het huis.

Nadat ze weggegaan zijn, bleef de kaalkop nog een tijdje verstopt, voor het geval ze terugkomen; daarna, toen niemand terugkwam, klom hij van zijn plaats neer beneden en vulde zijn hongerige buik met het in de ketel achtergebleven vlees. Daarna verzamelde hij al het goud en zilver van het tafelkleed, stak de slijpsteen in de gordel, bij zichzelf zeggend, dat die het vaderlijk erfdeel was, en ging naar huis. Na vele dagen en nachten kwam hij in zijn stad terug, vrijde bij een goede familie een meisje, bouwde eveneens fraaie huizen en wonderlijke woonhuizen en begon net als zijn oudere broers in rijkdom te leven.

12. De man met de hoorn

Lang, lang geleden leefden een oude man en een oude vrouw. Ze hadden geen kinderen. Ze leefden helemaal alleen. Maar deze oude man had de gewoonte de hele dag lang te slapen, in de nacht echter wie weet waarheen te verdwijnen. Geen enkele nacht sliep hij naast de oude vrouw. Toen de oude zestig jaar geworden was, zei hij op een avond tegen zijn vrouw: “Wees gezond; wees thans gewillig,” en ging het huis uit en legde zich in een hoek van de hof neer. De oude vrouw keek slechts en begreep het niet. De oude man schreeuwde toen en blies zijn ziel uit. Toen de oude stierf, kwam uit zijn mond een vuur als een muts en kwam naar de oude vrouw gerold. De oude vrouw schrok, bad wat ze kende en sloot de deur en het raam. Aangezien de vuurgeest niet door deur of raam naar binnen kon, ging hij onder het raam en riep: “Hé moedertje, ik ben zestig jaar geleden in de mond van jouw oude gegaan en heb hem betoverd. Eens zal ik ook in jouw mond komen en ook jou betoveren. Want slechts dan red je je voor mij, als je het lichaam van je oude driehonderd werst van hier verwijderd wegbrengt.”

In deze nacht sliep de oude vrouw in het geheel niet, maar zat slechts wat in het huis. Toen het al schemerde, zei ze tegen de buurman ‘s morgens: “Dat en dat is er gebeurd,” en ze wilde het lijk van de oude laten wegbrengen, maar er was niemand te vinden, die ermee wou meegaan. Dit bericht hoorde een soldaat, die juist op dat moment vanuit militaire dienst naar huis in het dorp was teruggekomen; hij ging naar de oude vrouw en vroeg haar, wat ze hem voor de dienst zal geven. Want de soldaat bezat geen fluit. De oude vrouw riep tegen de soldaat: “Als je mijn

oude driehonderd werst wegbrengt, dan zal ik je zes paarden, een wagen met deksel en zeshonderd zilverroebel geven.” De soldaat ging met de handel akkoord, nam meteen de zes paarden en de wagen - de zeshonderd zilverroebel wilde hij bij zijn terugkeer meenemen -, spande de paarden in, wierp de oude met het gezicht naar boven, bond hem met touwen vast, bad tot Allah en ging op weg in een richting. Hij ging van ‘s morgens vroeg tot ‘s avonds, voederde niet eenmaal de zes paarden; toen het avond werd, begon de oude in de wagen te reutelen; toen werd de wagen zo, dat niet eens de zes paarden hem konden trekken; de wielen begonnen de grond in te zinken. De soldaat zag de toestand, spande de paarden uit, dreef de zes in zes richtingen weg en liep van de onherbergzame plaats weg.

Na korte tijd kwam hij in een woud; aan de woudrand groeien drie eiken; in zijn angst klom hij op een ervan en bleef daar zitten. Toen zag hij, dat de oude op de weg levend en helemaal vuurrood werd en achter hem aanliep en “Soldaat!” riep. Toen hij de soldaat zag, bad deze wat hij kon en zat bevreesd op de boom. De oude kwam eraan en begon de boomstam met de tanden door te zagen. Toen de soldaat dat zag, schrok hij zeer, en de boom begon knarsend te hellen. De soldaat klom snel via een tak naar de tweede boom. De oude ging erheen, zag dat de boom omgevallen was, maar de jongen was niet op de grond; hij zat in de kroon van de tweede boom. Toen de betoverde oude dat merkte, begon hij ook deze door te zagen, maar de jongen ging over op de derde. “Hé soldaat, je bent zeer sluw, zoals ik zie,” zei hij en begon ook deze door te zagen. Toen hij ook deze geveld had, begon de haan te kraaien en daar verdween de behekste oude. De soldaat daalde neer uit de boomkroon, zocht zijn paarden bijeen, spande hen weer in; - de dag is lang - ging hij voorwaarts. Net als tevoren lag de oude daar als een dode. Het werd avond, toen de oude weer begon te stuiptrekken; hij spande de paarden uit, dreef de zes in zes richtingen; hij liep zelf weg, waarheen zijn benen hem droegen.

over kort en lang vond hij een weg en langs deze weg kwam hij in een woud. Daar zag hij, dat de oude net als gisteren achter hem aanrent en schreeuwt: “Hé soldaat, soldaat!” Toen de soldaat over de weg ging, kwam hij bij een piepklein huis; zonder omkijken ging hij erin en verstopte zich in de oven. De oude kwam ook achter hem aan en riep: “Soldaat, soldaat!” en begon de soldaat te zoeken. Daar kwamen vanonder de bank in het huis twee machtige honden tevoorschijn en begonnen met de heksers te vechten. Nadat hij lang met hen gestreden had, wurgde de behekste oude de twee honden. De jongen merkte niets, toen hij het huis betrad.

In dit huis bevond zich een menselijk wezen; op het voorhoofd had hij een grote hoorn. Toen hij het einde van de honden zag, stond hij van de bank op en begon met de behekste oude te strijden. Ondertussen bad de jongen tot Allah om bijstand; de aarde verslond de oude; hij verdween onder de grond. Nadat de aarde de heksers verslonden had, riep de mens: “Nu jongen, de aarde heeft jouw heksers verslonden; kom eruit!” De jongen dacht, dat nog steeds de heksers roept en kwam van angst er niet uit. Nadat hij enige malen geroepen was, kwam hij tevoorschijn en wat zagen zijn ogen: midden op zijn voorhoofd zit een hoorn. Zo'n mens zag hij, die slechts met moeite in huis past. De soldaat en de mens begroetten elkaar; de mens zei tot de soldaat: “Nu, soldaat, ben je van de heksers bevrijd, maar mij heb je ten gronde gericht, want de heksers doodde mijn beide honden; die verstonden mijn taal, brachten mij wat ik nodig had, want ik kan uit dit huis niet naar buiten, want mijn hoorn past noch door het raam noch door de deur. Hoe moet ik nu leven?” vroeg hij. De soldaat vertelde hem over zijn toestand, waarheen hij de oude gebracht had, en dat hij geen kopeke bezat. “Nu soldaat, ga, span je paarden in en kom op de weg me tegemoet; op de weg zul je een diepe afgrond zien; stoot daarin de oude naar beneden, maar kom jij met je paarden hierheen; ik wil je om iets vragen; als je deze opdracht vervult, zal ik je duizend goudstukken geven,” zei hij.

De jongen had bij de vorige onderneming geluk. “In twee dagen heb ik me van hem ontdaan; thans bid ik tot Allah,” zei hij bij zichzelf en ging uit het woud naar zijn wagen terug. Hij vond zijn paarden, spande hen in. De oude lag ook nu op zijn plaats vastgebonden. De jongen reed het woud in, stootte de oude in de afgrond, ging naar het huis van de gehoornde mens, spande de paarden uit en betrad het huis. De gehoornde man vertelde de jongen zijn lot: “Hé jongen, ik ben de zoon van een oude vrouw uit die en die stad; mijn vader is gestorven, toen ik nog klein

was, maar mijn moeder was een oude tovenares; als kind was ik zeer uitgelaten, en toen wij kinderen speelden, stal ik een ei van mijn moeder. Mijn moeder was daarover zeer boos; ze betoverde me en gaf me twee honden mee: 'Zie in je leven geen mens,' zei ze en bracht me in dit woud en liet me hier achter. Toen ik in dit huis kwam en een korte tijd woonde, begon mijn hoorn meteen te groeien. Sinds die dag kan ik niet meer door de deur naar buiten gaan; de twee hondenwelpen groeiden naast me op; ze verstonden mijn taal, wisten wat ik nodig had; als ik vlees nodig had, brachten ze vlees, als water, dan brachten ze water. Thans ben ik ook hen kwijtgeraakt. Mijn verzoek aan jou is nu: ga naar onze stad, zoek mijn oude moeder op, vraag haar om onttovering; als dat je lukt, zal ik je de afgesproken goudstukken geven," zei hij.

De soldaat had medelijden met de man; hij spande drie paarden in, drie paarden dreef hij het woud in, en ging op weg om de stad van de jongen te zoeken. Nadat hij vele maanden en vele dagen vragend ging, rondwaalde, vond hij met grote problemen de stad en vroeg meteen naar de moeder van de jongen; hij opende de deur en ging naar binnen; de paarden spande hij uit, hijzelf at en dronk en ging de bazar op. Hij kocht er enige dingen voor de oude vrouw en overhandigde die haar als geschenken en hij begon de oude vrouw uit te vragen, hoe de dingen staan, en zei: "Hé moedertje, ik was vroeger al eens bij u, toen had je een halfvolwassen zoon; waar is hij nu? hij vertoont zich hier niet." De oude vrouw zei: "Zeg niet iets wat niet is; ik heb geen enkel kind." Toen gaf hij de oude vrouw de uit de bazar meegebrachte geschenken en begon haar serieus te vragen. De oude vrouw zei met pijn in het hart: "Je spreekt juist; ik had een kind. Maar deze beging een wandaad; ik heb hem daarna naar een dicht woud gebracht en in een huis gelaten; daar groeide bij hem een hoorn op het voorhoofd; hij geniet niet de rust der wereld; zonder met mensen te praten brengt hij zijn leven door." De jongen zei: "Hé moedertje, hij heeft genoeg kommer tot nu toe gehad; wil je hem niet vergeven? Als je hem vergeeft, geef ik je honderd zilverstukken." De oude vrouw zei: "Nu, als ik dat doe, als ik inwillig en hij terugkomt, dan zou dat mijn einde zijn." De soldaat zei: "Hé moedertje, het zal helemaal niets zijn; je zult in leven blijven, maar hij zal naar huis keren en je dienen." Daarop zei de oude vrouw driemaal vol vreugde: "Ik heb vergeven." Daar kwam uit haar mond wit schuim en ze stierf. Toen hij zag, dat de oude vrouw omgekomen was, wikkelde de soldaat de oude vrouw in haar oude kleed, stootte haar onder de bank, nam de dingen, die hij haar gegeven had, weer bij zich, spande de paarden in en ging weer het woud in naar de gehoornde jongen.

op het ogenblik dat zijn moeder hem vergeven had, viel de hoorn van zijn voorhoofd af; hij ging het huis uit en begon heen en weer te gaan; hij vond de paarden van de jongen, voederde en drenkte hen. Toen hij de jongen zag, ging hij hem tegemoet, voerde hem het huis in, gaf hem de afgesproken duizend zilverroebel; beiden spanden de paarden in, zaten op [de bok] en reden tezamen het woud uit. Nadat ze een lange tijd tezamen waren gegaan, bereikte de gehoornde jongen zijn eigen stad en steeg af; de soldaat echter keerde naar zijn stad terug. De gehoornde jongen keerde in zijn huis terug, trof zijn familie; de onder de bank dood liggende moeder begroef hij met alle eer en begon gelukkig te leven, zoals de anderen ook. Ook de soldaat bereikte na vele dagen zijn stad; van de oude vrouw kreeg hij het hem toekomende geld, keerde naar zijn huis terug, trof zijn vader en moeder, nam een zeer schone jonge vrouw en leeft nog heden rijk met een wagen met deksel, zes paarden en zeshonderd zilverroebel.

13. De als slaaf verkochte zoon

In oude tijden waren er mensen, die men als slaven verkocht en kocht. In een stad leefde een arme man en zijn zoon. Hij liet zijn zoon tot zijn tiende in een medresse onderrichten. Aangezien hij zeer arm was, kon hij hem niet verder laten onderrichten. Toen de zoon uit de medresse naar huis kwam en thuis niet kon werken, zei hij tegen zijn vader: "Vader, we zijn heel arm; je kan me niet laten onderrichten; er is geen werk, dat ik verrichten kan; verkoop me tenminste als slaaf." Aangezien hij de enige zoon was, had de vader weinig trek om hem te verkopen. Nadat hij hem drie dagen smeekte, aten en dronken zij op een dag, en daarna gingen vader en zoon op weg naar de bazar.

Ze kwamen asn op de bazar. Daar liep een uit de kluiten gewassen heer met een lange baard en een dikke buik af en aan, roepend: “Wie verkoopt een slaaf?” De man zei: “Ik verkoop mijn zoon.” Hij begon te onderhandelen: “Verlang je veel?” De zoon van de man zei met beslistheid tegen zijn vader, dat hij honderd zilverroebel moest verlangen. De man verlangde honderd zilverroebel. De heer willigde in, nam de jongen en voerde hem weg. Toen ze thuis kwamen, gaf hij hem te eten, te drinken en ze legden zich te slapen. Ze stonden vroeg op. De heer zette de jongen op zijn wagen en nam hem mee; achter de wagen bond hij een slachtrund vast. Veertig werst van de stad verwijderd was een edelsteenberg. Ze gingen tot aan de voet van de berg, vilden het slachtdier, namen de ingewanden eruit. De rijke liet de jongen in het lijf van het dier kruipen en naaide de buik dicht. Daarop zei hij tegen de jongen: “Thans zullen de vogels je in dit lijf op de bergtop brengen; zodra je daar aankomt, kom je uit het lijf tevoorschijn en gooi je me vanaf de bergtop de edelstenen toe.” De jongen was akkoord. De heer ging met paard en wagen onder een eik en verborg zich.

Toen de heer terzijde stapte, daalden vanaf de bergtop de vogels neer, grepen het kadaver en droegen het naar de bergtop. Nadat ze de bergtop bereikt hebben, legden ze het kadaver neer en begonnen te eten. Nadat het vlees van de ribben verteerd was, drong licht binnen tot de jongen. Daarop nam de jongen een mes uit zijn zak, sneed het kadaver open, kwam uit het binnenste tevoorschijn; de vogels schrokken en vlogen weg zonder het te beëindigen. Daarop begon de jongen de stenen naar beneden te werpen. Nadat hij een tijdlang gooide, vroeg hij: “Oom, is het genoeg?” De heer zei: “Het is heel goed; genoeg.” De jongen vroeg: “Hoe zal ik nu van hier neer beneden komen?” De heer zei: “Kom, zoals je wilt; ik heb je niet langer nodig.” De heer laadde de stenen op de wagen en keerde huiswaarts.

De jongen bleef daar op de bergtop wenend achter. Nadat hij een tijdlang geweend had, zei hij bij zichzelf: “Zo hier zittend zal niets geschieden,” en hij begon van de bergtop af te rollen. Drie dagen en drie nachten rolde hij bergaf en bereikte tenslotte een pad. Via dit pad kwam hij in een groot woud. In het woud ging hij korte tijd en kwam bij een zeer groot paleis. Hij ging naar het paleis, meer daar zag hij niemand. De jongen riep een groet, de groet beantwoordde iemand van binnen en vroeg: “Ben je een mens of een peri? Treed binnen!” riep een oude man. De jongen ging in het slot van de oude. Toen het vadertje hem zag, vroeg hij: “Hé jongen, wat voert je hierheen?” De jongen zei: “Wie geen dienaar heeft, diens dienaar, wie geen zoon, diens zoon zal ik zijn.” Het vadertje zei: “In plaats van mijn dienaar, wees mijn zoon; ik heb zoon noch dochter; we zullen getweeën tezamen leven.” Ze leefden een lange tijd tezamen en het oude vadertje kreeg de jongen zeer lief. Op een dag zei het oude vadertje: “Ik ga voor veertig dagen op bezoek; mijn hele vermogen blijft in jouw hand; welaan, hier heb je de sleutels van twaalf kamers; elf mag je openen, maar een mag je niet openmaken: open hem niet; als je hem opent, zal het je slecht vergaan.” Het oude vadertje ging weg.

Er verging veel tijd; de jongen verveelde zich en begon de kamers te openen. Toen hij zich op een dag bijzonder verveelde, opende hij ook de twaalfde kamer. In de kamer was een groot meer. Op dit meer lieten zich twee duiven neer; ze veranderden in meisjes en gingen baden. Toen de jongen hen zag, werd hij verliefd op de meisjes. De meisjes wasten zich, veranderden zich in duiven en vlogen weg. De jongen zag hen voor zich en dacht dag en nacht aan hen.

Na veertig dagen kwam de oude van zijn bezoek thuis; hij vroeg de jongen, hoe het met hem gaat; de jongen heeft geen goede bui. Toen de oude dat merkte, vroeg hij: “Waarom ben je treurig?” Hij zei: “Hé vadertje, ik ben verloren; ik heb niet naar je geluisterd, heb de twaalfde kamer geopend en zag daar twee meisjes en ik ben verliefd op hen geworden. Nu vadertje, doe wat je wilt, maar breng me met hen tezamen.” Het vadertje zei: “Hé jongen, ik houd hen hier zeventig jaar, maar nog heb ik hen niet gevangen.” De jongen zei: “Doe, wat je wilt; je bent ertoe in staat; help me aan hen.”

Toen gaf het vadertje aan de jongen een meisjeskleed en zei: “Ga en open de zaal; dan zullen de duiven zich daar neerlaten. Neem dan van hen het kleed weg en geef het niet aan haar terug.” De jongen ging, opende het slot, de duiven lieten zich neer. De jongen nam het kleed weg van de duif, op wie hij verliefd was. De duiven kwamen uit het water, de ene kleedde zich aan en

vloog weg, maar aan degene zonder kleed gaf de jongen het niet terug, hoezeer ze ook smeekte. Aangezien hij ook na lang smeken het niet teruggaf, zei het meisje: "Het is in orde; als het dan zo is, geef me het meisjeskleed, dan kom ik eruit." De jongen trok het haar aan en voerde haar hand in hand naar de oude en zei: "Vadertje, ik heb haar gevangen; trouw ons nu!" Het oude vadertje trouwde hen; het meisje en de jongen werden man en vrouw en leefden tezamen.

Nadat zij enige jaren zo leefden, dacht de jongen aan zijn ouders en hij verlangde naar hen en vroeg het vadertje verlof om terug te gaan. Het vadertje zei: "Het is in orde; jullie kunnen naar huis gaan." Ze begonnen zich als man en vrouw voor te bereiden. Toen ze klaar waren, riep het oude vadertje, dat de padisjah der vogels was, zijn vogels en zei tegen hen: "Jullie hebben hier een opdracht; jullie zullen dit meisje en deze jongen naar huis brengen." En tegen de jongen zei hij: "Je mag het duivenkleed niet uit handen geven; als je het weggeeft, zal het je slecht vergaan; geef het pas dan terug als je een zoon geboren wordt." Hij zette de jongen en het meisje op twee vogels en stuurde hen weg. De vogels zeiden: "Sluit je ogen." Ze sloten hun ogen. De jongen hield zich vast aan de rechtervleugel, het meisje aan de linkervleugel. Ze vlogen niet lang, bereikten hun stad. Toen ze thuiskwamen, waren de vader en moeder heel blij. Nadat ze een lange tijd daar verbleven, begon de jongen een nieuw huis voor zichzelf te bouwen. Voor het huis klaar was, maakte hij een bergplaats en sloot het duivenkleed van het meisje in deze bergplaats op. Daarna begonnen ze heel goed te leven. Het meisje zei op een dag: "Jij hebt reeds je rust gevonden; ik zou ook graag naar huis gaan en er rondkijken," en ze vroeg hem om het duivenkleed. Nadat ze lang zeurde, kon de jongen niet weerstaan. Op een dag gaf hij haar het kleed; het meisje deed het kleed aan, ging door de deur naar buiten, vloog op het dak van hun huis en begon te tortelen. De jongen keek slechts. Toen zei de duif: "Tot nu heb ik met jou gewoond; hierna zal ik je niet meer zien en jij mij ook niet! Ik ben de dochter van de Padisjah der Edelstenen. Welnu, jij kunt daarheen niet komen; dat is een reis van veertig jaar," en ze vloog weg. De jongen bleef wenend achter.

Vele dagen zijn voorbij gegaan; de jongen heeft het meisje nog altijd niet vergeten. De jongen zei weer tegen zijn vader: "Verkoop mij toch als dienaar!" De vader zei: "Waarom zou ik je nu verkopen; nu hebben we al een vermogen." Toen hij echter lang smeekte, bracht zijn vader hem naar de bazar; weer kwam de heer, die hem gekocht had; weer zocht hij een dienaar. De jongen herkende hem, maar de heer herkende hem niet. Toen de vader zei: "Ik verkoop hem," vroeg de heer: "Verlang je veel?" De oude verlangde tweehonderd zilverroebel. De heer willigde in. De jongen stelde nog een voorwaarde: "Eén nacht zult ge me bij uw dochter laten slapen." De heer willigde ook dat in. Hij bracht de jongen naar zijn huis; ze aten, dronken en de jongen ging naar binnen om met de dochter te slapen. De hele nacht brachten ze spelend en lachend door.

De volgende dag stond de heer op, nam een slachtdier mee, bracht de jongen weer naar de voet van de edelsteenberg, wilde het dier, naaide de jongen erin en ging weg. De vogels kwamen, droegen het naar boven en begonnen op de top van de edelsteenberg te eten; toen door de spleten der ribben licht binnendrong, sneed de jongen met zijn mes open en trad naar buiten; de vogels vlogen geschrokken weg. De jongen riep naar de heer beneden: "Nou oom, verwacht van mij geen edelstenen; onlangs heb jij mij laten zitten; nu laat ik jou zitten," en hij ging zijns weegs.

De jongen rolde weer van de bergtop af; nadat hij drie dagen en drie nachten naar beneden rolde, kwam hij weer op een pad. Via dit pad bereikte hij nogmaals het paleis, ging naar binnen en begroette het vadertje. Bij de ontmoeting met het vadertje weenden ze tezamen; daarna vertelde de jongen het vadertje van het begin tot het eind wat gebeurd is. Het vadertje zei: "Heb ik je niet gezegd, dat je het niet moest teruggeven?! Waarom heb je het teruggegeven? Wat wil je nu doen?" Daarna zei het vadertje: "Welnu, het is in orde; dien een jaar bij mij; dan moge kome, wat wil, we zullen het doen." De jongen begon zijn dienst en de tijd verging zeer snel.

Na een jaar zei de jongen tegen het vadertje: "Nu dan vadertje, ons jaar is om; heb medelijden!" Toen zei het vadertje: "De deelname mijnerzijds zul je hebben!" Hij verzamelde alle vogels der bergen in een groep en vroeg hen: "Kennen jullie het slot van mijn oudere broer op die en die berg?" De vogels zeiden: "We zijn niet allemaal hier; de vogel Smaragd is niet hier." Het

vadertje zei: “Roep ook hem hier.” Een vogel ging weg om hem te roepen. Er verging niet veel tijd of de vogel Smaragd kwam aan. Het vadertje vroeg hem: “Ken jij het kasteel van mijn oudere broeder?” Vogel Smaragd antwoordde: “Ik ken het.” Het vadertje zei: “Heel goed; breng deze jongen hier erheen.” Daarna gaf het vadertje de jongen een [zwarte] kluwen: “Je zult deze kluwen nodig hebben.” De jongen bedankte de oude zeer, zette zich op de vogel Smaragd en vloog de hof uit.

Ze gingen niet ver en lieten zich neer in een paleis. Nadat ze geland waren, ging de jongen neer het oude vadertje en groette. Het oude vadertje vroeg: “Ben je een menselijk wezen of een geest?” De jongen ging op de oude af. Het vadertje vroeg hem: “Waarom ben je gekomen?” De jongen zei: “Wie geen zoon heeft, diens zoon, wie geen dienaar heeft, diens dienaar zal ik zijn.” Het oude vadertje zei: “Heel goed; dien mij een jaar.” De jongen trok daarop de brief tevoorschijn, die Vadertje hem stuurde, en overhandigde die aan hem. Het vadertje las de brief. In de brief stond geschreven: “Breng deze jongen naar het meisje!” Het vadertje zei: “Hé mijn zoon, ik woon tachtig jaar op deze plek, maar niet alleen dat ik haar niet gezien heb, niet eens heb ik van haar gehoord. Maar dien me daarom een jaar, dan zullen we misschien een uitweg vinden.”

De jongen diende een jaar en zei toen: “Ik heb een jaar gediend.” Daarna verzamelde het vadertje de onder zijn macht staande vogels en vroeg: “Kennen jullie het paleis van mijn oudere broer?” Ze zeiden: “Niemand onder ons kent het, maar een vogel ontbreekt; misschien kent die het.” Het vadertje beval die te halen. De vogels verwijderden zich en brachten hem. Deze vogel zei: “Ik ken het.” Het vadertje zei: “Als je het kent, breng dan deze jongen naar het paleis van mijn oudere broer.” De vogel was bereid hem erheen te brengen. Het vadertje gaf de jongen een geel kluwen en een brief mee. Daarna nam de jongen afscheid, zette zich op de vogel en verwijderde zich.

Nadat ze een flink eind gegaan waren, bracht de vogel de jongen neer het paleis van het oude vadertje en liet hem daar neer. De jongen betrad het paleis en groette. Het vadertje beantwoordde zijn groet en zei: “Ben je een mens of een geest, treed binnen.” De jongen trad binnen; ze troffen elkaar. Het vadertje vroeg: “Hé jongen, wat brengt je hierheen?” De jongen zei: “Wie geen zoon heeft, diens zoon, wie geen dienaar heeft, diens dienaar zal ik zijn.” Het vadertje zei: “Heel goed,” zette de jongen neer en gaf hem te eten. Toen de jongen zich aan het eten zette, haalde hij de brief uit zijn borst en overhandigde die. Het vadertje las hem en zei: “Hé mijn zoon, ik woon hier honderd jaar, maar een meisje heb ik noch gezien noch van gehoord. Maar dien me een jaar, misschien zullen we een uitweg vinden.” De jongen willigde in en begon zijn dienst.

Nadat hij een jaar uitgediend had, zei de jongen: “Vadertje, mijn dienst is afgelopen.” Het oude vadertje zei: “Heel goed mijn zoon, bedankt; je hebt goed gediend.” Daarna verzamelde het vadertje de onder zijn macht staande vogels en vroeg: “Kennen jullie de stad van de Padisjah der Edelstenen?” Ze zeiden: “Wij, die hier zijn, kennen haar niet, meer een vogel is niet hier; misschien kent deze raaf haar.” Het vadertje stuurde naar hem en liet hem halen en ook vroeg hij: “Ken je de stad der Edelsteen-padisjah?” Deze raaf leefde reeds driehonderd jaar en zei: “Ik ken haar.” Het oude vadertje zei: “Breng deze jongen naar de Edelsteen-padisjah.” De vogel zei: “Men kan hem niet daarheen brengen, want het is een weg van zes jaren; maar ik zou het in veertig dagen kunnen klaren, maar langs die weg kan men niet doorkomen. Op de wegen zijn talrijke wouden, vuurbergen en wateren; daarom kan men niet erdoor komen.” Hij vroeg de jongen: “Wat heb je?” De jongen zei: “Behalve twee kluwens heb ik niets.” De raaf zei: “Als het zo is, dan is het goed, maar vraag eerst het vadertje nog om een rode kluwen.” Het vadertje gaf hem een rode kluwen en zei tegen de raaf: “Let op, dat je hem gezond en wel overbrengt.” Daarop zette de jongen zich op de rug van de raaf, nam afscheid van het vadertje en verwijderde zich.

Na tien dagen bereikten ze een zeer diep woud. In dit dichte woud gingen ze anderhalve dag; toen zei de raaf: “Mijn vleugels zijn zeer vermoeid; werp de zwarte kluwen omlaag.” De jongen wierp meteen de zwarte kluwen omlaag, de raaf verhief zich in de lucht en ze gingen weer tien

dagen; ze bevonden zich boven een zee. Toen ze anderhalve dag boven de zee waren, zei de raaf weer tegen de jongen: “Mijn vleugels zijn zeer vermoeid; het water trekt hen aan; werp de gele kluwen omlaag.” De jongen wierp die omlaag, de raaf verhief zich weer. Weer gingen ze tien dagen en bevonden zich boven op een vuurberg. Toen ze daar anderhalve dag gingen, zei de raaf nogmaals: “Mijn vleugels zijn zeer vermoeid; werp de rode kluwen omlaag.” De jongen wierp deze omlaag. De raaf verhief zich weer en weer gingen ze tien dagen. Daarna bereikten ze rotsen en bergen; vanaf daar zag men ook reeds de stad. Toen zei de raaf: “Nu jongen, God zij met je; doe thans wat je kunt,” en vloog weg. De jongen ging alleen op de stad af.

Toen bespeurde de dochter van de edelsteen-padisjah, dat de jongen komt, en ze stuurt haar dienstmaagden om deze jongen te zoeken. De dienstmaagden verspreidden zich en twee kwamen de jongen tegen en vroegen: “Ben je een menselijk wezen?” De jongen zei: “Ik ben een menselijk wezen.” De dienstmaagden zeiden: “Als je een mens bent, kom met ons.” De jongen ging met hen. Ze gingen en kwamen in de stad, bereikten het paleis. Het meisje zei: “Als het zo is en jij zoveel geleden hebt, ben ik de jouwe; wees jij de mijne, we zullen gelukkig leven.” Daarna zei het meisje tegen haar vader: “Vanaf de mensen kwam een jongen naar mij, die op mij verliefd is geworden; ook ik bemin hem; trouw me met hem.” De vader en de moeder willigden in de zaak in; ze trouwden en hielden een bruiloftsfeest. Daarna begonnen de jongen en het meisje gelukkig met elkaar te leven.

Nadat vele, vele dagen vergaan zijn, begon de jongen een weinig te treuren. Het meisje vroeg: “Wat is geschied, dat je zo lusteloos bent? Waaraan denk je?” De jongen zei: “Ik leef hier gelukkig, maar ik heb vader en moeder; aan hen denk ik; hen zou ik graag zien; laten we je vader vragen of we naar hen kunnen gaan.” Het meisje was akkoord; ze begonnen zich op de reis voor te bereiden. Op een dag gaven de ouders hen een groot vermogen aan edelstenen en stuurden het meisje en de jongen op bezoek. Deze baden tot Allah en gingen op weg. Als ze op het land waren, gingen ze te paard, op het water in een stoomschip.

Na een lange tijd keerden ze in hun eigen stad terug. Ze troffen vader en moeder, weenden. Zes jaar zijn vergaan, zonder dat ze nieuws van elkaar hadden. De jongen maakte vanaf die dag van het mee naar huis gebrachte vermogen een goed gebruik. Hun leven werd beter en als man en vrouw leefden ze gelukkig met vader en moeder.

14. De magische spiegel (fragment)

In de door Zsuzsa Kakuk heruitgegeven verzameling *Kasantatarische Volksmärchen auf Grund der Sammlung von Ignac Kunos* (Oriental Studies, 8; Budapest 1989) vinden we een fragment van een sprookje, dat door Kakuk als “luckenhaft und zusammenhanglos” wordt omschreven in zijn voorwoord. Nadere bestudering wijst echter uit, dat we te maken hebben met een variant van AT 560: “The Magical Ring”, waarbij de ring vervangen is door een spiegel, waaruit, als je erover blaast, geesten komen, die vragen: “Wat wens je, mijn Padisjah?” en dit bevel in een wip uitvoeren.

Het fragment bevat 3 brokstukken (en een losse regel), van elkaar gescheiden door stippels, die echter in foutieve volgorde staan, hetgeen gezien de paginanummering reeds in Kunos' tekst het geval was. Het begin, waarin verteld wordt wie de held is en hoe hij aan de magische spiegel is gekomen, ontbreekt.

Het derde brokstuk is als volgt:

... Zonder veel gepieker roept hij snel alle oude tovenaressen van de stad en zegt [hen], dat hij naar zijn eigen land zou willen terugkeren en vertelt ook alles, wat de spiegel aangaat. Het meisje en de oude vrouw nemen de spiegel en blazen erop. Djins - Geesten: “Wat wens je, mijn padisjah?” zeggen ze en sluiten zich meteen bij het meisje aan. “Welaan, draag de jongen op het veld naar buiten, laat hem daar, maar breng ons naar die en die stad in het paleis van die en die

padisjah,” zei het meisje. De demonen dragen de jongen op het veld, en laten hem daar. Het meisje en de oude brengen ze in het paleis van de padisjah.

De jongen had een hondje. Dit hondje gaat op weg, zoekt zijn baas; nadat het heen en weer gaat, zoals daarbij hoort, wekt het de jongen. Als de jongen de ogen opent, wordt hem duidelijk, dat hij op de weide lag; hij vermoedt dat hij bedrogen werd - hij sprak [m] tegen zijn vrouw over de spiegel - en dat zijn vrouw hem dit aangedaan heeft. Hij ging naar huis, at en dronk, zadelde zijn paard weer, nam het hondje mee en gedrieën gingen ze jagen op het veld. Als ze aan de oever van de vroegere zee lopen, treffen de karavaanlui de jongen aan. De karavaanlui beginnen de jongen over te halen met hen mee te gaan. De jongen overlegt een weinig, dan wil hij in. Onderweg kookt de jongen het eten voor de karavaanlui. De karavaanlui smaken de spijzen die hij kookt heel goed. Op een dag at de leider van de karavaan de spijzen, die de jongen kookte; hij vraagt, wie deze smaakvolle spijzen gekookt heeft en herkent de jongen. Hierna neemt hij hem bij zich als zijn kok. Als ze in hun stad terugkeren, verspreidt zich het bericht, dat de padisjah een kok nodig heeft. De karavaanleider neemt de jongen, brengt hem naar de padisjah en bepraat hem en zegt, dat hij een meesterlijke kok is. De jongen wordt de kok van de padisjah. Het geval wil nu, dat deze padisjah de vader van de jongen [Dit moet zijn: het meisje] is. De jongen begint met het bereiden van de spijzen. De padisjah moet de spijzen loven en eten, die de jongen kookt. Op een dag ging de jongen met zijn hondje naar buiten in de stadstuin. Op de straat van de tuin reed ook de dochter van de padisjah in haar driespan...

Dat de padisjah niet de vader van de jongen (*jisketnen babase*) is, maar van het meisje, dat onze held reeds kent uit het verdwenen begin van het sprookje, blijkt uit het vervolg, dat door het tweede brokstuk gevormd wordt.

... Plotseling ziet de dochter van de padisjah het hondje en herkent het. Als ook het hondje de dochter van de padisjah ziet, loopt het erheen en zet zich in de wagen van het meisje. Het meisje schrijft de jongen snel een brief: “Je zult heden om zo en zo laat mijn gast zijn.” Ze stuurt met de rijknecht 50 roebel en de brief. Het hondje wijst de rijknecht de weg; ze komen, [t hondje] met de knecht, bij de jongen; de knecht overhandigt de brief en het geld en gaat zijns weegs. De jongen leest de brief, komt alles te weten, om hoe laat het meisje hem uitgenodigd heeft, gaat er voorbereid heen om in de kamer van het meisje te gaan. De wachters laten de jongen niet binnen. Toch gaat hij heimelijk naar binnen, als de wachters hem niet zien. Hij gaat naar het meisje, ze komen samen, praten, eten en drinken, leggen zich op bed. Bij het morgenrauwen gaat de jongen terug naar zijn eigen huis en doet zijn werk. De jongen kookt overdag het eten, 's avonds gaat hij naar het meisje. Op een avond, als hij naar haar toegaat, klinkt de trompet op bevel van de padisjah. Alle soldaten slaan alarm. In dit grote gewemel wordt ook de kok betrapt en naar de padisjah gebracht. De vizieren beraadslagen met welke straf ze hem zullen doden. De padisjah besluit: “Doodt deze jongen doordat gij hem ondersteboven tot aan de gordel ingraaft!” Het bevel van de padisjah wordt vervuld. Het hondje wachtte, wachtte, maar als zijn baas niet naar huis komt, gaat het hem zoeken. Op het veld ziet het zijn baas ondersteboven ingegraven; het besnuffelt hem, herkent hem en begint te graven. Het graaft en graaft, trekt de jongen uit de grond tevoorschijn en kruipt en gaat liggen in het nabijliggende kadaver van een paard. Er vergaat ook niet veel tijd of een raaf strijkt neer op het kadaver van het paard; het hondje grijpt de raaf en zegt de raaf: “Ga, haast je, breng het water des Doods en van het Eeuwig [Leven], anders vreet ik ook jou!” De raaf bracht het in een wip. Het hondje schudde eerst het water des Doods op hem; de jongen verbrandde en werd helemaal zwart. Toen schudde het het water van het Eeuwig [Leven] op hem, de jongen sprong op en: “Ik heb lang geslapen,” [zegt hij]...

Het vervolg wordt gevormd door het eerste brokstuk (met uitzondering van de loshangende eerste regel):

...Het hondje: "Ja, geslapen heb je en had ik je paard niet herkend, dan was je voor eeuwig ingeslapen." De twee praten niet lang, het hondje [en de jongen] gaan samen naar het veld. Terwijl ze zo rondstruinen, komen ze bij een mijt. Daar woonden vele muizen. Onze jongen sprak tot de muizen: "Hé daar, gij muizen, in het paleis van de padisjah van hier huist een oude tovenares; daar is een spiegel; wanneer jullie deze spiegel halen, dan vul ik 40 kamers met tarwe; die sluit ik met 40 sloten en geef hen jullie met mondvoorraad voor 40 jaar." De muizen gingen naar hun padisjah en vertelden dat. Hun padisjah stemde ermee in en liet zijn muizen hun weg gaan. De muizen zwierven een maand, ze zwierven een jaar en kwamen aan. De wezel sprak tot de blinde muis: "Zal ik naar binnen gaan of ga jij?" De blinde muis: "Wacht, laat mij naar binnen gaan," zei ze en trad aangemoedigd naar binnen. De blinde muis scheen zeer hongerig te zijn, aangezien ze het restant van de pistache opkrabbelde en opvrat en pas toen naar buiten kwam. Toen de wezel haar vroeg: "Wat heb je daar binnen gedaan?" zei de blinde muis: "Ik heb me volgevreten." Daarna gaan ze samen, [de muis] met de wezel, naar binnen en beginnen de spiegel te zoeken. Al rondzoekend ontdekken ze dat de spiegel onder het hoofd van de oude vrouw ligt, maar vinden niet middel en wijze om haar weg te nemen. "Jouw staart is lang, steek hem in de neus van de oude vrouw," zei de blinde muis tegen de wezel. De wezel stak zijn staart in de neus van de oude, de oude draaide het hoofd kreunend op de andere zijde. Dan stelen de muizen de spiegel en willen hem onder de vloer stoppen. Ze vreten de vloer uit en proberen zo de spiegel naar beneden te krijgen, maar de spiegel gaat niet erin. Ze vreten nog meer weg en dragen de spiegel omlaag. Dan graven ze zich uit de aarde en komen op het veld. Op het veld dragen ze afwisselend en overhandigen hem de jongen. De jongen neemt de spiegel in de hand, blaast erop, dan komen de demonen. De jongen beval hen: "Bouwt 40 schuren, vul die met tarwe; alle 40 moeten met sloten afgesloten zijn." De schuren werden neergezet. De jongen nam afscheid van de muizen en ging met zijn hondje zijns weegs.

In zijn stad teruggekeerd eet en drinkt hij, geeft ook het hondje genoeg te vreten, neemt de spiegel in de hand en blaast erop. De demonen komen: "Wat beveelt gij?" vragen ze. De jongen zei: "Een paleis moet gebouwd worden, met in diens tuin de appels rijpend, zijn nachtegalen zingend, zijn lampen stralend, en met onder de aarde een spoorwegbaan leidend naar het paleis van de padisjah, met erop locomotieven rijdend. [Verder] moeten er 40.000 man voetvolk en 40.000 man ruitrij komen; voor mij moet een troon worden gebouwd, fraaier dan die van alle padisjahs ter wereld, en ikzelf moet een kleed hebben, dat, als iemand het aanschouwt, hij als verblind zal zijn." Wat de jongen zei, kwam tegelijk tot stand. De jongen stuurde de padisjah een brief: "Jij hebt die en die man voor straf ondersteboven tot aan de gordel ingegraven en gedood; daarom begin ik een oorlog tegen je."

Op de tweede dag verzamelt hij de soldaten en omsingelt de stad van de padisjah. De dienaren van de padisjah brengen de padisjah bericht van deze zaak. Toen de padisjah naar buiten ging en het aanschouwde, zag hij zeer veel soldaten; "die kunnen niet overwonnen worden," wordt er gezegd en men adviseert eenstemmig zich over te geven. De padisjah begeeft zich met zijn vizieren naar de jongen. [Daar] aangekomen zien ze de jongen, vlijen tegen hem en nodigen de jongen met zijn soldaten tezamen in het paleis uit. De jongen gaat met zijn soldaten in het paleis en zij gaan zitten om te eten en te drinken. De dochter van de padisjah wilde de jonge padisjah zien; ze bekijkt hem door de deurspleet, herkent hem en roept haar vader bij zich: "Vader, is dat niet de jongen, die jij hebt laten doden? Vraag toch," zegt ze. De padisjah vraagt de jongen; de jongen: "ik was het, maar ik werd weer levend. Zo'n jongen kan niet dood onder de aarde liggen," zei hij. Toen zei de dochter van de padisjah tegen de padisjah: "Ik trouw met deze jongen of je hem mij geeft of niet, hij wordt de mijne!" De padisjah willigde in; ze richtten een feestmaal aan en vergenoegden zich 40 dagen lang.

Na dit feestgelag wenste de jonge padisjah naar huis te gaan; hij riep zijn demonen en ging op weg...

We zien dat de drie brokstukken, mits in de juiste volgorde geplaatst, een aaneensluitend geheel opleveren van een sprookje van het type AT 560, waarvan begin en eind verloren zijn. De inhoud is als volgt:

De held, een jonge kok met paard en hondje, heeft een prinses in nood geholpen en een toverspiegel, waarmee dienende geesten opgeroepen kunnen worden door erover te blazen, verworven. Hij is ver van huis met de mooie dochter van een heks getrouwd, die (op de huwelijksavond?) de toverspiegel afneemt, de geesten oproept, hen de jongen op het veld laat deponeren en zich met haar moeder naar het paleis van een verre padisjah laat brengen. Het hondje zoekt zijn baas, samen gaan ze op jacht, ontmoeten karavaanlui, bij wie de jongen in dienst gaat als kok. De karavaanleider introduceert de jongen bij de padisjah, de vader van de geredde prinses, die hem in dienst neemt. Via het hondje ontdekt de prinses de jongen en nodigt hem uit in haar vertrekken. Ze hebben een heimelijke relatie, die op een dag wordt ontdekt, waarna de padisjah de kok laat terechtstellen: ondersteboven ingraven op het veld, het gedode paard erbij. Het hondje herkent het paard, graaft het lijk van zijn baas uit en maakt hem levend m.b.v. Dood- en Levenswater, dat een raaf voor hem haalt. De jongen gaat met het hondje naar de muizen, vraagt hen om hulp voor rijke beloning. De Wezel en de Blinde Muis gaan met muizen naar het paleis, waar de oude heks met de toverspiegel onder haar hoofd slaapt; Wezel steekt staart in neus, ze gaat verliggen. De muizen stelen de spiegel, graven een gat in de vloer, brengen de jongen de spiegel, die de geesten de beloofde 40 graanschuren voor de muizen laat bouwen. Terug in de stad geeft hij de geesten opdracht tot het bouwen van een paleis met een ondergrondse spoorwegverbinding met het paleis van de padisjah en verklaart deze de oorlog, waarna hij de stad omsingelt met een machtig leger. De padisjah nodigt de vreemde vorst binnen en deze wordt herkend door de prinses, waarna het huwelijk plaats heeft.